

-interactief

- CD-i
- Video CD
- CD-ROM
- Internet
- DVD

DVD first contact

ΑΒΓΔ ΕΦΗΚ ΚΟΓΡ ΗΣΤΘ
ΠΣΣ ΖΑΚΩΡ ΓΕΩΓΡ ΗΣΤΘ
ΗΣΤΘ ΡΕΣ ΕΡΗΗΚΩ ΡΕΕΡ

ATLANTIS

THE LAST RESORT

Atlantis is een virtueel vakantieoord; mensen pluggen zichzelf aan een computer en denken dat ze zich in een luxueus vakantieoord bevinden. Maar wat te doen als de computer besmet wordt met een virus en het ideale vakantieoord verandert in een hel?

Je moet als medogenloze killer de computer van het vakantieparadijs vernietigen. Schakel alles wat op je weg komt uit!

Een fantastische Arcade-game met 3D-beelden (real-time rendered).

Met 20 levels en 4 zones.

Kan met 2 spelers gespeeld worden.

fl. 99,95

<http://www.cd-online.nl/>
Wilt u meer weten, bel dan de Philips Consumentenlijn
0900-8406 (20 cent per minuut).

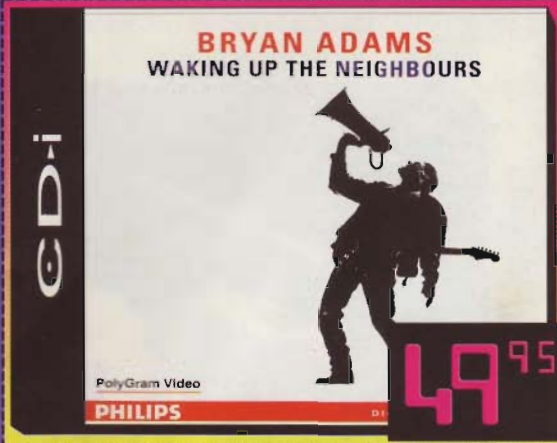
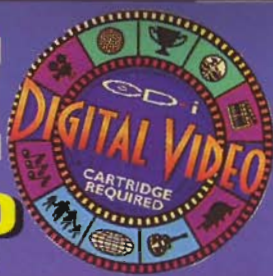
Let's make things better.

PHILIPS

CD-i AANBIEDINGEN

BIJ FREE RECORD SHOP

519669

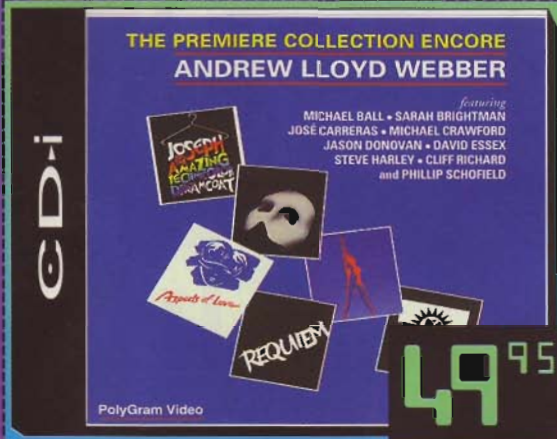
Bryan Adams Waking Up The Neighbours

- Can't Stop This Thing We Started
- All I Want Is You
- Though I'd Died And Gone To Heaven
- Touch The Hand
- There Will Never Be Another Tonight

15,-

KORTING

603384

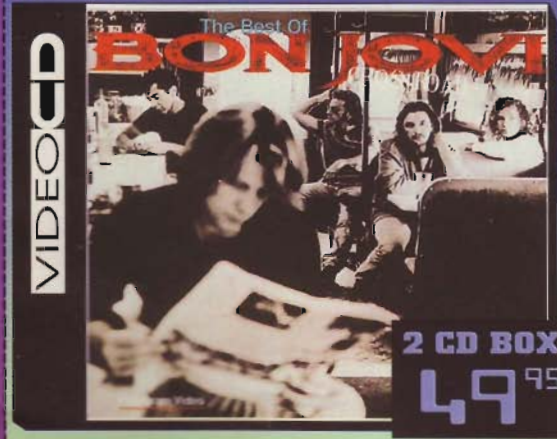
Andrew Lloyd Webber The Premiere Collection Encore

- The Phantom Of The Opera
- Aspects Of Love
- Evita
- Song & Dance
- Joseph And The Amazing Technicolor Dreamcoat

15,-

KORTING

519685

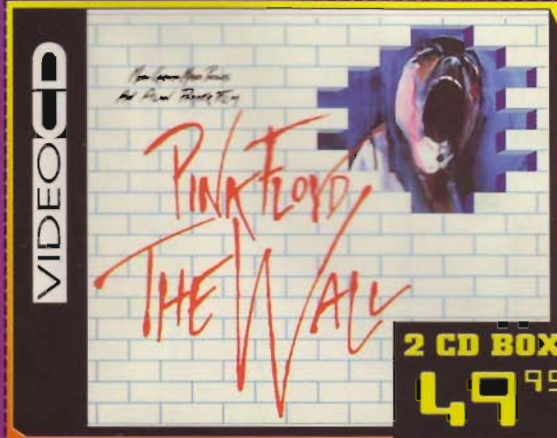
Bon Jovi The Best Of/Crossroad

- Livin' On A Prayer
- You Give Love A Bad Name
- Bad Medicine
- Living In Sin
- Bed Of Roses
- Keep The Faith

15,-

KORTING

650838

Pink Floyd The Wall

- The Little Boy That Santa Claus Forgot
- Another Brick In The Wall
- Mother
- Waiting For The Worms
- Outside The Wall
- Don't Leave Me Now

10,-

KORTING

Deze kortingsbonnen zijn geldig t/m 01 juni '97. Niet inwisselbaar voor contanten. Niet in combinatie met andere acties en/of aanbiedingen. Maximaal 1 bon per aankoop.

ER SPEELT ZICH HEEL WAT AF IN DE WINKELS VAN FREE RECORD SHOP

Philipscdi.com

CD-interactief

Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem

Telefoon abonnementen
023-5364401

Telefoon redactie
023-5360160 Telefax: 023-5359627
E-mail: cdi@hub.nl

Hoofdreductie
Sybrand Frietema de Vries

Eindredactie
Foeke Collet

Medewerkers
Ruud van der Schaft, Rom Helweg, René Janssen,
Lennie Pardoel, Léan Seuren, Hans Stavleu,
Rob Smit, Klaas Smit

Art direction
Ernst Bernson

Vormgeving
Carola Hoff, Willem Bijl,
Joachim Mahn, Menno Pelsler

Fotografie
Hans van Dormolen

Redactiesecretariaat
Wilma Boekel, Charlotte Hoek

Traffic
Saskia van Holk

Marketing
Babette Molenaar

Boekhouding
Kees Kroon, Richard Maat,
Marcel Smit, Bart Barnard

Uitgever
Wouter Hendrikse

Directie
A.W. Elfers, J.C. Nusselder

Abonnementen
CD-Interactief, Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem,
Telefoon: 023-5364401. CD-interactief komt
11 maal per jaar uit. Een jaarabonnement kan op elk
gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd,
tenzij u het abonnement schriftelijk opzegt, uiterlijk twee
maanden voor de vervaldatum.

Advertenties
Retra PubliciteitsService, Sander Retra, Letty van der Brand,
Postbus 333, 2040 AH Zandvoort, Telefoon: 023-5718480,
Telefax: 023-5716002. Advertenties kunnen zonder opgaaf
van redenen geweigerd worden.

Prepress en Druk
Nederlands Drukkerij Bedrijf, Zoeterwoude.

hw CD-interactief is een uitgave van het Haarlems Uitgeef
Bedrijf B.V. Zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever mag
niets uit deze uitgave op enigerlei wijze worden overgenomen.

16

DVD

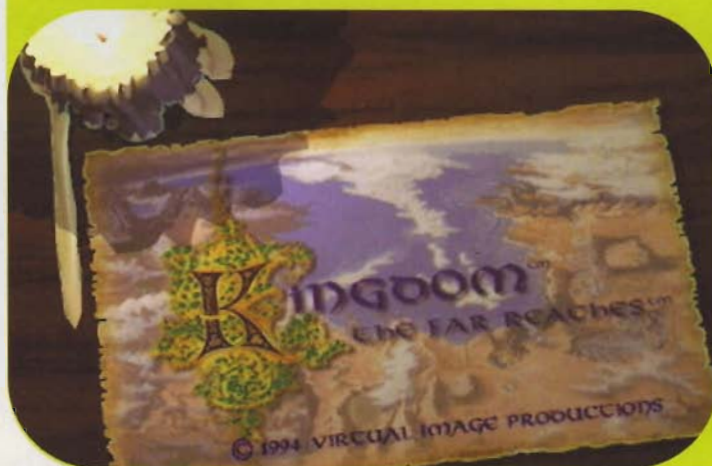
Het lijkt erop dat DVD eindelijk een beetje vaste grond onder de voeten aan het krijgen is. De filmstudio's hebben een hele hoop topfilms op DVD aangekondigd en dat vonden wij reden genoeg om een DVD Video-speler aan een uitgebreid onderzoek te onderwerpen. **Digitaal Vernuftig Dingetje of Dramatisch Verminkte Droom?**

KINGDOM I

Terwijl Kingdom Shadoan al een tijd in de roulatie is, zitten er nog steeds regelmatig mensen vast in zijn voorganger. Daarom publiceren wij deze maand een Koninklijke Reisgids met de complete 'walktrough' van Kingdom, The Far Reaches.

21

inhoud

DIRECTOR'S CUT

Als beste stuurman aan wal staan, kunnen we gelukkig allemaal, maar zelf een film maken is andere koek. Wij namen een kijkje op de set en vroegen aan Steven Spielberg en Quentin Tarantino of wij eens op de regisseursstoel mochten zitten. Camera...action...Cut!

24

34

KINDERSPEL

Onze expert nam een duik in de kindersoftware en haalde een hoop moois boven water. De komende maanden zetten we alles op een rijtje. Deze maand zijn de dreumesen en de peuters aan de beurt om te spelen, pet-sen, rekenen, friemelen, brullen, knallen en avonturieren.

OLYMPISCHE SPELEN

Het begon in een ver verleden met een Grieks sportwedstrijdje en is intussen uit de hand gelopen tot het grootste sportevenement ter wereld. Honderd jaar Olympische Spelen in beeld en informatie. Let the games begin!

44

48

STAR TREK

De nieuwste Star Trek-film mag dan First Contact heten, het is al ruim 30 jaar geleden dat James Tiberius Kirk de Enterprise voor de eerste keer het heelal instuurde. Maar of het nu 1966, 1997 of de 24e eeuw is, het fenomeen Star Trek blijft boeien. To boldly go...

INHOUD KORT

Brieven
pagina 8

Balie
pagina 10

Nieuws
pagina 12

Gimmicks
pagina 14

DVD deel 5
pagina 16

Kingdom I
pagina 21

Director's Cut
pagina 24

Myst
pagina 28

Tips & Trucs
pagina 30

Kinderspel
pagina 34

Klassiek
pagina 40

Too Hot for MTV
pagina 43

Olympische Spelen
pagina 44

Star Trek
pagina 48

Engelse releases
pagina 52

Misery
pagina 54

Ad Fundum
pagina 55

Surf
pagina 56

Professioneel
pagina 62

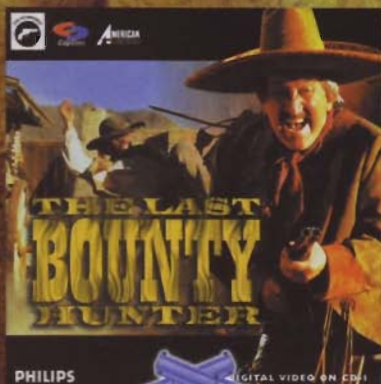
Vervolg Star Trek
pagina 66

THE LAST BOUNTY HUNTER

HEB JIJ LEF GENOEG?

Peacekeeper gun aanbevolen
Goed voor vele uren spelplezier

Prijs f 99,95 Bfrs 1.799

Dit Arcade-spel voor thuis bevat razendsnelle live actie van echte acteurs. In meer dan 20 scènes zul jij moeten knokken tot je alle schurken hebt uitgeschakeld.

In deze interactieve western ben jij de Last Bounty Hunter, een beruchte premiejager uit het Wilde Westen. Een onder zware terreur gebukt gaand dorpje heeft op jou de laatste hoop gevestigd. Jij zult de bendes van een viertal gewetenloze outlaws moeten bevechten en hen aan het gezag moeten overdragen.

Dead or Alive.

Let's make things better.

PHILIPS

Vertrouwd

Vernieuwd

De DVD-speler van de voorplaat hebben wij even mogen vasthouden. Dat was wat kort voor een uitgebreide kennismaking, een echte test volgt natuurlijk. Hoewel de grootste mist rond DVD langzaam begint op te trekken moeten we het enthousiasme temperen. Ook hier op de redactie beginnen onze handen te jeuken, maar laten we ons niet gekmaken door een overdaad aan aankondigingen, persberichten en folders. DVD komt, dat is zeker, en we gaan daar welwillend maar kritisch naar kijken. Is DVD Video zoveel beter dan Video CD? Kun je dan je oude TV weggoeien? Kun je alle Video CD's erop afspelen? Wanneer komt Philips met de aangekondigde opvolger van CD-i? Op dat soort vragen willen we de komende maanden antwoord geven.

We gaan vrolijk door met het veranderen van het blad. Niet alles in één keer natuurlijk. Dit keer hebben we de buitenkant onder de loep genomen. Op de vertrouwde voorpagina waren we na tweeëneenhalf jaar een beetje uitgekeken. In de nieuwe rubriek Gimmicks gaan we op zoek naar de leukste speeltjes en laten we de laatste technologische snufjes

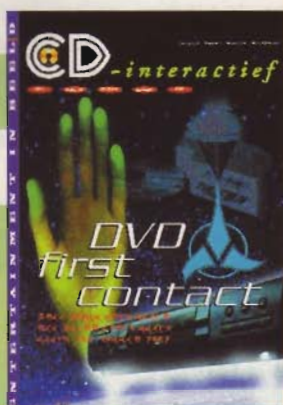
zien. Van 'kekke' hebbedingetjes tot en met peperdure apparaten waar we alleen waterdend naar kunnen kijken. Maar laten we met al dit nieuws niet vergeten dat dit een blad voor CD-i-bezitters en Video CD-fanaten is. En jullie krijgen je maandelijkse portie opgediend met besprekingen, nieuwtjes en natuurlijk de onmisbare Tips en Trucs. En als jullie nieuwe exclusieve schijven willen, kunnen jullie die via de Balie bestellen. We zijn hard bezig die mogelijkheid uit te breiden met nieuwe aanbiedingen.

Sybrand Frietema de Vries

SF

PS 1. O ja. Vergeet het Star Trek filmoverzicht niet! Door de nieuwste film zit de sfeer er bij ons weer goed in; de helft van de redactie spreekt Klingon met elkaar en de rest loopt met gepunte oren rond.

PS 2. Van spelredacteur René Janssen moest ik jullie verzoeken toch vooral spelvragen en aanwijzingen in te blijven sturen. Want meer vragen betekent meer pagina's Tips & Trucs!

Grote filmprijsvraag!

Zie CD-i Magazine nummer 1/2 van 1997

Omdat onze filmprijsvraag van vorige maand beslist niet de makkelijkste was, geven we jullie wat meer tijd. Tot 31 maart kunnen jullie de oplossingen insturen en kans maken op het prijzenpakket van ruim 2500 gulden!

De vraag is: welke Nederlandse én Belgische speelfilms zijn ooit genomineerd voor een Oscar in de categorie Beste Buitenlandse Speelfilm (Academy Awards® for Foreign Language Film, zoals dat officieel heet), en welke hebben daadwerkelijk een Oscar in de wacht gesleept?

Iedereen die inzendt maakt kans op een prijs. Maar om voor de hoofdprijzen in aanmerking te komen moet je, naast de goede titels noemen, nog iets doen. En dit is zelf een leuke niet-lineaire toepassing voor DVD bedenken (zie de filmspecial van vorige maand).

Wat moet je doen?

Schrijf de antwoorden op de vragen op een brief of briefkaart en stuur 'm onder vermelding van 'Prijsvraag CD-interactief' naar:

Redactie CD-interactief, postbus 3389, 2001 DJ in Haarlem.

Insturen tot 31 maart 1997. Succes!

brieven

Winterslaap

Beste redactie. Jullie hebben ons geduld wel op de proef gesteld de afgelopen maand. Ik begon me al bijna ongerust te maken dat jullie niet meer uit je winterslaap zouden ontwaken. Maar eerlijk is eerlijk: het dubbeldikke nummer mocht er beslist wezen. Als fanatiek spelletjespeler (ik heb er meer dan 20!) waren de 12 pagina's Tips

& Trucs van harte welkom, want ik wil nog wel eens op problemen stuiten. Ook was het goed om te horen dat Atlantis, The Last Resort nu echt op het punt van uitkomen staat (over geduld gesproken). Ik hoop dat het in de buurt komt van wat ik verwacht, dan zal ik zeker vele uren achter de CD-speler doorbrengen. Verder

zal ik maar niet beginnen over een goed Formule 1 spel op CD-i, want dat verzoek is al zo vaak gedaan en ik weet dat jullie daar zelf niets aan kunnen doen. Verder heb ik geen vragen of klachten, dus ga zo door!

Peter de Waard, Hengelo

Geduld mag dan een schone zaak zijn, we hebben het jou en alle andere lezers inderdaad niet makkelijk gemaakt. Maar we zijn blij dat het dubbeldikke magazine in de smaak is gevallen. Veel schietplezier met Atlantis en goed dat je niet over een racespel bent begonnen want op die vraag hebben we helaas nog nooit een positief antwoord kunnen geven. We houden echter hoop, want Jos heeft immers ook weer een nieuw bakkie weten te versieren.

Waar zijn jullie?

Hallo! Ik ben een vaste lezer van uw blad, hoewel ik geen abonnee ben. Ik kan het nieuwste nummer echter tot mijn spijt nergens meer vinden. Na de ineenstorting van het Engelse CD-i blad, vrees ik dat jullie ook weg zijn. Vertel me alsjeblieft dat dit niet het geval is! Bij voorbaat dank!

Merijn Veken

Dit is niet het geval. We zijn niet weg en we gaan ook niet weg! Als je ons niet in de winkel vindt, neem dan voor alle zekerheid een abonnement.

Zelf CD-i maken

Beste redactie van het CDi-Magazine. Ik lees met veel plezier jullie blad. Leuke artikelen en zeer divers. Is het mogelijk om een (of meerdere) artikel te besteden aan het zelf maken van een CD-i? Dit lijkt me heel erg interessant. Ik neem aan dat dit zich vooral zal beperken tot Foto CD en Video CD, want het maken van spelletjes lijkt me wel heel lastig. Misschien is dit al eens behandeld in een eerdere uitgave, maar ik zou het zeer op prijs stellen als jullie hier aandacht aan besteden. Met vriendelijke groet.

Erik Kamman

Goed idee! We zijn al bezig om uit te zoeken wat de mogelijkheden zijn voor het zelf maken van een Video CD en dit onderwerp gaat ook zeker in CD-i Magazine aan bod komen. Het maken van echt interactieve titels (zoals bijvoorbeeld spelletjes) is inderdaad een ander en zeer ingewikkeld verhaal. Geloof me, dit doe je niet zomaar even in de hobbykamer. Maar je hoort nog van ons.

Klassiek

Beste redactieleden. Ik geniet al van het begin met volle teugen van het medium CD-i. Kunsttitels, naslagwerken zoals de prachtige Interactieve Encyclopedie en vooral muziek hebben mijn

voorkeur. Klassieke muziek wel te verstaan, want voor heavy metal, house of gabber (of zoiets) gaan de jaartjes iets teveel meetellen. Nou zijn er op CD-i enkele prachtige opera's verschenen (Aida, Opera Imaginaire, Tosca), maar ik vroeg te toch af of er niet meer klassieke werken op Video CD zijn gezet.

Overigens lees ik elke maand weer met veel plezier uw magazine. Lekker leesbaar, vrolijk én informatief. Veel spellen zeggen me niet zoveel, maar als er eens in de zoveel tijd een titel als bijvoorbeeld de Enkhuizer Almanak verschijnt ben ik tevreden. Ik hoop dat u antwoord kunt geven op mijn vraag. Met vriendelijke groet.

C.W. Schutte, Velp

U vraagt, wij leveren! In dit nummer beluisteren wij werken van Händel en Haydn en nemen we ook Bach, Mozart en Monteverdi nog even onder de loep. De laatste drie bespraken we eerder in CD-i Magazine nummer 11 van 1995. De Video CD's worden uitgegeven onder het Vanguard Classics label. Veel luisterplezier en misschien is voor uw naslag-collectie de Video CD 100 jaar Olympische Spelen wel een knappe aanvulling.

Internet

Dat luitjes :-;) ik zit al een tijdje op Internet en verbaas me elke keer weer over de enorme berg informatie die je hier kunt vinden. Complimenten voor jullie Internet-rubriek, daarmee is het iets makkelijker zoeken en via de links heb je in ieder geval een beginnetje voor je surftocht. Toch had ik nog een vraagje. Surfen over het World Wide Web is leuk, maar het lijkt mij ook zo leuk om zelf iets aan het Net toe te voegen. Kunnen jullie geen cursus geven om zelf een Internet-pagina te maken of zo? Of kunnen jullie in ieder geval op zoek naar adressen op het Net waar er meer informatie over dit onderwerp te vinden is. Dat lijkt me echt te gek :-;) Bedankt alvast!

Jurgen Maas, Tilburg

Het zelf maken van Internet-pagina's is inderdaad heel leuk en we hebben onze Internet-deskundige gevraagd

Fievonet SHOP
Digitaal knooppunt Friesland

HTML-PAGINA'S MAKEN.

HTML.
HTML betekent Hyper Text Markup Language. Het gaat daarbij om een taal van SGML (Structured Generalized Markup Language) met extra HyperText Features.
Simpel gezegd is HTML een taal die een computer vertelt hoe een document er op een monitor, scherm of moet zien. Tekst vormt en grootte, plaatjes en fontsize. Start de FIEVONET SHOP om hulpjes te maken.

HTML editors.
Hoeveel je HTML pagina's kan maken in een gewone teksteditor zoals het Klachten van Windows is het makkelijkste gebruik te maken van een HTML-editor. Heb je er nog geen? Haal er dan eerst een op.

Voor de PC/Windows:

- Nedwin
- SimpleText editor: Hiervoor moet je 'WY 6.0 voor Windows' hebben.

Voor de Apple Macintosh:

- HTML (Macintosh editor met HTML-Features)
- EASY HTML: Easyway tot PEREOL is een prima Mac Text-Editor
- HTML-Editor (Grafisch-WYSIWYG-editor voor de Mac)
- HTML Writer (Macintosh)
- Simple HTML-Editor (Een Mac HyperCard HTML-Editor)

Hoe leer je HTML pagina's het snelst schrijven?
De complete en goedkoopste manier is:
• Bewerk op Internet de pagina's die je vaak maakt.
• Op zo'n pagina klik je in de menubalk van je programma "file", "save as" of "save".
• Je krijgt nu de HTML-file op je harddisk staan. Bekijk die later op je gezicht.
• De plaatjes van de pagina staan nog niet op je harddisk.
• Als je dus ook nog wat tekenen en je hebt Netscape, dan klik je met de rechtermuisknop op een plaatje "save as" en klaar is Kees.
• Contact:

eens wat belangrijke feiten op een rijtje te zetten. Pagina's op Internet maken gaat met behulp van HTML-codes. Die lijken misschien heel ingewikkeld, maar met de basiscodes kun je al wat aardige geintjes uithalen. Surf snel door naar de Internet-rubriek en veel plezier met je creaties. We hebben er tevens wat links bijgezet, zodat je volop aan de slag kunt met je eigen pagina. Succes!

SMS bericht

Ons e-mail adres is intussen wel bij de meeste lezers bekend, maar dit bericht ontvingen wij via de Short Message Service van een portable telefoon!

Short Message Fax

Aanmaakdatum bericht: 25-01-97

Aanmaaktijd bericht: 19:38:25

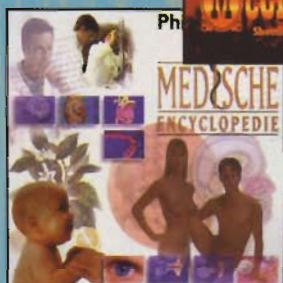
Verzonden door: portable telefoon

RED. CDI-MAGAZINE HUB, UW BLAD IS ZEER INFORMATIEF. IS/KOMT ER EEN 'INTERACTIEVE ENCYCLOPEDIA OVER HET HEELAL OP CD-I'? (GRAAG ANTWOORD), AFZENDER N.J. VLAAR.

Geachte lezer, dank v. compliment en SMS-bericht. Solar System is een aardige Eng. CD-i over zonnensysteem, helaas geen encyc. vr.gr. S. Frietema, CD-i Mag.

balie

In de rubriek Balie hebben wij de lezersservice ondergebracht. Ook ben je hier aan het goede adres voor speciale aanbiedingen. Sommige aanbiedingen zijn eenmalig, andere zijn slechts in een beperkte oplage leverbaar. Dus wees er snel bij!

Een abonnement

CD-interactief verschijnt 11 keer per jaar. Een jaarabonnement kost f 69,95/Bfr. 1.399 en voor 2 jaar betaal je f 124,-/Bfr. 2.480. Een jaarabonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij je het abonnement uiterlijk twee maanden voor vervaldatum opzegt. CD-interactief staat elke maand boordevol tips & trucs, games, films, muziek, special interest en nieuwtjes. Wil je op de hoogte blijven van CD-i, Video CD, Internet, CD-ROM en DVD, wordt dan nu abonnee.

Deze aanbieding geldt tot 31 maart 1997

Nabestellen

De naam CD-interactief is dan vers van de pers, we bestaan als CD-i Magazine al ruim twee jaar. Heb je in de tussentijd een nummer gemist of wil je je verzameling CD-i Magazines compleet maken, dan kun je oude nummers nabestellen. Op dit moment zijn alle oude CD-i Magazines nog voorradig. De prijs is f 8,95/Bfr. 179 per stuk. Een complete jaargang (11 nummers) kost f 59,95/Bfr. 1.199. De porto- en verzendkosten zijn f 5,-/Bfr. 120 per exemplaar. Voor drie of meer exemplaren zijn de kosten f 12,50/Bfr. 300 per zending. Stuur een briefje met volledig ingevulde girobe taalkaart of eurocheque naar:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
Nabestellingen CD-interactief
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Telefoon: 023-5364401

Natuurlijk kan dit ook via Internet:
<http://www.hub.nl/kiosk/nabestel/nabcdi.html>

Welkomstgeschenk

Voor nieuwe abonnees hebben we weer een feestelijke actie. Wie zich vóór 31 maart 1997 voor 1 jaar aanmeldt als abonnee van CD-interactief, kan als welkomstgeschenk kiezen uit 3 verschillende titels. Het spannende actie-spel *Mad Dog McCree I* (winkelwaarde f 129,95/Bfr. 2.699), het klassieke platformspel *The Apprentice* (winkelwaarde

f 99,95/Bfr. 1.799) of de horoscoop CD-i *Het Staat in de Sterren* (winkelwaarde f 99,95/Bfr. 1.799). Bij een abonnement voor 2 jaar krijg je het unieke interactieve naslagwerk *De Medische Encyclopedie* kado (winkelwaarde f 199,95/Bfr. 3.999). Beslis nu! Gebruik de bon in dit blad of stuur een kaartje naar:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
Abonnementenregistratie CD-interactief
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Telefoon: 023-5364401

Verlenging abonnement

Binnenkort krijgt een aantal abonnees een acceptgiro voor de verlenging van het abonnement op CD-interactief in de bus. Dat heeft een tijdje op zich laten wachten. Onze excuses hiervoor. Wij zijn jullie niet vergeten en als pleister op de wonde krijgen jullie binnenkort een leuk presentje in de vorm van een exclusieve CD-i. Let daarom goed op de brievenbus.

Redactie

De redactie van CD-interactief is benieuwd wat onze lezers vinden van het blad. Als je vragen of opmerkingen hebt, kun je contact opnemen met de redactie. Doe dit liefst schriftelijk:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
Redactie CD-interactief
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Email: cdi@hub.nl

Aanbiedingen

Dat was een verrassing! Wij dachten dat we misschien een paar lezers een plezier zouden doen met onze exclusieve discs. Maar we werden overstelpt door honderden aanvragen. Zoveel zelfs dat we bijna door onze voorraad van Fish TV heen zijn. Duidelijk is dat onze lezers meer van dit soort aanbiedingen van ons verwachten. Wij gaan er de komende maanden voor zorgen dat jullie via het blad leuke - en als het kan - niet al te dure CD-i's en Video CD's kunnen bestellen.

Door die onverwachte drukte kan het zijn dat een aantal abonnees veel te laat hun schijven opgestuurd hebben gekregen. Sorry, dat spijt ons. Wij hebben de zaak nu op orde en dit zal ons niet meer overkomen. Wij zijn er klaar voor en we gaan gewoon door. Deze drie schijven kunt u nu bestellen met de speciale bon elders in dit blad.

Fish TV

Deze Video CD verandert je televisie in een aquarium, en niet zomaar een aquarium. Op *Fish TV* zijn de beroemde en inmiddels verdwenen aquaria uit Artis voor het nageslacht vastgelegd. Verschillende bijzondere vissen zwemmen de hele dag door uw TV, uiteraard met rustgevende aquarium-geluiden. Uw bezoek weet niet wat het ziet als u deze Video CD afspeelt. *Fish TV* van Living Screens is niet in de winkel te koop en alleen via CD-interactief te bestellen.

Prijs f 24,95/Bfr. 499 (exclusief f 5,-/Bfr.120 porto- en verzendkosten).

f 24,95 / Bfr. 499

Hoeft niet gevoederd te worden

De Amsterdamse Effectenbeurs Interactief

In samenwerking met BeursMedia biedt het HUB de abonnees van CD-interactief voor een speciale prijs de CD-i *De Amsterdamse Effectenbeurs Interactief* aan. Deze gedegen interactieve inleiding voor aspirant beleggers hebben wij besproken in het CD-i Magazine van september 1996.

Prijs f 49,95/Bfr. 999 (exclusief f 5,-/Bfr. 120 porto- en verzendkosten).

f 49,95 / Bfr. 999

NOB - The Art of Performing

In samenwerking met het NOB biedt het HUB de abonnees van CD-interactief de CD-i *NOB - The Art of Performing* aan. Deze Nederlandstalige interactieve schijf biedt een zeer uitgebreid kijkje in de keuken van onze nationale omroep. We duiken achter de schermen van het journaal en zien wat er allemaal komt kijken bij het maken van TV-series en speelfilms. Termen en begrippen worden door de medewerkers zelf uitgelegd. Deze schijf hebben wij besproken in de rubriek *Bedrijf op Schijf* (CD-i Magazine oktober 1996).

Prijs f 14,95/Bfr. 299 (exclusief f 5,-/Bfr. 120 porto- en verzendkosten).

f 14,95 / Bfr. 299

Bestellen

Bestellen kan op een aantal manieren. Geef op de bon aan welke betalingswijze u wenst te gebruiken. Let op dat u alle gegevens invult, dan krijgt u snel uw bestelling thuisgestuurd. Als u meer dan 1 (maar niet meer dan 8 in totaal) schijven besteld, betaalt u slechts eenmaal de porto- en verzendkosten van f 5,-/Bfr. 120.

Haarlems Uitgeef Bedrijf
Aanbiedingen CD-interactief
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Telefoon: 023-5364401

NIEUWS ...

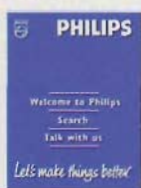
Philips Media naar Frankrijk

Philips Media, onderdeel van Philips Electronics BV, zal naar alle verwachting binnen afzienbare tijd worden ondergebracht bij het Franse Infogrames Entertainment. Infogrames is gevestigd in het Franse Villeurbanne en versterkt met de overgang van de activiteiten van Philips Media zijn leidende positie op het gebied van interactieve

INFOGRAMES

uitgaven, waaronder CD-i, Video CD en CD-ROM. Philips Media had eind vorig jaar al een belang van 13,2 procent in Infogrames en vergroot met deze overeenkomst zijn aandeel. Philips Media en Infogrames ontwikkelden en distribueerden al eerder samen titels als Chaos Control, International Tennis Open, Asterix en Marco Polo. "De combinatie van Infogrames' talent in het ontwikkelen en

uitbrengen van interactieve softwaretitels en Philips' kracht in Europese distributie zal een belangrijk bedrijf in de interactieve Entertainment Industrie tot gevolg hebben", aldus het persbericht.

School en Computer

Vorige maand berichtten wij over de beurs School en Computer '97. In de data van de beurs is een foutje geslopen. De slotdag in het Amsterdamse World Trade Center is niet op 26 april maar op 23 april. Excuses!

Programmagids op TV

De European Association Of Consumer Electronics Manufacturers (EACEM) en The European Broadcast Union draaien sinds oktober vorig jaar op Euronews proef met nextTView, de eerste TV Programmagids op televisie. De standaard voor nextTView wordt intussen gesteund door het overgrote deel van de Europese Consumenten

6 februari 1997

- 1 Uncover: Featuring Tatjana
- 2 Drug Wars
- 3 Arcade Classics
- 4 Myst
- 5 Medische Encyclopedie
- 6 Lucky Luke
- 7 Christmas Country
- 8 Knights
- 9 Last Bounty Hunter
- 10 Pac Panic

© Muziek en Beeld Media

Electronica Industrie. De verwachting is dat nextTView nog dit jaar in veel Europese landen zal worden geïntroduceerd. De programma-informatie van nextTView zal via het Teletext-kanaal toegankelijk zijn voor TV's en videorecorders. Op deze manier is er informatie beschikbaar over de programmering van de komende dagen, kunnen programma's worden gezocht op tijd, thema, enzovoort en kunnen videorecorders simpelweg door een klik op het scherm worden ingesteld. De nextTView-standaard wordt ondersteund door onder andere Bang & Olufsen, Grundig, Hitachi, JVC, Philips, Mitsubishi, Panasonic, Samsung, Sanyo, Sharp, Siemens, Sony, Metz en Toshiba. De eerste televisies die nextTView ondersteunen verschijnen momenteel al op de markt. De verwachting is dat in het jaar 2000 tussen de 30 en 40 miljoen televisies en videorecorders nextTView kunnen ontvangen.

Straks op DVD

Vorige maand noemden we in de nieuwsrubriek al een groot aantal topfilms die door de filmstudio's zullen worden vrijgegeven voor DVD. Het balletje lijkt eindelijk goed te gaan rollen, want er is al weer een hele rits nieuwe films die op het DVD-verlanglijstje staan. Vooralsnog alleen in de VS, maar als het daar goed loopt, kunnen wij er binnen afzienbare tijd ook beslist van genieten.

Columbia TriStar Home Video

Bad Boys
Bram Stoker's Dracula
Cliffhanger
Close Encounters of the Third Kind
Desperado
First Night
Fly Away Home
Ghostbusters
Glory
In the Line of Fire
Jumanji
The Last Action Hero
A League of Their Own
Legends of the Fall
Matilda
The Net
Philadelphia
Sense and Sensibility
Sleepless in Seattle
Taxi Driver

New Line Home Video

Dumb and Dumber
The Mask
Mortal Kombat

The Player
Rumble in the Bronx
Seven

Warner Home Video

Batman
Batman Forever
Bladerunner: Director's Cut
The Bodyguard
Bonnie & Clyde
The Bridges of Madison County
Casablanca
The Color Purple
Doctor Zhivago
Eraser
The Exorcist
The Fugitive
The Glimmer Man
Gone with the Wind
GoodFellas

Interview with the Vampire
JFK: Special Edition Director's Cut
Lethal Weapon
Mars Attacks!
Michael
My Fellow Americans
The Road Warrior
Singin' in the Rain
Sleepers
Space Jam
A Streetcar Named Desire
A Time to Kill
Twister
Unforgiven
Woodstock: Director's Cut

MGM Home Entertainment

The Birdcage
Casablanca
Get Shorty
GoldenEye
Midnight Cowboy
Raging Bull
Rocky
Singin' in the Rain
Species
The Wizzard of Ozz

Sony Music Entertainment

Beavis and Butthead's Final Judgement
Tony Benett's Unplugged
Sesame Street's 25th Anniversary: A Musical Celebration
Streetfighter II - The Animated Movie
Odyssey into the Mind's Eye

Microsoft contra Netscape

Een online onderzoek van Compass Interactive/NedStat heeft uitgewezen dat Internet Explorer van Microsoft snel terrein wint op de 'traditionele' browser Netscape Navigator. Vooralsnog heeft Netscape in Nederland nog steeds een marktaandeel van 69%. Het aandeel van Microsoft steeg de afgelopen weken van 25% naar 28%. Andere Browsers, zoals CD-Online, liggen met 2,7% ruim achter op de grote twee. Uit het onderzoek kwam tevens naar voren dat in Nederland momenteel 16.500 homepages en websites te vinden zijn, er dat dit aantal wekelijks met 800 tot 1000 pagina's toeneemt. In de laatste week van januari trokken de Nederlandse pagina's bijna 2,5 miljoen bezoekers, waarvan bijna een half miljoen uit Nederland zelf.

(advertentie)

Vorige classics

Fig. 1

Onze classics

produced by:

Verkrijgbaar in de vakhandel, bel voor info over de verkooppunten;
010 - 4562899

Leuke speeltjes

Gewoon om te hebben...

In deze nieuwe rubriek selecteren we de mooiste nieuwe speeltjes. Omdat er meer is dan CD-i alleen,

en er op elektronicagebied zoveel geniale Willie

Wortels rondlopen dat elke dag talloze futuristische hoogstandjes het levenslicht zien.

Te gek, handig, overbodig, onbetaalbaar, prachtig, uitzonderlijk, 21e eeuws of volstrekt nutteloos? Criteria hebben we niet, dit zijn gewoon hele leuke speeltjes.

Glasstron

Een futuristische skibril met ingebouwde walkman? Nee, dit is de Sony PLM-50 Glasstron, een LCD monitor waarop beelden van een Video Tape Recorder of een Video CD afgespeeld kunnen worden. Het kijken door deze 'spacebril' simuleert een scherm van maar liefst 130 centimeter op twee meter afstand! De ingebouwde koptelefoon van de Glasstron voorziet de beelden van stereogeluid. Naast de adapter werkt de Glasstron ook bijna 2,5 uur op oplaadbare lithium batterijen, zodat je echt niemand meer hoeft te storen. Het 310 gram lichte apparaat is vooralsnog alleen in Japan geïntroduceerd.

(advertentie)

Heeft u de eerste zes al?

Nr 7
Nu
in de
winkel

F19,95

5 muziek tracks
15 film previews
specials - biografieën

Correct, Diskoland, Dixons, Free Record Shop, Funtronics, van Leest, Music Store, Radio Modern en V&D.

Philipscdi.com

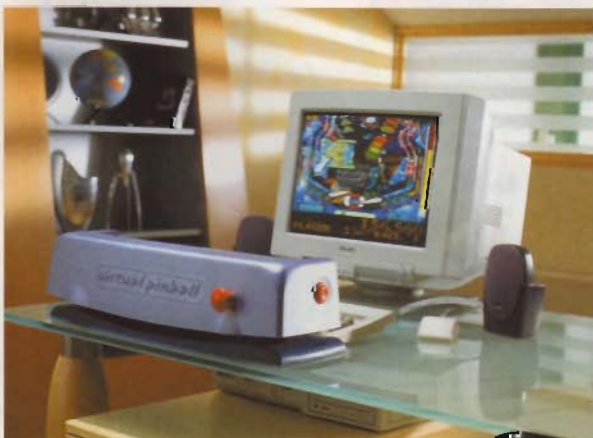
Valuegraph 417TV

Als de computer zoveel ruimte inneemt dat de TV naar zolder is verhuisd of omgekeerd, dan is de Nokia Valuegraph 417TV de ideale oplossing. Deze 42 cm. monitor is namelijk ook te gebruiken als TV-scherm. Met een maximale schermweergave van 1024x768 pixels is het prima filmpje pikken. Zoals het een TV-achtige betaamt is de Valuegraph voorzien van afstandsbediening en Teletext. Het prijskaartje: f 1.999,-.

Virtual Pinball

Zijn de shift-toetsen van je computer volledig lam door het overvloedig flipperen? Op de Philips Virtual Pinball Machine kun je ouderwets rammen en door de ingebouwde sensoren eindelijk je flipperkast op tilt krijgen. De kast is 57 centimeter breed en 18 centimeter hoog en wordt met een simpel plugje op de computer aangesloten. De Virtual Pinball Machine wordt geleverd met het flipperspel Absolute Pinball en kost f 249,-.

Mobiel kantoor

Geen zin om in de file uit je neus te eten of op je voorganger te schelden? Dan kun je met dit mobiele kantoor op weg naar huis gewoon lekker doorwerken. Debitel gooide deze Mercedes 180 boordevol technische snufjes. Met een fax, telefoon, satellietnavigatie en computer (vanzelfsprekend met GSM en e-mail) wordt de file dé plek om zaken te doen. Voor een (niet al te forse) secretaresse is nog net een plaatsje vrij op de achterbank.

(advertentie)

f 39,95 eind februari verkrijgbaar

TETSUO g a i d e n

klassiek verslavend spel
in een moderne turbo uitvoering

Zet je schrap voor 80 spetterende levels, fantastische 3D full motion video en een soundtrack om je vingers bij af te likken.

CD i
COMPACT
disc

NEW FRONTIER
entertainment

produced by:

Crabtree

Verkrijgbaar in de vakhandel, bel voor info over de verkooppunten;
010 - 4562899

Illustratie: Jan Willem Bij

Alweer het vijfde deel in onze maandelijkse DVD-bijspijker-cursus. Vorige maand bedachten we, als onderdeel van een erg moeilijke prijsvraag, een aantal leuke toepassingen voor niet-lineaire video op DVD. Maar we wachten nog steeds in spanning op de definitieve introductie in Europa. Ze komen wel steeds dichterbij; inmiddels zwerven er een aantal spelers door de Benelux. Ruud van der Schaft wist er eentje van Panasonic te onderscheppen, schroefde het apparaat open, zat met zijn ogen op het scherm geplakt en e-mailde zijn bevindingen naar ons op. Met deze *first hands-on* -zoals zo'n eerste kennismaking genoemd wordt- lijkt Panasonic de eerste slag gewonnen te hebben.

Sybrand Frietema de Vries

Er waren de afgelopen maanden nog twee factoren die een mondiale introductie belemmerden. Het Consortium was het over praktisch alles eens behalve over regionale codering en over kopieerbeveiliging. Gelukkig zijn deze laatste belangrijke hobbels uit de weg geruimd.

VS ≠ Europa

Dat de Verenigde Staten weinig op Europa lijken, is duidelijk. In de Verenigde Staten hebben ze bijvoorbeeld naast rare eetgewoontes ook een andere netspanning en een ander televisie-systeem. Dat betekent dat de meeste apparaten uit de VS – en met name televisie-apparatuur – het hier niet doen. Met software ligt het iets anders. Computerprogramma's doen het over het algemeen overal (als je ze weet te installeren), Audio CD's zijn daar zelfs een stuk goedkoper maar video-banden doen het hier niet in een standaard VHS-videorecorder. Met DVD is het niet anders: de apparaten werken hier niet, en de schijfjes ook niet. Sterker nog, Amerikaanse DVD-spelers werken slechts met Amerikaanse schijfjes en dito voor de Europese. Dat heeft te maken met de regionale codering.

DVD op Internet

Her en der hebben we DVD-spelers ter bespreking aangevraagd, veel leuke informatie gekregen en gevonden. We hebben inmiddels van alles gezien: gelikte brochures, scherpe foto's en artist impressions van prachtige maar nog niet bestaande DVD Video-spelers. Maar we willen natuurlijk zelf een DVD Video-speler testen, hier op de redactie. We wachten af. De eerste DVD Video-speler die we hier op de redactie binnen krijgen gaan we uitgebreid bespreken. De meest recente informatie is overigens op Internet te vinden. Ook deze maand hebben we een selectie gemaakt van de beste sites. Voor lezers die niet tot de volgende maand kunnen wachten hebben we deze links natuurlijk op onze site (http://www.hub.nl/kiosk/cdi/cdi9703/1_dvd703.html) gezet.

Deel V

Introductie twee stapjes dichterbij

Doorbraak

De wereld volgens het Consortium

De grote studios willen niet dat in de rest van de wereld mensen een film op video kunnen zien, die eerst nog z'n geld moet opbrengen in de bioscoop. Zeker met de kwaliteit van het beeld en met name het geluid van de DVD-speler, komt de bioscoop-beleving sterk in de buurt. Daarom is de wereld verdeeld in 6 zones die de spreiding mogelijk maken.

Dit zijn ze:

1. Verenigde Staten en Canada
2. Europa, Egypte en Japan
3. Het Verre Oosten (behalve Japan & China)
4. Zuid Amerika
5. Afrika en het Midden Oosten
6. China

Regionale codering is trouwens optioneel, er zullen DVD Video-titels verschijnen zonder regionale codering die -als het goed is- op elke speler zijn af te spelen.

Iedereen is bezig

Op de DVD-front volgt de ene aankondiging op de andere. In Canada worden cursussen gegeven; in Luxemburg wordt geïnvesteerd in een DVD-productie-fabriek. Chipsfabrieken draaien overuren om de ingewikkelde nieuwe digitale video- en audio-chips gereed te hebben. Electronica-producenten struikelen over elkaar heen om te verklaren dat ze binnenkort een speler uitbrengen. Computerfabrikanten verklaren om beurt hun verbondenheid aan DVD-ROM. Filmstudio's kondigen DVD-kaskrakers en -klassiekers aan. Kortom, niemand wil de boot missen.

DVD-test

Spelen met de Panasonic DVD-A100

Panasonic is een van de eerste fabrikanten die dit jaar een DVD-Video-speler op de markt brengt. En voorafgaande aan de officiële introductie konden we al een paar dagen met het nieuwe medium kennismaken. Naast het afspelen van de nieuwe DVD is het apparaat ook geschikt voor gewone audio CD's en de Video CD.

Ruud van der Schaft

Panasonic is een van de fabrikanten die tot het consortium behoort en deelnam aan de tot standkoming van de DVD-standaard. Men ontwikkelde daarvoor onder andere de chips voor het copyprotection-systeem. In Japan brengt men al enkele maanden twee versies op de markt: de DVD-A300 in de high-end klasse en de DVD-A100 als standaardmodel. Alleen de A100 zal in Nederland en België op de markt komen en rond de 1500 gulden gaan kosten. Dat is een smak geld. Wat krijgen we daar voor?

Onbekende functies

Het is goed opletten als het apparaat eenmaal uit de doos is gehaald en bij het TV-toestel staat. Zo op het eerste gezicht kan het even zo goed

Hoe zit het met kopiëren?

Bij ons laatste weten (en met dank aan Philips Key Modules) is men tot overeenstemming gekomen over de kopieerbaarheid van de DVD Video-software. Eindelijk, want dat was voor veel grote bedrijven de laatste en grootste horde. Er zijn twee vormen van kopieerbeveiliging, analoge en, jullie raden het al, digitale. Analooog wil zeggen dat het niet mogelijk is een DVD Video-schijfje op te nemen op een VHS of andere video-tape. Dat gebeurt door een Macrovision chip in de speler. Dit systeem wordt al gebruikt in de Verenigde Staten. Deze chip brengt het opnamesysteem van de videorecorder volledig in de war. De digitale beveiliging is iets ingewikkelder. Verborgen op de schijf staat óf en hoe vaak de informatie (de film dus) gekopieerd mag worden. De speler kan die verborgen code lezen en checkt dat. Als de code klopt werkt de speler, als de informatie (te vaak) gekopieerd is vervormt het beeld.

Kinderziekten

Enkele berichten uit de Verenigde Staten en Japan wijzen erop dat de combinatie van DVD Video-spelers, -software (DVD films) en regionale codering nogal wat kinderziekten heeft. Ook Ruud van der Schaft was niet geheel tevreden over de kwaliteit. Het schijnt dat niet alle spelers en/of software voldoen aan de specificaties. Op zich is dat niet zo vreemd, de wereldwijde introductie van een ingewikkeld nieuw apparaat gaat niet zonder fouten en problemen. Te hopen valt dat met de introductie van echt Europese spelers en echt Europese software deze kinderziekten genezen zijn. Wat ons betreft is dat het wachten meer dan waard.

Koffiedik-kijken

Een marktstudie door InfoTech verwacht dat er in het eerste jaar zo'n 820.000 DVD Video-spelers verkocht worden. Aan het eind van dit jaar zouden er ongeveer 600 in de winkels moeten liggen. Dit aantal groeit, is de verwachting, tot 8000 in het jaar 2000. Deze aantallen zijn gebaseerd op uitspraken van de grote studio's Time-Warner (van Toshiba), Columbia-TriStar (Sony), Polygram (Philips) en MCA (Matsushita) en verschillende onafhankelijke producenten.

een CD-speler of videorecorder zijn. Alleen het op de disc-lade aangebrachte DVD-logo geeft aan dat het om een apparaat met de modernste technologie gaat. Bij de DVD Video-speler wordt een compacte maar uitgebreide afstandsbediening geleverd die nieuwe, tot voor kort onbekende functies mogelijk maakt.

De speler is in mat antraciet uitgevoerd en staat op vier glimmende, ringvormige pootjes. De styling van de behuizing komt overeen met andere audio- en video apparatuur van Panasonic. De belangrijkste bedieningstoetsen voor het loopwerk bevinden zich aan de voorzijde. Evenals een hoofdtelefoonaansluiting en de volumeregeling daarvoor. Aan de achterzijde zijn twee scart-aansluitingen aangebracht, een S-video connector, een analoge video-uitgang, een analoge audio-out plus een digitale - optische - uitgang. Uiteraard ontbreekt de aansluiting voor het netsnoer niet.

Verdeel en heers

'Hollywood' verdeelde de wereld in zes regio's om zo het eigen releasebeleid te kunnen handhaven. Op de verpakking van elke DVD-Video staat precies voor welke regio de film bedoeld is. West-Europa, Egypte en Japan vallen bijvoorbeeld in regio 2. De Verenigde Staten in regio 1. Toch zal elk land zoveel mogelijk een eigen doos met inlay willen. Want hoewel in Japan uitgebrachte DVD Video-films in principe ook in Nederland te gebruiken zijn, zegt een verpakking met veel Japanse karakters ons niet zoveel.

Op de DVD Video-speler van Panasonic staat op een aan de achterzijde geplakte sticker de tekst: 'Locale #2'. Dat zit dus goed.

Op de DVD Video-verpakking staat aangegeven welke type systeem moet worden gebruikt voor een optimaal geluid: Dolby AC-3 met 5.1 kanalen en/of in MPEG-audio met 5.1 kanalen. Verder vermeldt men nog in welke talen er is ondertiteld en welke gesproken talen aanwezig zijn. Voor de Amerikaanse markt zijn dat Engels, Frans en Spaans gesproken en ondertiteld. De Japanse DVD-bezitter krijgt zowel gesproken en ondertiteld films in Engels en Japans. Wat de filmaatschappijen voor de Nederlandse markt gaan doen is nog onduidelijk. Uiteraard ontbreekt op de verpakking de regiocodering niet. In een pictogram met een TV-schermpje staat het cijfer van de regio. In dit geval dus een 2.

Vier nullen

Na het inleggen van een DVD Video-film en het sluiten van de disc-lade, verschijnt in het display het cijfer 0. Kort daarop volgt een tweede, een derde en tenslotte staan er vier nullen. Meteen daar-

暗殺者

CHAPTER

1. 本編前編の冒頭のシーン	17. 本編前編の冒頭のシーン*	21. 本編前編の冒頭のシーン
2. 本編前編の冒頭のシーン	18. 本編前編の冒頭のシーン	22. 本編前編の冒頭のシーン
3. 本編前編の冒頭のシーン	19. 本編前編の冒頭のシーン	23. 本編前編の冒頭のシーン
4. 本編前編の冒頭のシーン	20. 本編前編の冒頭のシーン	24. 本編前編の冒頭のシーン
5. 本編前編の冒頭のシーン	21. 本編前編の冒頭のシーン	25. 本編前編の冒頭のシーン
6. 本編前編の冒頭のシーン	22. 本編前編の冒頭のシーン	26. 本編前編の冒頭のシーン
7. 本編前編の冒頭のシーン	23. 本編前編の冒頭のシーン	27. 本編前編の冒頭のシーン
8. 本編前編の冒頭のシーン	24. 本編前編の冒頭のシーン	28. 本編前編の冒頭のシーン
9. 本編前編の冒頭のシーン	25. 本編前編の冒頭のシーン	29. 本編前編の冒頭のシーン
10. 本編前編の冒頭のシーン	26. 本編前編の冒頭のシーン	30. 本編前編の冒頭のシーン
11. 本編前編の冒頭のシーン	27. 本編前編の冒頭のシーン	
12. 本編前編の冒頭のシーン	28. 本編前編の冒頭のシーン	
13. 本編前編の冒頭のシーン	29. 本編前編の冒頭のシーン	
14. 本編前編の冒頭のシーン	30. 本編前編の冒頭のシーン	
15. 本編前編の冒頭のシーン		

DVDを楽しむための「メインメニュー画面」の説明

●「再生」ボタンを押すと、再生が開始されます。再生中に「再生」ボタンを押すと、再生が再開されます。

●「メニュー」ボタンを押すと、メニュー画面が表示されます。メニュー画面では、再生位置、再生速度、再生モードなどを設定できます。

●「戻る」ボタンを押すと、前のメニュー画面に戻ります。

●「進む」ボタンを押すと、次のメニュー画面に進みます。

●「停止」ボタンを押すと、再生が一時停止されます。

●「電源」ボタンを押すと、電源がオフになります。

●「戻る」ボタンを押すと、前のメニュー画面に戻ります。

●「進む」ボタンを押すと、次のメニュー画面に進みます。

●「停止」ボタンを押すと、再生が一時停止されます。

●「電源」ボタンを押すと、電源がオフになります。

●「戻る」ボタンを押すと、前のメニュー画面に戻ります。

●「進む」ボタンを押すと、次のメニュー画面に進みます。

●「停止」ボタンを押すと、再生が一時停止されます。

●「電源」ボタンを押すと、電源がオフになります。

na doemt uit het zwart het DVD Video-logo op het scherm van het TV-toestel op en begint de film.

De nullen geven de verschillende stadia aan, die het apparaat moet ondernemen om vast te stellen welk type schijf in de lade is gestopt. Is dat een audio CD dan begint het afspelen ogenblikkelijk na het verschijnen van de tweede nul. Het inleggen van een Photo CD en een CD-ROM, waarvoor de DVD Video-speler niet geschikt is, levert slechts één nul op en de melding: "no disc". Een CD-i krijgt dezelfde melding na twee nullen.

In de eerste fase na het inleggen van een disc bekijkt de speler of er een schijf is ingelegd en of de datatrack leesbaar is. Dat levert één nul op. Vervolgens wordt bekeken wat voor soort data is opgeslagen. Een gewone CD met 16 bits audio wordt in de tweede fase (2 nullen) goedgekeurd. Een Video CD is volgens de MPEG1-standaard gecomprimeerd en een DVD Video voldoet aan de specificaties vastgelegd in de MPEG2-standaard. Dat wordt in de derde fase vastgesteld. Tot slot moet de speler controleren of de DVD Video mag worden afgespeeld en checkt daartoe de regiocodering. Komt die overeen met de regiocodering van de speler dan verschijnen er vier nullen in het display en start de film. Dit alles neemt ongeveer vier seconden in beslag.

Kromtrekkend beeld

Om te voorkomen dat DVD Video-films vanwege de hoge kwaliteit gebruikt worden als master voor illegale videobanden, ontbreekt een digitale video-uitgang en zijn alle DVD Video-films tegen kopiëren beschermt. Wie het toch probeert –wij dus– kan, afhankelijk van de gebruikte videorecorder en TV-toestel, verschillende verschijnselen verwachten. Zoals een helder wit of blauw beeldscherm, of een rollend of kromgetrokken beeld. De verschijnselen van deze kopieerbeveiling vertonen overeenkomsten met soortgelijke methodes die op bijvoorbeeld videobanden van Walt Disney zijn aangebracht.

Witte nevel

De DVD-standaard werd ontwikkeld om de beeld- en geluidskwaliteit ten op zichte van de videoband sterk te verbeteren. Dat is met name te danken aan de MPEG2-standaard voor het comprimeren van bewegende video-beelden. De afgelopen twee jaar gaven fabrikanten vele

demonstraties die overduidelijk aantoonde dat een DVD Video-film niet onder hoeft te doen voor de kwaliteit van de digitale beeldmaster zoals ze die in professionele studio's gebruiken. De praktijk blijkt helaas toch iets anders. De twee films en een speciale demodisc die we nu afspelden vielen bijvoorbeeld wat scherpste betreft enigszins tegen. En bij snelle bewegingen van de camera of acteurs ontstaat een soort witte nevel van kleine beeldpuntjes. Dat heeft te maken met de toegepaste compressietechniek. De oorzaak kan dus aan het scanning-procédé liggen maar evenzogoed zit de oorzaak bij de DVD Video-speler. Omdat het door ons geteste apparaat handmatig was aangepast voor de Nederlandse markt, houden we het er op dat het aan deze ene speler ligt. Het geluid was echter superieur, zowel af te spelen in Dolby AC-3 met 5.1 kanalen als in MPEG-audio (Dolby Surround sound) eveneens met 5.1 kanalen. Daarvoor moet men overigens wél de apparatuur in huis hebben.

Tot slot

Omdat de importeur nog maar over één exemplaar beschikte, waar bovendien geen gebruiksaanwijzing voor bestond, hebben we waarschijnlijk niet alle mogelijkheden ontdekt. Bovendien was de DVD video-player voor de Japanse markt met de NTSC-standaard bedoeld en voor ons aangepast aan het Europese PAL-systeem. Het kan daarom best zijn dat de in serieproductie gemaakte apparaten die over enige tijd in Nederland en België verschijnen afwijken van ons test-apparaat. Een exacte introductiedatum was begin februari nog niet bekend maar importeur Haagtechno verwacht nog dit voorjaar het apparaat in de Nederlandse winkels te krijgen.

Aardig is de mogelijkheid om bij films die zijn aangeduid met "The Directors Cut", met de functie 'multi angle' zelf verschillende camerastandpunten uit te proberen (Zie ook CD-i Magazine van januari/februari 1997). Ondanks de bij de introductie te verwachte beperkte hoeveelheid DVD Video-films kan de speler zich toch al in de huiskamer bewijzen met het afspelen van de aanwezige Video CD's en alle bestaande audio CD's in een perfecte surround kwaliteit.

Panasonic

Waarschuwing:
het lezen van het
onderstaande kan
bijzonder schadelijk
zijn voor uw
spelgenot!

De oplossing van *Kingdom, The Far Reaches*

Koninklijke reisgids

Deel twee van *Kingdom (Shadoan)* is alweer een tijdje uit, en dus vinden we dat we de oplossing van deel 1 zo langzamerhand wel mogen verklappen. Trouwens, gezien de brieven die nog steeds binnenkomen over dit spel, zijn er nog heel wat mensen die behoorlijk klem zitten in *Kingdom, The Far Reaches*. Voor hen deze oplossing, uiteraard alleen lezen als je echt wanhopig bent.

René Janssen

De spreuken

Een belangrijke rol is in dit spel weggelegd voor toverspreuken. Deze ontvang je van de magiër Daelon. Het eerste wat je dan ook moet doen, is hem een bezoek brengen. Je krijgt direct de Spell of Seeing (de spreuk om te zien) en vervolgens kun je het beste de Spell of Release kiezen. Daelon gaat dan aan het werk om deze spreuk te fabriceren en je kunt hem later een bezoek brengen om de spreuk op te halen. Zet vervolgens koers naar je geboorteplaats Glendoe. Hier passeer je twee vrouwen, die je een aanwijzing geven. Reis vervolgens naar Forrester's Camp, waar je nog een hint krijgt van een van de kampbewoners. Je volgende doel is de Outskirts of Glendoe. Hier ontmoet je een blinde bedelaar, die je kunt genezen met de Spell of Seeing. Uit dankbaarheid geeft ook hij je een aanwijzing. Vanaf dit moment kun je naar de waterval reizen om levensenergie terug te krijgen. Ga hier echter zorgvuldig mee om en wacht totdat het echt nodig is.

Reisdoelen

Daelon zal inmiddels wel klaar zijn met de Spell of Release, dus zet je nu eerst koers naar Dealon's Mansion. Vraag Daelon vervolgens om de Spell of Understanding klaar te maken. Daelon geeft je nu drie mogelijke reisdoelen. Negeer deze echter en druk op actieknop 2 om de kaart op het scherm te krijgen. Kies hier de Marsh Wastes en pak hier aangekomen het koudvuur. Ga vervolgens naar de Barren Rocks en gebruik het koudvuur om de mistmonsters te verjagen. Er verschijnt nu een zandweggetje. Kies het middelste pad en je ziet een rots met een kristal. Bevrijd dit kristal uit de rots met behulp van de Spell of Release.

Gouden beker

Breng opnieuw een bezoek aan Daelon om de Spell of Understanding op te halen. Dealon gaat meteen aan het

werk voor de laatste spreuk, de Spell of Travelling, je reist intussen naar Eldritch Forest. Hier tref je drie bomen aan, die je een houten elfenstaf aanbieden. Pak deze staf. Ga nu naar Guildhall, waarna je automatisch naar de waterval wordt gestuurd. Keer

hierna niet meer terug naar Guildhall! Aangekomen bij de waterval breng je een bezoekje aan de Troglitots, die je levensbalk aanvullen. Keer terug naar Forrester's Camp, waar je een aanwijzing krijgt over een gouden beker (Golden Chalice). Reis vervolgens door naar Huntsman's Crossroads voor een aanwijzing over de kristallen tijgers en vervolgens naar de Outskirts of Glendoe voor een hint over het paleis.

Monsters verslaan

Het is weer tijd voor een bezoekje aan Daelon's Mansion, waar je de Spell of Travelling kunt ophalen. Wanneer je deze spreuk gebruikt, raakt je levensbalk trouwens sneller leeg. Gebruik 'm dus niet te vaak. Ga naar Barren Rocks en gebruik de Spell of Understanding om de tekens op de rots te kunnen lezen. Ga vervolgens naar de Marsh Wastes, pak opnieuw het koudvuur en gebruik de Spell of Seeing om het bord Illes te kunnen lezen. Klik op het bord om naar de woestijn te reizen. Ga hier naar de Shimmering Oasis en vervolgens naar Dunespeople's Camp. Hier ontvang je een zwarte beker. Pak deze en druk na het eten op actieknop twee om terug te keren naar de kaart. Ga naar de Moving Dunes en versla eventuele monsters met behulp van het kristal. Gebruik de Spell of Understanding bij de Dunespeople om hier langs te komen.

Kristallen tijgers

Reis vervolgens via Open Desert, Marsh Wastes, Barren Rocks en Huntsman's Crossroads (gebruik hier het kristal indien nodig) naar de Fairy Circle. Gebruik de Spell of Seeing om de kabouters te zien. Geef de houten elfenstaf aan de kabouter en ga naar het kasteel. De toegang tot dit kasteel wordt echter bewaakt door kristallen tijgers. Gebruik het kristal om ze te verslaan en gebruik de zwarte beker van de Dunespeople om de deur te openen. Pak de ketting met kogel. Ga hierna via Forrester's Camp, Huntsman's Crossroads, Barren Rocks, Marsh Wastes, Open Desert en Shimmering Oasis naar de Temple of Cindra. Gebruik de Spell of Release tegen de zandduivels. Ga naar

binnen en luister naar de aanwijzingen die de monnik je geeft. Ga de linker kamer binnen en gebruik de ketting met kogel om Torlock te verslaan. Verlaat de grot en druk bij de monniken op actieknop 1. De monniken zullen je de Talisman Scepter aanbieden.

Drie amazones

Ga vervolgens naar Amazon Camp. Hier kom je drie vrouwen tegen, die in eerste instantie niet veel goeds met je van plan zijn. Laat de Talisman Scepter aan het drietal zien om ze te overtuigen van je goede bedoelingen. De amazones zullen je vanaf dit moment aanbidden en bieden je bovendien een pijl en boog aan. Ga via de Temple of Cindra, West Sea Coast, East Sea Coast en Temple Ruins naar Hedgemaze. Gebruik de pijl en boog om het centrum van dit doolhof te zien. Daarna is het een kwestie van het kaartje rechts onder in het beeld volgen. Aan het einde van het doolhof vind je een ei, dat je op moet rapen. Druk op actieknop 2 om automatisch terug te keren naar de Temple Ruins.

Koning omkopen

Ga hiervandaan naar de Old Places en ruil het ei voor geld. Ga Marelda's hut binnen en je ontvangt van haar een aanwijzing. Reis naar Black Keep en gebruik het kristal om de tovenaars te vernietigen. Gebruik het kristal opnieuw om de monsters bij de ingang te doden. Ga de torenkamer binnen (rechter deur) en pak het zwaard. Ga de spreukenkamer binnen (rechts) en verlaat het kasteel. Je keert nu automatisch terug naar de East Sea Coast. Ga via de Old Places naar het Palace of Iscar. Ga het paleis binnen en loop naar de Throne Room. Hier kom je koning Drakesblood tegen. Koop hem om door hem het geld te geven. Hij laat je dan een geheime route zien, waar je meteen gebruik van maakt om bij het Last Battlefield te komen. Gebruik hier het zwaard om het koren te pakken.

De oude Maluki

Reis naar Old Places en pak hier opnieuw geld. Ga via de East Sea Coast, West Sea Coast, Temple of Cindra, Amazon Camp (laat opnieuw de scepter zien aan de blijkbaar nogal vergeetachtige amazones), Open Desert en Marsh Wastes naar Barren Rocks. Gebruik hier de Spell of Release om het kristal te pakken. Ga via Marsh Wastes, Open Desert, Shimmering Oasis, Dunespeople's Camp en Lost Mines naar Old Maluki's hut. De oude Maluki geeft je nieuwe levensenergie. Reis naar Hills above the Desert, waar je waarschijnlijk bestolen wordt. Reis in dat geval naar High Ground en dan terug naar Hills above the Desert. Gooi een steen om je bezittingen terug te krijgen. Koop hierna de bewaker om met het graan van de Last Battlefield en ga de Cloud Keep binnen.

Snel handelen

Hier komt je Skylar tegen, die je beschuldigt van het stelen van de gouden beker. Hij geeft je welgeteld vijf minuten om deze beker terug te brengen. Snel handelen is dus geboden en de kleinste navigatiefout kan hier fataal zijn. Kies eerst de waterval en breng opnieuw een bezoek aan de Troglitots. Reis daarna via Forrester's Camp, Huntsman's Crossroads, Barren Rocks, Marsh Wastes, Open Desert, Amazon Camp, Temple of Cindra en West Sea Coast naar het Sea Dwellers Pavilion. Gebruik de ketting met kogel om het monster te verslaan. Vervolgens ontmoet je drie priesters, die je de gouden beker geven. Reis nu weer terug via Black Keep en Palace of Iscar. Ga de troonkamer binnen en koop Drakesblood weer om met

het geld. Ga via de geheime gang naar het Last Battlefield en pak het koren met behulp van het zwaard. Ga nu via Temple Ruins, East Sea Coast, West Sea Coast, Temple of Cindra, Shimmering Oasis en Dunespeople's Camp naar de Hills above the Desert. Geef de bewaker hier weer het koren. Geef aangekomen bij Cloud Keep de gouden beker terug en je ontvangt als beloning de Hunting Horn (jacht-hoorn).

Beginnen aan deel 2

Nadat je deze gekregen hebt, reist je naar de Old Places (links). Gebruik opnieuw het ei om geld te krijgen. Ga naar de Black Keep en gebruik de Hunting Horn om de monsters bij de ingang te vernietigen. Gebruik de Spell of Understanding om de runetekens te kunnen lezen. Ga de spreukkamer binnen en verlaat het kasteel. Reis vervolgens via East Sea Coast en de Old Places naar het Palace of Iscar. Druk op actieknop 2 om het paleis in te gaan. Ga naar de troonkamer. Gebruik daar eerst de runetekens en gooi daarna het zwaard naar Drakesblood om het spel te voltooien. En dan? Dan kunt je beginnen aan deel twee van *Kingdom; Shadoan*.

“Big Bucks. Big Stars. Big Problems.”

Steven Spielberg als mentor

Je eigen speelfilm regisseren

Director's Chair

Jaloers op Steven Spielberg? Zou je wel eens in zijn schoenen willen staan? Dat is niet langer nodig. Neem plaats in zijn regisseursstoel en maak je eigen topfilm. Dat kan echt. Met het uit drie CD-ROM's bestaande programma *Director's Chair*. Niemand minder dan Steven Spielberg himself en veel van zijn vaste medewerkers begeleiden je bij deze superzware klus.

Hans Stavleu

In onze filmspecial van vorige maand behandelden we CD-i's en CD-ROM's over films, we zochten op Internet naar de beste filmlinks, doken de boeken in en behandelden DVD. Toch misten we nog iets. Want wat is er nu mooier dan je eigen film maken?! Dat doen we dus deze maand. Camera ready? Action!

Steven Spielberg heeft het eerste spel gemaakt waarmee je op interactieve wijze achter je PC een speelfilm samenstelt. Het gaat natuurlijk niet om een avondvullende bioscoopfilm, zoals *Jurassic Park* of *Indiana Jones and the Last Crusade*. Toch is het allemaal zeer realistisch en vooral uitdagend. Alles dat je maar kunt voorstellen bij het maken van een speelfilm komt aan de orde. Je moet aan de hand van een scenario scriptteksten (laten) schrijven, opnames maken, beeld editen, geluid en geluidseffecten toevoegen. Zelfs reclame maken voor een voorpremière en bioscoopposters samenstellen horen daarbij. De activiteiten die je onderneemt kosten tijd en geld. En dat heb je natuurlijk maar in beperkte mate. Je zult moeten leren leven met het toegewezen budget. Makkelijk is dat natuurlijk niet. Er zijn immers tegenvallers (en soms meevallers) die je plan in de war kunnen sturen.

Troubles, troubles, troubles...

Gelukkig wordt je geholpen door echte professionals uit de filmwereld, zoals scriptschrijvers, editors, geluidsmensen en marketingmanagers. Als alles naar wens gaat en je film kan worden vertoond dan kun je het volgende van een van de vier niveaus bereiken. Zo'n volgend 'level' in het spel betekent meer budget, meer mogelijkheden, zoals meer camerastanden, special effects, stunts, improviserende acteurs en actrice, meer keuzes maken en uiteraard meer troubles...

Tijdrovend

Neem je tijd voor het spelen van *Director's Chair*, want dat heb je zeker nodig. Het spel dat drie volle CD-ROMs beslaat, speel je zeker niet in één avond. Een film maken is een zeer zware klus en vooral een enorm tijdrovende. Plaats nemen in de regisseursstoel van Steven Spielberg hoef je natuurlijk niet alleen te doen. Dat gebeurt in het echt vaak ook niet. Meestal zit de regisseur bijvoorbeeld samen met de editor achter de mengtafel om de opgenomen fragmenten in de juiste volgorde te knippen en plakken. Omdat ook in dit spel het vervaardigen van een zo goed mogelijke film niet zomaar voor elkaar is, is het aan te bevelen het samen met iemand anders te doen. Samen

achter de PC is het dubbel plezier en in geval van tegenslagen is gedeelde smart halve smart.

Via Internet editen

Director's Chair is ook te spelen met iemand aan de andere kant van de wereldbol. Want de film, of laten we zeggen een halffabrikaat, is als aparte eenheid te exporteren naar de vaste schijf zodat je het via elektronische post via Internet kunt uitwisselen. De ontvangende partij kan de film dan bekijken en zonodig verder bewerken. Hij of zij stuurt de aangepaste versie weer terug zodat je zelf weer de volgende bewerking kunt uitvoeren.

Je eigen P.A.

De uitdagende klus om een film te maken wordt zeer sympathiek en enthousiast ingeluid door een levensechte Steven Spielberg. Deze meesterregisseur legt uit waar het om gaat en introduceert als eerste je P.A. Een P.A. (spreek uit: pie-ee) is je Persoonlijke Assistentie die je overal met raad en daad te hulp kan staan. Deze P.A. – een zeer enthousiaste jonge dame – verschijnt steeds in het display van een buzzer. Bij elke stap die je onderneemt komt ze even in beeld om uit te leggen waar je je bevindt. Bovendien kun je deze persoonlijke assistente ook zelf steeds activeren door met je muis op de buzzer te klikken. Op deze manier heb je de beschikking over een wel heel modern hulpmiddel.

Humor

De eerste stap die je moet ondernemen is op het terrein van de filmstudio's de productiestudio binnengaan om daar je naam op te geven en vervolgens de keuze te maken voor de film die je wilt maken. Het gaat om een verhaal

WIE ZEGT DAT COMPUTERS ENG ZIJN

Wij Niet!

Het leukste computerblad van Nederland en België

Het duidelijkste computer-

blad van Nederland en België

Elk nummer is voorzien van een CD-ROM boordevol

programma's

U bespaart per jaar een kleine f 40,-/Bfr. 800 (of f 110,-/Bfr. 2200 in

twee jaar)

U krijgt fantastische welkomstgeschenken

WORD ABONNEE

en betaal voor 1 JAAR

f 139,50 (Bfr. 2790).

Tevens kunt u één
van de volgende

6 geschenken kiezen:

WORD ABONNEE

en betaal voor 2 JAAR

f 249,- (Bfr. 4980).

kies dan 2 van deze 3:

BETAAL IN TERMIJNEN

Stuur de bon in een enveloppe naar PC Consument, Antwoordnummer 1228, 2000 VG Haarlem

Ja, ik word abonnee van PC Consument en ontvang PC Consument 10 maal per jaar en bij elk nummer een gratis CD-ROM

*Invullen wat gewenst is. Zolang de voorraad strekt.

- Ik neem een abonnement op PC Consument en betaal voor 1 jaar (f 139,50 /Bfr. 2790)
- of voor 2 jaar (249,-/Bfr. 4980)

Wijze van betaling:

NEDERLAND

- Ik heb een giro-/eurocheque bijgesloten.
 - Doorlopende machtiging gehele bedrag (f 10,- korting)
 - Doorlopende machtiging in 2 gelijke termijnen (f 5,- korting)
- banknummer / gironummer:

BELGIË

- Ik heb mijn abonnementsgeld overgemaakt op rekeningnummer 230 - 0292065 - 18, t.n.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout, t.a.v. PC Consument B.V.

naam

m/v

adres

postcode

plaats

telefoon

handtekening

GESCHENKEN

Ik betaal voor 1 jaar en kies het volgende geschenk (1 titel aankruisen)

- Wegwijs in Windows 95
- ANWB Ski Select
- Page Plus
- Legends of the Future
- Fun Card drukkerij
- Thuisbankier 3.0

Ik betaal voor 2 jaar en kies 2 van de volgende geschenken

- Interactieve Encyclopedie
- Discover Astronomy
- Body Works 3.0

GESCHENKEN

Philipscdi.com

van een man die (heel Amerikaans) ter dood is veroordeeld en op het laatste moment vrij komt. Je kunt kiezen of je de film wilt maken vanuit het gezichtspunt van de ter dood veroordeelde of dat van zijn vriendin. Zodra je een van deze twee scenario's hebt gekozen, ontmoet je de twee scriptschrijvers die de tekst van de zes scènes voor je schrijven. Aan de hand van het scenario laat je die twee rotten in het vak steeds een scène uitwerken. Dat doen ze van harte en met de nodige humor.

Beeldje voor beeldje

Heb je dat eenmaal gerealiseerd dan verlaat je het gebouw en loop je naar het volgende: de opnamestudio. Daar ga je aan de slag om de scènes stuk voor stuk op te nemen. De volgorde kies je zelf. Een verkeerde volgorde betekent dat je soms moet wachten omdat de make-up of de kleding voor een van de (echte!) acteurs of actrices nog niet gereed is. Wachten kost geld en tijd. De volgende fase in het maken van een film is het editen, de favoriete bezigheid van Steven zelf. Dat vindt hij het meest creatieve aspect van het film maken. Op dit moment merk je dat het maken van een film geen sinecure is. Elke seconde, eigenlijk elk filmbeeldje, van de film kun je knippen en plakken totdat je de volgorde hebt gemaakt die je in je hoofd hebt. En wat verantwoord is. Zo moet ook de kusscène natuurlijk wel netjes blijven.

Special Effects

Overbodige fragmenten kun je weglaten en om bijzondere effecten te bereiken kun je gedeelten in andere volgorde plaatsen. Op het scherm van je PC zie je een mengtafel met een afspelen- en opnamemogelijkheid. Je zoekt een fragment op, selecteert het begin en eind en neemt het daarna over op het recorder-gedeelte. Stap voor stap werk je de film door totdat alle fragmenten die je wilt hebben zijn gekopieerd. Zeker bij dit gedeelte van het regisseursvak is het handig en verstandig om samen met iemand anders te werken. Dat geldt ook voor het volgende gedeel-

te, het toevoegen van geluid en geluidseffecten: stap voor stap en fragment voor fragment.

Tycoon

Na het voltooiën van een tussenstap word je beloond met een krantenbericht waarin met grote koppen staat wat je nu weer hebt bereikt (of juist niet). Voordat je helemaal klaar bent en de film in productie kunt laten nemen moet je nog wat geld en energie aan de reclamecampagne besteden. Ook dat is een leuk karwei. En dan maar genieten van het eindresultaat in de bioscoopzaal.

Levensrecht

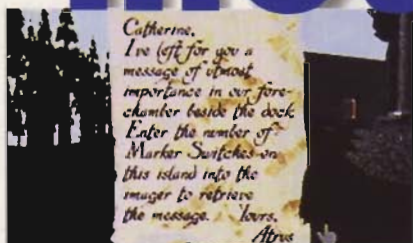
Filmliefhebbers en iedereen die meer wil dan een vakantievideo opnemen kunnen hun hart ophalen bij het fascinerende *Director's Chair*. In een levensechte omgeving ben je bezig met het samenstellen van een film. En dat met menselijke (letterlijk en figuurlijk) begeleiding van autoriteiten in hun vakgebied, echte acteurs en actrices en voorzien van professionele apparatuur. Maar wees wel gewaarschuwd: het is niet even een half uurtje weg van GTST. Het is 'a hard job' of zoals Steven Spielberg zelf zegt: 'Big Bucks. Big Stars. Big Problems.'

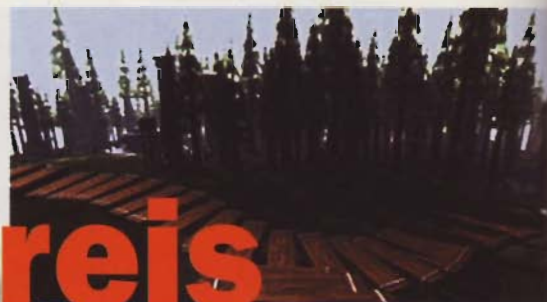
Director's Chair
PC CD-ROM
f 99,95
The Dolphin Company

Op ontdekkingsreis met

Myst

Enkele maanden geleden konden CD-i-bezitters eindelijk rondreizen door de fascinerende werelden van het klassieke spel *Myst*.

Als een kind zo blij lieten vele spelfreaks zich op het eiland droppen ... om vervolgens verschrikkelijk te verdwalen. En wat

heb je aan schitterende 3D-beelden,

spannende muziek en een intrigerend

mysterie als je geen idee hebt wat je

moet doen? Voor de verdwaalde

avonturiers gaan wij mee op

ontdekkingsreis en helpen

een handje.

René Janssen

De eerste stapjes

Geheime schakelaars

Myst speelt zich af op een eiland, maar al snel ontdek je een manier om andere werelden te bezoeken. Bij de start van het avontuur kun je echter nog niet zoveel kanten op. Begin maar eens met het oprapen van het stuk papier op de grond voor het planetarium. Het is een brief van Catherine, de vrouw van Atrus. Terwijl je vervolgens het eiland verkent, zul je diverse schakelaars ontdekken. Er zijn er in totaal acht: bij de pier, de grote raderwerken, het planetarium, het ruimteschip, de ruimte met het kleine zwembad en de pilaren, het stenen gebouw, het houten schuurtje en de klokkentoren.

Boodschap van Artrus

Zet iedere schakelaar omhoog als je er langs komt. Alleen bij de klokkentoren geeft dit een probleem, maar dat vertellen we je later nog wel eens in de Tips & Trucs-rubriek. Bij de pier bevindt zich een ingang naar een ondergrondse ruimte. Loop de trap af en ga naar de projector (oftewel de dimensional imager). Zet deze uit met behulp van de grote knop aan de onderkant. Draai je om en je ziet een stuk papier aan de muur links. Druk op het kleine knopje in de linker bovenhoek, waarna een verborgen controlepaneel verschijnt. Voer het aantal schakelaars in (08) en druk op de rode knop om het paneel weer te sluiten. Ga terug naar de projector, druk weer op de grote knop (eventueel nog een keer als de projector per ongeluk nog aan stond) en bekijk de boodschap die nu verschijnt (van Atrus aan Catherine).

Andere werelden

In de bibliotheek is aan iedere muur wel iets interessants te vinden. Stop de blauwe en rode pagina's in de corresponderende boeken. Hiermee activeer je de boeken, waar de beide zonen van Atrus in opgesloten blijken te zitten. Iedere broer vraagt meer pagina's in zijn eigen kleur, plus nog iets anders om hem te bevrijden. Wat dat is, kun je helaas niet horen, want de ontvangst is nogal slecht. Lees vervolgens de vier onbeschadigde boeken in de boekenkast. Noteer uit deze boeken eventuele interessante diagrammen die je tegenkomt. Richt je aandacht vervolgens op de kaart naast de ingang. Iedere schakelaar op het eiland licht een groep gebouwen op de kaart op. Klik op de toren (kleine ronde tekeningetje) en draai deze rond zodat een lijn verschijnt. Draai de lijn rond totdat deze op een rode positie staat. Er zijn vier van deze posities, ieder correspondeert met een van de vier beschikbare verbindingsboeken die naar de andere werelden leiden.

In de toren

Met de schilderijen naast de boekenkast open en sluit je een geheime doorgang. Ga via deze doorgang naar de lift, sluit de deur achter je door op de deurkruk te klikken en druk vervolgens op de knop om de toren in te gaan. Die toren heb je zojuist (via de kaart) in de juiste positie gedraaid voor een van de vier boeken-locaties. Als je dat op de juiste manier hebt gedaan, zal de trap met het boek erop tonen waar het boek verborgen is (gewoon even uit het raam kijken), terwijl de trap met de sleutel een aanwijzing oplevert voor de puzzel die je moet oplossen om het boek te pakken te krijgen.

Tot zover de eerste algemene schreden in de wereld van Myst. Er waren ook al enkele vastzitters die ons wanhopig om hulp vroegen, dus behandelen we ook nog enkele specifieke vragen. Heb jij ook spelproblemen? Schrijf ons!

De boeken

Ron Lammers uit Heerlen wil weten of je via de boeken in de boekenkast (bibliotheek) naar andere werelden kunt reizen. Ook vraagt hij zich af hoe het nou precies zit met die roterende toren. Nou, die twee vragen hangen nauw met elkaar samen. Je kunt namelijk niet via de boeken naar een andere wereld reizen, maar wel via de roterende toren. Maar je moet wel degelijk iets doen met de boeken in de boekenkast. De vier boeken bevatten om te beginnen een hoop nuttige informatie die je moet lezen en onthouden. Maak vooral kopieën van iedere tekening die je tegenkomt. Dat hoef je alleen niet te doen met het boek met de rare figuurtjes erin, daar kom je later vanzelf bij terug. Van groot belang zijn de rode en blauwe boeken. Zoals je ziet liggen hiernaast rode en blauwe pagina's, en deze

corresponderen met de boeken van diezelfde kleur. In de boeken blijken de broers uit het Myst-verhaal opgesloten te zitten. Ze willen heel graag meer pagina's van dezelfde kleur van je hebben, zodat ze kunnen ontsnappen aan hun papieren gevangenis. Dit is overigens het uiteindelijke doel van *Myst*, dus let goed op wat ze je vertellen.

Geheime doorgang

In ieder van de vier Ages (oftewel werelden) die je kunt bezoeken, zijn zowel een rode als een blauwe pagina te vinden. Aangezien je slechts één pagina tegelijk kunt dragen, moet je iedere Age dus tweemaal bezoeken. Na het bestuderen van de boeken richt je je aandacht op de kaart in de bibliotheek. Iedere schakelaar (die je als het goed is inmiddels allemaal hebt omgezet), laat een bepaald deel van de kaart oplichten. Laat de toren nu ronddraaien door op het teken van de toren (op de kaart) te klikken. Sommige gebieden die je passeert op de kaart zullen rood oplichten. Stop precies op de rode punten, die geven aan dat er een boek verborgen ligt dat leidt naar een andere Age. Atrus noemt die de 'Places of Protection'. Klik op het schilderij om een geheime doorgang te onthullen. Volg de tunnel en de lift naar de top van de toren. Hier vind je twee ladders, één met een boek en één met een sleutel. De ladder met het boek toont je waar het boek zich bevindt, de ladder met de sleutel geeft een aanwijzing over de puzzel die je moet oplossen.

In de blokhut

Eén van die puzzels is die in de blokhut. Ron vraagt zich af (ongetwijfeld met vele anderen) waar de kraan nou voor is en wat de combinatie van de kluis is. In de blokhut vind je een kluis (naast de deur). De combinatie van de kluis is 7-2-4. In de kluis vind je een lucifer. Steek deze aan, draai je om en ga naar de boiler. Steek de lucifer in het gat in de hoek links onder. Bedien de hendel met behulp van de groene pijlen. Ga door totdat je een hard geluid hoort. Wacht tot het stopt en draai het wiel dan terug met behulp van de rode pijlen. Ga hier ook weer mee door tot je een geluid hoort. Duik nu snel achter de hut. Je zult nu een opening zien in de boom. Klim hierin en je wordt mee naar beneden genomen. Klik op het boek en je komt terecht in de Channelwood Age.

Tot zover de start van *Myst*. Later meer!

Tips & Trucs

We hebben vorige maand zoveel vragen beantwoord dat de meeste vastzitters weer lekker door kunnen spelen. Er zijn echter nog steeds mensen die met de handen in het haar achter de CD-i-speler zitten, dus hier volgen weer een aantal Tips & Trucs.

René Janssen

Burn:Cycle

Ron Lammers uit Hoensbroek vraagt zich af hoe hij in Burn:Cycle weer uit de hotelkamer komt nadat hij alles uit de kluis heeft gepakt. Zodra hij naar buiten loopt, wordt hij doodgeschoten. Inderdaad Ron, niet eerlijk, maar gelukkig is er een alternatief. Je hebt rechts naast de deur waarschijnlijk het luchtgat gevonden. Bekijk dit in close-up en klik er op om het

te openen. Sleep vervolgens de groene rookbom in het luchtgat en je hebt een handig rookgordijn opgetrokken. Gebruik vervolgens de HUD om zelf iets te kunnen zien in de rook. Hoe de HUD werkt, laten we je zelf even uitzoeken. Dat is namelijk een probleem op zich, dat trouwens ook al eens in een eerder nummer van dit blad heeft gestaan.

Lucky Luke

Onze oproep in het vorige nummer van CD-i, met betrekking tot de methode om spellen te saven in Lucky Luke, bleef niet bepaald onbeantwoord. Bedankt Richard van de Schoot, A.T.J. de Boer uit Schiedam, Milan Kostanjevec en vele anderen. Eigenlijk was het natuurlijk ook een beetje dom van ons, want we hadden het zelf kunnen weten. Spellens worden automatisch opgeslagen en wel om de drie levels. De briefschrijvers waren dus eenvoudig nog niet aangekomen op het eerste save-punt. Zelf waren we daar nota bene al voorbij, maar we hadden eenvoudig niet opgelet wanneer er precies gesaved werd. Hoe dan ook, Lucky Luke-spellen worden dus bewaard na het derde level (waarin Luke op Jolly Jumper langs de karavaan rijdt) en na het verslaan van Averall Dalton. Wie bijvoorbeeld het zesde veld niet haalt, moet dus weer beginnen in het vijfde veld. En dat is nou precies waar Richard van de Schoot vast zit. Zijn er misschien lezers die hem uit de brand kunnen helpen?

Secret Mission

Ondanks de tot nu toe gepubliceerde delen van onze spionnegids komen er nog regelmatig brieven binnen over dit spannende adventure. Richard van de Schoot stuurt bijvoorbeeld een e-mail met betrekking tot het derde deel van de stad. Hier zit hij, helemaal aan het einde van het spel eigenlijk, vast bij de bom. Ondanks de code die hij heeft, ontploft die bom namelijk elke keer. De code waar Richard het over heeft, is (nemen we aan) Hougawa Timba en vervolgens Hunka Kapa. Maar om de bom te demonteren, moeten ook nog enkele draden worden losgemaakt. Beweeg de joystick totdat de knop naast Midi oplicht. Deze knop is verbonden met

een groene draad. Wacht totdat de hand in het groene gedeelte komt en klik. Een van de groene knoppen links onder licht nu op. Dit betekent dat de juiste keus is gemaakt. Herhaal deze actie om drie uur (gele draad, hand op geel) en om 7 uur (rode draad, hand op rood).

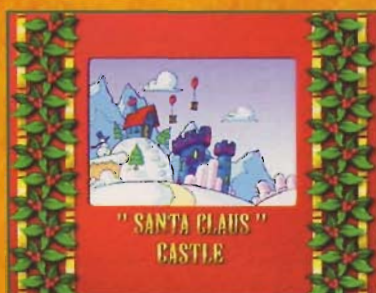
Drie lezers stuurden ons dezelfde vraag. Zowel Bart De Smedt uit Puurs (België) als A.J.W.M. Loermans uit Bavel en Ron Lammers uit Hoensbroek willen weten hoe je de roos besprenkelt met chloroform, om daarmee de secretaresse van de dokter te bedwelmen? Simpel, gewoon met het commando use/rose/chloroform.

Laat me raden, zeker net verkeerd omgedaan, hè?

In CD-i nummer 12 schreven we dat Kolonel Ingleton aan het eind van het gesprek wordt doodgeschoten. Bij Saskia van Nieuwenhuizen uit Bloemendaal gebeurt dat echter niet, schrijft ze. Dat lijkt ons vreemd Saskia, want als je maar lang genoeg met hem praat, wordt hij op een gegeven moment vanzelf neergeschoten. Maar inderdaad Saskia, misschien komt het omdat je zelf voor het gesprek al het geweer van de muur hebt gehaald. Probeer dat dus eens niet te doen.

Christmas Country

Om nog maar even verder te gaan over save-problemen: B.J.M. Velthuis uit Heemskerk vraagt zich af hoe dit spel te save is. Is het soms weer net zo'n soort systeem als in Christmas Crisis?

Henk en Anita van Nieuwenhoven uit Almelo sturen enkele handige tips over dit spel. Om te beginnen hebben zij ontdekt dat er achter de deur met WELCOME nog een extra ster ligt. Je moet dan wel op het juiste moment over de deur heen springen (met Turbo). Verder moet je de elf na de derde fietsband en voor het berenbeeld in het "gat" laten vallen voor een geheim level. Naast extra sterren levert dit ook nog de letters S en P van het woord SPECIAL op. Een tip die de meeste Christmas Country-

spelers waarschijnlijk zelf al ontdekt hebben, is dat de kisten met een sterretje erop allerlei *bonussen* opleveren, zoals sterren, letters en cadeautjes. Maar wist je ook dat er in level 2 nog een geheim level verstopt zit? Laat je na het extra leven aan het eind van dit level vallen in het gat met de drie sterren, maar pas daarbij wel op voor de goudvis! Ook in level 3 zit een geheim level. Na de grote doos (die zonder het duiveltje) laat je zich in het gat vallen. Aan het eind van het geheime level (bij de letter L) spring je weer omhoog om terug te keren in het normale level. In level 4 tenslotte is het vrij eenvoudig om de bommen te ontwijken door of stil te blijven staan, of iets terug te lopen.

Ook Hans van Ginhoven uit Lisse heeft enkele leuke oefjes ontdekt in dit spel. Ook hij begint met de truc om bij de start over de eerste deur te springen om de ster te pakken. Hij voegt er echter nog iets aan toe. Loop terug en ren tot net voor de deur. Vervolgens de tweede steen van de muur net zo lang raken tot er een gat in de muur zit. Spring hier in en baan je een weg omhoog. Je kunt nu weer kiezen tussen Start, Options en Exit. Kies hier voor Options en je bent bij de level select terecht gekomen. Verder moet je vooral alle muren en wanden proberen te breken, want je weet nooit wat je nog ontdekt. Ook moet je speciaal letten op stenen en paden met het Smile-teken erop, want daar kun je doorheen.

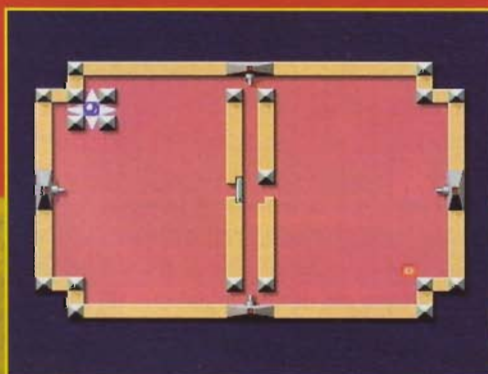
Tips
OTRUCS

Tips & Tricks

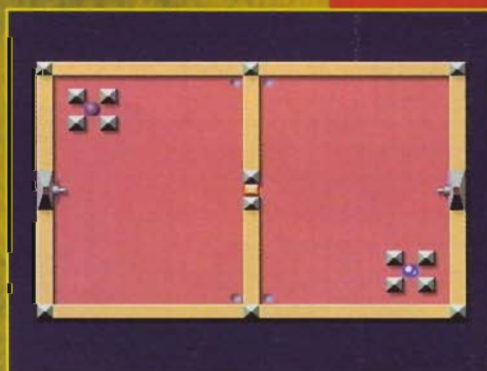

Mega Maze

René de Jonge uit Zaandam wordt er wanhopig van: level 16 van Mega Maze krijgt hij maar niet opgelost. Het gaat als volgt. Op scherm 1 beweeg je de blauwe bal om 1 te stoppen en de paarse bal om 2 te stoppen. Beweeg de paarse bal naar rechts en deze wordt neergeschoten.

Omdat het laserkanon nu eerst moet opladen, kan de blauwe bal zonder problemen passeren. Beweeg de blauwe bal naar de vortex. Op scherm 2 beweeg je de blauwe bal direct naar de rechterkant van het doolhof. De code voor level 17 is trouwens 9366 als het nog niet lukt. De andere levelcodes waar René in zijn brief om vraagt, hebben we al eerder gepubliceerd (onder andere in CD-i nummer 9 van vorig jaar).

Dragon's Lair II

Voor al die lezers die hopeloos vastzitten in Dragon's Lair, volgen hier de nodige knoppencombinaties. Aangezien het camerastandpunt in dit spel nogal eens verandert, geven we soms twee mogelijke oplossingen. Het is een aardig rijtje 'zwaarden', 'linksen', 'rechtsen', 'omhoog' en 'omlagen' geworden, maar nu moet iedereen er toch uit kunnen komen.

Level 1:

Als de camera in het begin van rechts af beweegt: Rechts, Rechts, Rechts, Zwaard, Zwaard, Omlaag, Links, Zwaard, Omhoog, Links, Rechts, Omlaag, Zwaard, Rechts, Links, Links, Zwaard, Rechts, Omlaag.

En als de camera van links komt: Links, Links, Links, Zwaard, Zwaard, Omlaag, Rechts, Zwaard, Omhoog, Rechts, Links, Omlaag, Zwaard, Links, Rechts, Rechts, Zwaard, Links, Omlaag.

Level 2:

Als u vanaf rechts aan komt glijden: Zwaard, Links, Zwaard, Omlaag, Zwaard, Rechts, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard, Links, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Rechts, Zwaard.

En van links: Zwaard, Rechts, Zwaard, Omlaag, Zwaard, Links, Zwaard, Links, Zwaard, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Links, Zwaard.

Level 3:

Als u vanaf de rechterkant aan komt vliegen: Omlaag, Links, Links, Rechts, Links, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard, Links, Rechts, Zwaard, Links, Zwaard, Zwaard, Links, Zwaard, Zwaard, Links, Zwaard, Zwaard, Rechts, Links, Rechts, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard, Links, Zwaard, Zwaard.

Family Games II

Er is weer hoop voor al die mensen die vast zitten in het spel Room Service. De code voor level 2 is namelijk 6969. Met dank aan Marina en Marijn uit Duiven.

En ook hier weer vanaf de linkerkant: Omlaag, Rechts, Rechts, Links, Rechts, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Links, Zwaard, Zwaard, Rechts, Links, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard, Links, Rechts, Links, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Links, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard.

Level 4:

Als u binnenkomt en naar links kijkt: Zwaard, Zwaard, Zwaard, Links, Links, Zwaard, Omlaag, Zwaard, Rechts, Zwaard,, Links, Zwaard, Zwaard, Omhoog, Links, Rechts, Rechts, Omhoog, Links, Zwaard, Zwaard,, Rechts, Links, Links, Zwaard, Rechts, Links, Links, Rechts, Zwaard, Omlaag, Rechts, Links, Omlaag, Zwaard, Zwaard, Omlaag, Rechts, Links, Zwaard.

En kijkend naar de rechterkant: Zwaard, Zwaard, Zwaard, Rechts, Rechts, Zwaard, Omlaag, Zwaard, Links, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard, Omhoog, Rechts, Links, Links, Omhoog, Rechts, Zwaard, Zwaard, Links, Rechts, Rechts, Zwaard, Links, Rechts, Rechts, Links, Zwaard, Omlaag, Links, Rechts, Omlaag, Zwaard, Zwaard, Omlaag, Links, Rechts, Zwaard.

Level 5:

Als de lian links van je is: Links, Rechts, Rechts, Omhoog, Links, Omhoog, Rechts, Rechts, Links, Rechts, Links, Links, Links, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Omhoog, Zwaard, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Rechts, Omlaag, Zwaard, Zwaard, Links, Links, Rechts, Rechts, Zwaard, Links, Links, Links, Links, Zwaard, Links, Rechts, Rechts, Rechts, Zwaard.

En als ie aan de linker kant is: Rechts, Links, Links, Omhoog, Rechts, Omhoog, Links, Links, Rechts, Links, Rechts, Rechts, Rechts, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Omhoog, Zwaard, Zwaard, Links, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Links, Omlaag, Links, Zwaard, Zwaard, Rechts, Rechts, Links, Links, Zwaard, Rechts, Rechts, Rechts, Rechts, Zwaard, Rechts, Links, Links, Links, Zwaard.

Level 6:

Als de tovenaer zich links van u bevindt: Omhoog, Links, Rechts, Omlaag, Zwaard, Rechts, Links, Links, Omlaag, Zwaard, Zwaard,

Omlaag, Omlaag, Zwaard, Omlaag, Zwaard, Rechts, Zwaard, Omhoog, Omhoog, Rechts, Rechts, Rechts, Zwaard, Rechts, Rechts, Zwaard, Omlaag, Omhoog, Omlaag, Zwaard, Rechts, Rechts, Links, Omhoog, Rechts, Omhoog, Rechts, Omhoog, Zwaard, Links, Omhoog, Omhoog, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard.

En als het aan de rechterkant is: Omhoog, Rechts, Links, Omlaag, Zwaard, Links, Rechts, Rechts, Omlaag, Zwaard, Zwaard, Omlaag, Omlaag, Zwaard, Omlaag, Zwaard, Links, Zwaard, Omhoog, Omhoog, Links, Links, Links, Zwaard, Links, Links, Zwaard, Omlaag, Omhoog, Omlaag, Zwaard, Links, Links, Rechts, Omhoog, Links, Omhoog, Links, Omhoog, Zwaard, Rechts, Omhoog, Omhoog, Zwaard, Links, Zwaard, Zwaard.

Level 7:

Mogelijkheid 1: Rechts, Links, Links, Links, Rechts, Rechts, Rechts, Zwaard, Rechts, Zwaard, Rechts, Rechts, Rechts, Zwaard, Rechts, Rechts, Rechts, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard, Omlaag, Links, Rechts, Rechts, Zwaard, Links, Rechts, Zwaard, Zwaard, Links, Rechts, Rechts, Zwaard, Zwaard, Omhoog, Links, Zwaard, Omlaag, Rechts, Links, Zwaard, Zwaard, Links, Rechts, Omhoog, Zwaard, Rechts, Zwaard.

Of anders is het deze: Links, Rechts, Rechts, Rechts, Links, Links, Links, Zwaard, Links, Zwaard, Links, Links, Links, Links, Zwaard, Links, Links, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Links, Zwaard, Zwaard, Omlaag, Rechts, Links, Links, Zwaard, Rechts, Links, Zwaard, Zwaard, Rechts, Links, Links, Zwaard, Zwaard, Omhoog, Rechts, Zwaard, Omlaag, Links, Rechts, Zwaard, Zwaard, Rechts, Links, Omhoog, Zwaard, Links, Zwaard.

Level 8:

Deze kan maar op een manier gespeeld worden: Zwaard, Links, Rechts, Rechts, Rechts, Links, Omhoog, Omlaag, Omlaag, Links, Rechts, Zwaard.

Level 9:

En ook op dit level geldt maar één oplossing: Zwaard, Zwaard, Zwaard, Zwaard, Rechts, Links, Zwaard, Zwaard, Rechts, Zwaard, Zwaard, Omhoog, Omlaag, Rechts, Rechts, Rechts, Zwaard, Zwaard, Rechts.

Kinderspel

Wie denkt dat software voornamelijk bestemd is voor volwassenen, heeft het mis. Kinderen komen de laatste twee jaar ruimschoots aan bod. Voor hen wordt niet alleen zeer leuke maar ook leerzame software gemaakt. Daarom wordt het tijd voor een overzicht. Wat is er te koop? En wat kunnen kinderen ermee? In dit nummer zijn de dreumesen en peuters aan de beurt.

Lennie Pardoel

Dreumesen en peuters: ...opgelet!

Koop geen 'CD in de Zak'

Vooral 1996 was het jaar van de Nederlandstalige kindersoftware. Allerlei uitgevers zagen in dat een multimedia PC of een CD-i-speler de instrumenten zijn voor veel leerplezier. Toch kun je als consument niet zomaar iets kopen waarvan het onderwerp of de hoes je wel aanstaat. Er zijn namelijk grote kwaliteitsverschillen tussen de producten. Het is belangrijk je van te voren goed te informeren over de inhoud ervan omdat de prijzen niet altijd in verhouding staan met hetgeen geboden wordt. Om geen 'CD in de zak' te kopen is het aan te raden besprekingen in tijdschriften te lezen alvorens je tot aanschaf overgaat. De komende maanden geven we een zo compleet mogelijk overzicht van Nederlandstalige kindersoftware. Maar eerst nog wat opmerkingen over kwaliteit en de gradaties daarin.

Kindersoftware

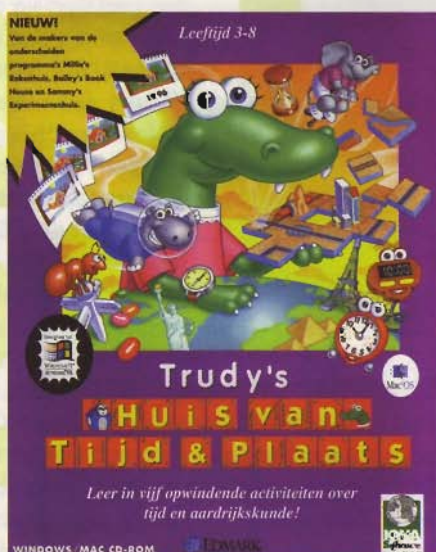
Belevingswereld

Smaken verschillen. Je kunt software vergelijken met televisieprogramma's. Er zijn van die series waar je je kind absoluut niet naar wilt laten kijken. Zelf ben ik erg gevoelig voor de wijze waarop animaties getekend zijn. Hieruit straalt al dan niet liefde voor de figuurtjes. Zo geldt dat ook voor de dialogen. Hoe worden de teksten uitgesproken? Zijn de zinnen goed gevormd en komen de woorden overeen met de belevingswereld van je kind? Dan is er ook nog de muziek. Sommige software laat op de achtergrond van die monotone deuntjes horen, die maar herhaald en herhaald worden. Dergelijke achtergrondmuziek werkt niet echt stimulerend op de geest en je kind raakt er eerder passief dan actief van.

Algemene richtlijnen

Binnen de software zijn veel gradaties te onderkennen. Wanneer de software 'edutainment' genoemd wordt, dan is zowel het speel- als het leeraspect erin verwerkt. Stel jezelf daarom de volgende vragen:

- Met welk doel koop je de software? Puur als entertainment of met educatieve doeleinden?
- Welke spelletjes zijn er te doen? En heeft je kind er affiniteit mee?
- Waar is je kind in geïnteresseerd?
- Zijn de onderwerpen herkenbaar?
- Is het spel origineel?
- Hoe wordt het kind gestimuleerd verder te spelen? Is er een beloning, bijvoorbeeld door stijging in niveaus? Met andere woorden: is er genoeg uitdaging?
- Hoeveel mogelijkheden zijn er? Genoeg voor uren speelplezier?
- En belangrijk: Voegen de spelletjes/opdrachten iets toe aan de geestelijke opvoeding van je kind? Kortom, wat kan een kind ermee leren?
- Welke thema's worden behandeld? Sluit de inhoud aan bij de schoolstof en de belevingswereld van je kind?

Dreumes- en peuter-eisen

Software voor dreumesen en peuters dient aan een aantal eisen voldoen. De belangrijkste zijn:

- Makkelijk rollen, klikken en petsen.
- Eenvoudige thema's, geen wilde muziek, rustige duidelijke stemmen.
- Weinig opdrachten, er moet veel als vanzelf voortvloeien uit het aanraken met de cursor. Voor de bijna vierjarige simpele opdrachten.
- Veel verhaal en beweging waardoor de aandacht vastgehouden wordt.

Het overzicht

Er is voldoende software waar dreumesen al mee overweg kunnen, wanneer ze althans enigszins met een muis om kunnen gaan. Veel geschikter dan een standaard computer muis is de 'easy ball' van Microsoft. Dit is een apparaat met een grote bol en twee knoppen aan de zijkant. Zij kunnen er net zoals de 'roller controller' voor de CD-speler mee rollen, zoals je een bal rolt. Hieronder bespreken we software voor kinderen tussen de twee en vier jaar. Let wel, de hier beproven titels zijn vaak ook nog voor oudere kinderen geschikt.

Millie's Rekenhuis

Een uitstekend dreumes- en peuterproduct is *Millie's Rekenhuis*. De tekeningen zijn goed herkenbaar en de 'ukkie's' kunnen er goed op klikken. De Koe Millie is een vriendelijk beest dat de kleintjes zonder enige dwang uitnodigt zijn huis te bekijken. Ze geeft duidelijke aanwijzingen. Er zijn zes kamers waarin klein, groter, grootst op allerlei manieren aan de orde komen. Zo moeten kinderschoenen ook aan kleine voetjes gepast worden en kunnen kevers tien ogen krijgen als er op het cijfer tien geklikt wordt. Zonder kennis van getallen of benamingen voor vormen leert zelfs een tweejarige verbanden te leggen. (CD-ROM f 79,95, Edmark, Iona software)

Trudy

In *Trudy's Huis van Tijd en Plaats* wordt wat meer vaardigheid van de peuter geëist en de minimumleeftijd is daar toch wel drie jaar. Hoofdpersoon is een beetje suffig uitzieende alligator. Samen met vriendelijke, als mensen aangeklede dieren moedigt hij de kinderen aan om op onderzoek te gaan. Er blijven wel een paar spelletjes over die meer geschikt zijn voor vierjarigen en ouder. (CD-ROM, 79,95, Edmark, Iona software.)

Max

Max is nu op drie CD-ROM's te zien met schattige animaties met leuke opdrachten. De dreumes kan zich beperken tot het verhaal en het klikken op de voorwerpen. Immers, later kan-ie dan de opdrachten uitvoeren. In *Max en Merel gaan naar de stad* luidt zo'n opdracht: haal de boodschappen van het boodschappenlijstje van tante Lisa. In *Max en de geheime formule* moeten er cijfers gezocht worden voor Oom Pong. Die heeft hij nodig om de formule samen te stellen waardoor de scheve toren

van tante Lisa niet om zal vallen. Samen met *Max en het gele sokjesspook* zijn deze CD-ROM's verzorgde producten voor de allerkleinsten in het gezin. VNU Interactive Media noemt zelf de leeftijdscategorie van vier tot 8 jaar. Mijsn inziens kunnen twee en driejarigen er ook mee spelen. Het kind wordt gestimuleerd keuzes te maken. Op allerlei momenten kan er namelijk gekozen worden voor een nieuwe plek. De muziek en stemmen zijn origineel en prettig om naar te luisteren. De prijs zou wat lager kunnen. (CD-ROM, f 99,95, VNU Interactive Media)

Pippi

Voor vierjarigen en ouder biedt de CD-ROM *Pippi* - inclusief een Pippi lappenpop - leuke speelmomenten. Naast het zien en beluisteren van het verhaal in 'prentenboekvorm', zijn er kamers waar de kleuter zich kan verkleden of samen met de dieren en Tommy en Annika muziek kan maken. Hoewel het een leuk product is, staat de CD-ROM niet garant voor langdurig gebruik. Daarvoor bieden de spelletjes te weinig variatie en zijn de verrassingen snel ontdekt. Daarom beter aanschaffen voor vier- en vijfjarigen en niet voor de wat oudere kinderen. In dit licht is prijs dan ook aan de pittige kant. (CD-ROM, f 99,95)

Blinky Bill

Van Transposia is onlangs de CD-ROM *Blinky Bill en de griezels* verschenen. Blinky Bill is een koalabeertje. De titel klinkt spannend, het griezelen valt wel mee. Er kan geluisterd worden naar de vertellingen van meneer Wombat, terwijl hij als het ware de bladzijden omslaat. Er is een kleurboek, waarbij een passende achtergrond gekozen kan worden, je kunt er puzzelen en er is een quiz met vragen over het verhaal en een diavoorstelling. Voor de dreumes echter zal het klikken op allerlei figuurtjes en het luisteren en kijken naar het verhaal het meeste plezier opleveren. Ook hier zou de prijs wel wat lager kunnen. (CD-ROM, ±f 85, Tranposia)

Tim en Beer

Voor de driejarigen en ouder zijn de vier CD-i's over *Tim en Beer* nog steeds de beste aanschaf als het om edutainment gaat. Valkieser is de trotse ontwikkelaar van deze geheel Nederlandse producties. Samen met Philips Media zijn deze inmiddels succesvol gebleken CD-i's op de markt gebracht. Het oorspronkelijke concept is afkomstig van een door Valkieser aangevonden ontwikkelbureau. Thematiek van de vier CD's is het Ziekenhuis, het Vliegveld, de Haven en de Film. Binnenkort zullen *Tim en Beer op het Vliegveld* en *Tim en Beer bij de film* ook op CD-ROM verschijnen. *Tim en Beer in het zie-*

kenhuis en *Tim en Beer in de haven* zullen afhankelijk van het succes spoedig op CD-ROM volgen. Op al de vier CD's kan er gepuzzeld en gekleurd worden, wanneer je maar wilt. Dus ziet de peuter een fragment waarbij-ie denkt, dat lijkt me leuk, dan is een klik op de rechterknop voldoende om de opdracht in gang te zetten. Wat deze producties zo sterk maakt is dat ze zo stimulerend werken op de ontwikkeling van het keuzes maken. Op een heel simpele wijze kan het kind zelf bepalen waar-ie naartoe gaat. Of-ie mee wil met Tim of met Beer, of-ie meer wil weten over de regisseur of bijvoorbeeld over de werking van een vuurtoren. Leren doet je peuter met deze CD's dan ook helemaal zelf. (CD-i, f 79,95, CD-ROM, f 69,95, Valkieser/Philips Media)

Richard Scarry

Zeer geslaagde producties zijn de twee CD-i's Richard Scarry's *Allerbeste Buurt Disc* en *Allerdrukste Buurt Disc*. Deze inmiddels drie jaar oude producties blijven uitstekend. De opbouw is goed doordacht en het is prettig dat de kleintjes niet terug hoeven naar een hoofdmenu, maar

van de ene straat naar de andere kunnen gaan. In die straten vinden ze van allerlei stadse aangelegenheden zoals winkels, mensen met bepaalde beroepen, kortom allerlei zaken die je in een stad tegenkomt. Door erop te klikken leren ze er meer over. Misschien dat men er toe overgaat deze aan te raden CD-i's ook eens op CD-ROM te zetten. Het zou een goed idee zijn. (CD-i, f 69,95, Philips Media).

Hamsterland

Drukke mensen van Hamsterland lijkt qua opbouw zeer op de CD-i's naar de boeken van Richard Scarry. Dit is echter een CD-ROM. Hoofdonderwerp is ook hier een stad waar je allerlei straten in kunt slaan. Er zijn echter wat extra spelletjes aan toegevoegd. En de speler hoeft niet alles lopend te doen, maar kan in een taxi stappen. Een van de leukste spelletjes en met enige oefening ook geschikt voor een driejarige is het bouwspel. Met simpele klikbewegingen kunnen huizen gebouwd worden waaraan allerlei extra's toegevoegd kunnen worden, zoals een palm voor het huis of gordijnen voor de ramen. Jammer dat daar geen opslag- en/of printfunctie aan verbonden is. (CD-ROM, f 99,95. BMG Interactive Media)

Berenstain

De CD-i *Bij de Berenstain beren thuis* heeft als ondertitel *Thuis en bij jou*. Het typeert de band die CD-i met peuters en kleuters wil opbouwen. Hoofdrolspelers zijn broer en zus beer die zo graag naar de kermis willen. Voor de peuters is de optie meegaan met de schoolbus voorlopig nog even de beste keuze. Wanneer ze vier à vijf jaar zijn, kunnen ze aan de opdrachten beginnen. Ze moeten daarvoor een paspoort invullen bij opa beer, waarin bij elke goed vervulde opdracht een sterretje gestempeld wordt. Pas wanneer er genoeg sterretjes zijn, mogen ze naar de kermis. Daar wachten dan nog allerlei leuke spelletjes. Het is een fantastische CD-i die garant staat voor onvermoeibaar speel- en leerplezier. (CD-i, f 69,95, Philips Media)

Sandy

Sandy's Circus Avontuur is zowel op CD-i als op CD-ROM verkrijgbaar. Waarbij wel opgemerkt dient te worden dat de kwaliteit van de CD-i verreweg beter is. Het zeeleeuwje past in de peuterwereld en nodigt uit tot achternalopen. Wanneer Sandy het circus binnengaat kan de peuter klikken of petsen op de rechter- of linkerhand van de stalmeester. Doet-ie dat niet, dan wordt er voor hem een keuze gemaakt. De CD gaat dus gewoon door, ook al wordt er

niet geklikt of gepetst. De spelletjes zijn met enige oefening ook door peuters te doen.

(CD-i/CD-ROM, f 69,95, Philips Media)

P.B. Beer

P.B. Beer is jarig kan een op en top dreumes/peuterproduct genoemd worden. Het onderwerp spreekt zeker twee- en driejarigen enorm aan. Wie wil er niet jarig zijn en zo'n allerliefste knuffelbeer met een pyjama aan krijgen. Er zijn ballonnen, cadeautjes, kaarsjes op de taart en nog veel meer. Onderwijl leert de dreumes of peuter over vormen, letters, getallen en kleuren. Ook kunnen de mooie beertaferelen uitgeprint worden. Oorpronkelijk is het een Dorling Kindersley product en dan weet je het eigenlijk al: topkwaliteit.

(CD-ROM, f 89,95, Bombilla, VNU Interactive Media)

Een vis die kon wensen

Een vis die kon wensen is een tot leven gebracht prentenboek met kleurige platen van John Bush en Korky Paul. Vooral het drukke kleurenspeel zal in de smaak vallen bij de

allerkleinsten. De CD-ROM is één groot klik- en pets-festijn. Er zijn rare geluiden en deuntjes te horen en in elke wensbel zit een wens. Opdrachten zijn er niet of nauwelijks. In die zin vormt de CD-ROM dan ook geen uitdaging. Daarom wel geschikt voor twee- en drie- en eventueel vierjarigen, want de wat oudere kinderen zal het snel gaan vervelen. Volwassenen hebben er dan waarschijnlijk weer meer plezier aan dan hun kleuters door te genieten van de mooie afbeeldingen.

(CD-ROM, f 69,95, Bombilla, VNU Interactive Media)

Chadwick

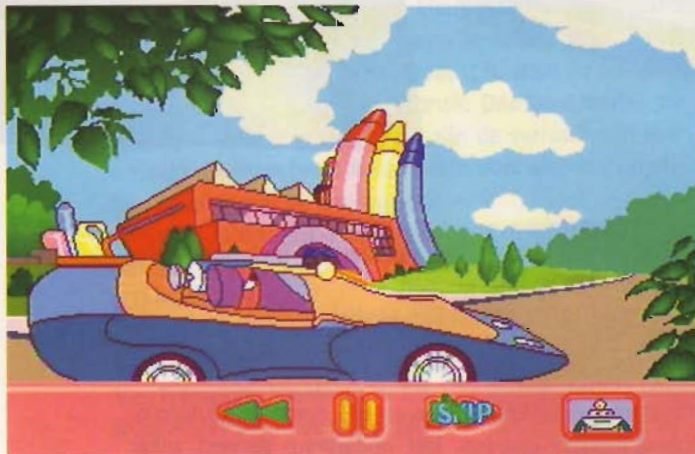
Nog zo'n CD-ROM waar het verhaal als vanzelf afspeelt, is *Chadwick en de Sluwe Eierdief*. De CD-ROM is een interactief tekenfilmavontuur waar het dinosaurusje Chadwick naar eigen idee ingekleurd kan worden. De mogelijkheden op deze CD-ROM zijn zo eenvoudig dat het zich ook voor een peuter vanzelf wijst. Op de scènes kan overal geklikt worden, wat allerlei verrassingen tot gevolg heeft. Wanneer alle platen ingekleurd zijn, is het net alsof de film helemaal zelf gemaakt is. Het zal een positieve bijdrage leveren aan peuterszelfbeeld.

(CD-ROM, f 49,95, Domus Software)

Krijtjesfabriek

In *De Krijtjesfabriek* werken robotachtige wezentjes die met veel plezier dag in dag uit kleurige krijtjes maken. Maar op een dag komt daar verandering in. Wat er gebeurt wordt verteld in een tekenfilm. Deze film is ook zelf in te kleuren. Het geheel is zeer eenvoudig opgezet zodat een driejarige er makkelijk mee overweg zal kunnen. Dit product is zowel op CD-i als CD-ROM verkrijgbaar.

(CD-i, f 79,95. CD-ROM, f 69,95, Philips Media)

Schilderschool

Schilderschool 1 en 2 zijn twee CD-i's waarmee op eenvoudige wijze met allerlei materialen gekleurd, geschilderd en natuurlijk gefantaseerd kan worden. De ongecompliceerde opzet maakt deze CD-i's uitstekende 'kleur-er-maar-op-los' producten. Realiseer je echter dat bijna ieder peuterprogramma zo'n kleurfunctie heeft. Op *Schilderschool 1* staan de te kleuren verhalen; Troeteldieren, Waterwereld en Beestenboel en op 2: Tel je mee, Letterberg en Vormenland. Van elke tekening kan een legpuzzel gemaakt worden.

(CD-i, f 59,95, Philips Media)

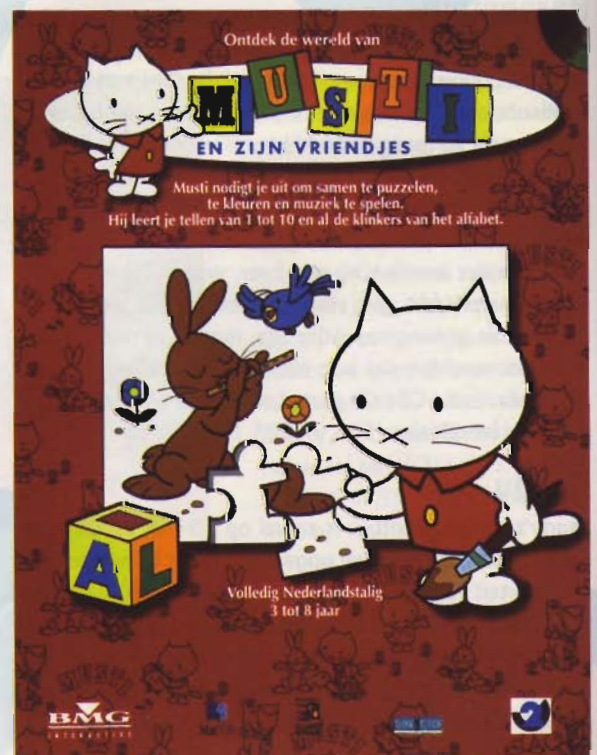
Dreumes top tien (2-3 jaar)

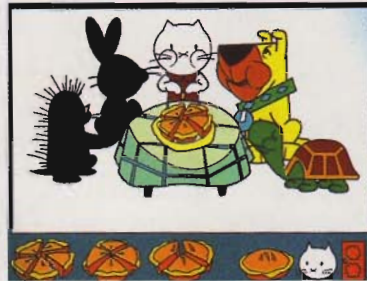
1. PB. Beer
2. Millie's rekenhuis
3. Richard Scarry Allerbeste en Allerdrukste buurt
4. Musti en zijn vriendjes
5. De vis die kon wensen
6. Max en Merel gaan naar de stad, Max en de geheime formule, Max en het gele-sokjes-spook
7. Blinky Bill en de griezलगrot
8. Sandy's circus avontuur
9. Chadwick en de sluwe eierdief
10. Schilderschool 1 + 2

Musti

De CD-ROM *Musti en zijn vriendjes* speelt rondom de poes Musti, ook wel bekend van de Belgische TV. Samen met Musti kunnen er allerlei spelletjes gedaan worden die tegelijkertijd ook een educatieve waarde hebben. De beginselen van verdelen, tellen, letters en kleuren komen spelenderwijs aan de orde. Het leukste spel voor 'ukkie's' vind ik de xylolofoon waarop door muisklikken mooie tonen tevoorschijn getoverd kunnen worden. Het is een weliswaar eenvoudig maar zeer verzorgd product en hierdoor uitermate geschikt voor de allerkleinsten. Nu nog hopen dat de prijs wat gaat zakken.

(CD-ROM, f 89,95/bfr 1499, BMG)

Kabouterstad

Op avontuur in *kabouterstad* laat peuters zien hoe kabouters hun leventje leiden. Hoe ze aan hun eten komen, wat kabouterkinderen doen na schooltijd en nog veel meer. Het geheel ziet er gemoedelijk uit en de peuter zal er zich vertrouwd in voelen. Mooie beelden en muziek en heel veel aanklikpunten. Niets moet alles mag. Wel worden de peuters gestimuleerd na te denken over (kabouter)levensvragen. Hier kunnen onvergetelijke gesprekken door ontstaan met je kind. Tip: schrijf ze op.

(CD-ROM, f 69,95, VNU Interactive Media)

Etch a Sketch

Wat deze CD-ROM *Etch a Sketch Magisch Scherm* ook voor peuters geschikt maakt, is het spel De geweldige patroonmachine en Het gloeilampenspel. Met weinig handeling bereikt een peuter veel effect. En er kunnen mooie afdrucken gemaakt worden. De andere spellen zijn meer geschikt voor oudere kinderen. Leuk initiatief is het bijvoegen van een echt Magisch scherm.

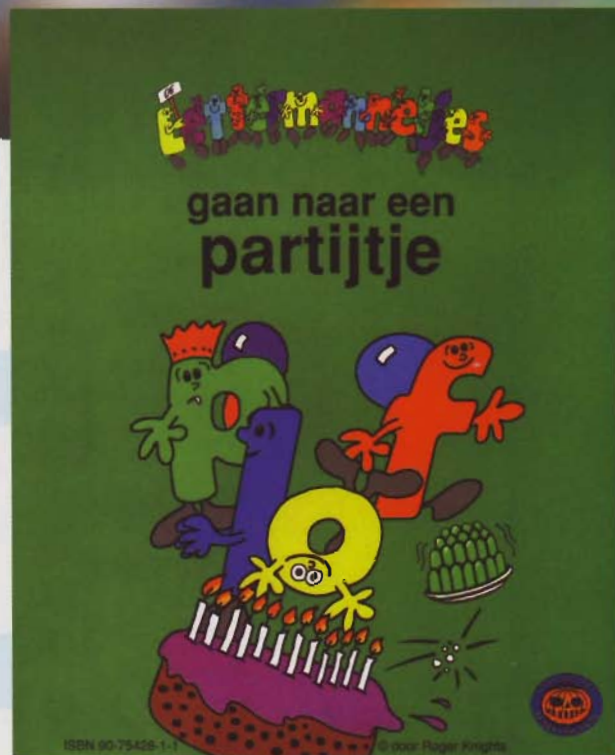
(CD-ROM, f 69,95, Domus Software)

Lettermannetjes

Een zeer eenvoudige eerste kennismaking met letters kan met de CD-ROM *De Lettermannetjes gaan naar een partijtje*. In willekeurige volgordes wordt de peuter onbewust bekend gemaakt met letters. Die lettermannetjes zijn woelige wezens die van feestvieren houden. Met behulp van verschillende spelletjes help je ze hun partijtje voor te bereiden. Niet te dure en educatief verantwoorde software. (CD-ROM, f 49,95, Halloween)

Guus

Guus is een vriendelijke lobbies van een hond die vanwege zijn succes nu al op drie CD-ROM's de hoofdrol speelt. De opdracht is 'Cyberbuds vangen'. Dit zijn wezens van een andere planeet. Door op alles te klikken wat je maar ziet, komen ze wel te voorschijn, maar er gebeuren ook vaak onverwachte en lachwekkende dingen als je klikt. Er wordt veel leerzaam verteld, leuke liedjes gezongen en er kan lekker lang mee gespeeld worden. En dat alles voor weinig geld. *Guus in Cyberstad*, *Guus in Cyberopolis* en *Guus in het pretpark*. (CD-ROM, f 49,95, Halloween)

Let op

Let op de minimumeisen waaraan je PC moet voldoen wanneer je CD-ROM's koopt. Sommige programma's eisen 8 MB RAM en er zijn ook programma's die veel vaste schijfruimte nodig hebben. Kijk daarom altijd hoeveel MB op je vaste schijf en hoeveel RAM intern geheugen er vereist wordt. De meeste kindersoftware werkt tegenwoordig onder Windows 3.1 of '95. Wanneer je een Macintosh (Applecomputer) hebt moet je goed opletten of de CD-ROM daarvoor geschikt is. Bij CD-i's altijd opletten of er een Digital Video Cartridge nodig is.

Peuter top tien (3-4 jaar)

1. **Tim en Beer in het ziekenhuis, In het vliegtuig, Bij de Film en In de Haven.**
2. **Drukke mensen van Hamsterland**
3. **Bij de Berenstain Beren Thuis**
4. **Guus en de Cyberbuds, Guus in Cyberopolis, Guus in het pretpark.**
5. **Op avontuur in Kabouterstad**
6. **Max en Merel gaan naar de stad, Max en de geheime formule, Max en het gele-sokjes-spook**
7. **De krijtjesfabriek**
8. **Etch a sketch Magisch Scherm**
9. **Trudy's Huis van Tijd en Plaats**
10. **De Lettermannetjes gaan naar een partijtje**

De klassieke clipparade

Het is alweer een hele tijd terug dat ik mij heb gewijd aan klassieke muziek. Niet alleen de muziek die je graag iedere zondagmorgen bij je ontbijt op bed zou willen horen, maar ook het beeld erbij. Klassieke videoclips zogezegd. Vanguard Classics heeft een serie uitgebracht met zeven belangrijke titels. Dit keer bespreken we drie titels met werken van componisten uit de achttiende eeuw, de eeuw van de late barok en de romantiek.

Rom Heilweg

Om het geheugen op te frissen, zetten we nog even de titels op een rijtje die we in het decembernummer van 1995 bespraken. We hebben het hier over drie componisten die allemaal een stempel hebben gedrukt op de beleving van muziek: Bach, Mozart en Monteverdi. Daarna gaan we door met Händel, Haydn en Myslivicek.

Monteverdi

We beginnen met de *Banquet of the Senses* van Monteverdi. Toen de Italiaanse adel in de tijd van Monteverdi nog voldoende geld te verspelen had, richtte ze badhuizen op waar de liefde floreerde. Speciaal voor deze badhuizen schreef Monteverdi muziek. Deze muziek zou ons nu preuts in de oren klinken, maar was in die tijd erotischer dan Prince of Madonna. De liederen werden door een lieflijk koortje op de achtergrond gezongen terwijl de hoge gasten van de hertog hun gang gingen. Gelukkig is deze muziek bewaard gebleven en wordt ze nog steeds uitgevoerd, hoewel in een kuiser gezelschap. Toch is de inhoud van de Video CD op een zo oorspronkelijk mogelijke manier in beeld gebracht. Wereldkampioenzingen-voor-dames Emma Kirkby is één van de fantastische zangeressen die op deze Video CD te bewonderen is. Deze eerste Video CD is, in tegenstelling tot de andere, een documentaire, vermengd met het concert. Op heldere

wijze wordt verteld waar het in deze muziek over gaat. De mensen van die tijd hadden echt geen extra woorden nodig om te weten wat zich daar afspeelde. Nu zouden wij alleen maar denken dat het weer zo'n saai concert als alle andere zou zijn.

J.S. Bach

Over Johann Sebastian Bach zijn de meningen verdeeld. Sommigen zien hem als de grootste componist aller tijden, terwijl anderen hem meer als een mathematicus bestempelen. Het is wel aangetoond dat in ieder werk van zijn hand op de een of andere wijze een wiskundige bood-

schap verborgen zat. Zo klonk zijn naam soms door de tonen Bes, A, C en B. In Duitsland werden deze tonen namelijk genoteerd als B, A, C en H.

Johann Sebastian Bach begon zijn carrière als Kantor in Leipzig. Een Kantor wil zoveel zeggen als hoofdcomponist en muzikaal leider van de kerkelijke muziek in een stad. Iedere zichzelf respecterende stad had zo'n Kantor, maar Bach onderscheidde zich vrijwel direct door het schrijven en uitvoeren van fantastische, vernieuwende, maar tevens goed in het gehoor liggende muziek. Begeestigd door zijn diepe religiositeit wist hij aan ieder stuk een extra dimensie mee te geven.

Brandenburger Concerten

De bekendste werken van Bach zijn *Die Kunst Der Fugue*, een stijlloefening in het maken van Fuga's voor kamerorkest; maar bekender waren nog *Die Brandenburger Konzerte*, een zevental concerten voor kamerorkest. Deze werken worden nog steeds jaarlijks uitgevoerd en telkens wordt het publiek weer in vervoering gebracht. Op de versie die door Vanguard Classics op Video CD is gezet, horen we de specialisten in deze muziek: The Brandenburg Consort onder leiding van Roy Goodman.

Mattheus Passie

Het allerbekendste werk van Bach is natuurlijk de *Passio Domini nostri J.C. secundum Evangelistam Matthaeum*, oftewel 'de passie van onze Heer Jezus Christus volgens de evangelist Mattheus'. Beter bekend als de *Mattheus Passion*. Iedere Goede Vrijdag wordt dit werk traditiegetrouw uitgevoerd in de St. Pieterskerk in Leiden. Een hapening waar regering, justitie en burger gebroederlijk naast elkaar zitten te genieten van bevlogen muziek. We horen opnieuw The Brandenburg Consort, met als solisten onder andere Emma Kirkby en de mannelijke alt Michael Chance.

Wolfgang Amadeus Mozart

Over bevlogen muziek gesproken. Mozart schreef zijn eerste concerten op een leeftijd waarop tegenwoordig de kinderen nog niet eens kunnen fietsen. Laat staan dat ze een noot op papier kunnen zetten. Het is wetenschappelijk onverklaarbaar dat iemand op zo'n jonge leeftijd reeds in staat is om zoveel muzikale kennis aan de dag te leggen als de jonge Mozart. Hij wist als geen ander het klavecimbel te bespelen, maar ook op andere instrumenten, zoals de viool, wist hij aardig de weg. Door deze kennis wist hij precies de juiste toon te vinden voor de instrumenten waarvoor hij zijn stukken schreef.

G*Partita

In zijn *Gran Partita* horen we het Cracow Wind Ensemble. Musici met een overdonderde kwaliteit, die ze nog hebben overgehouden uit de periode dat het IJzeren Gordijn de muzikanten wat harder liet studeren. Op onnavolgbare wijze weten ze de frêle lijntjes en de uitgesproken sentimenten van Mozart te laten weerklinken in hun uitvoering. Indrukwekkend.

Georg Friedrich Händel

Händel was een tijdgenoot van Bach. Dat kun je horen aan de orkestratie van zijn werken. Specialisten kiezen echter bij voorkeur Bach, omdat Händel meer een broodschrijver was. De hoeveelheid concerten, missen en divertimenti die van Händel's hand kwamen zijn nauwelijks te beschrijven. Hoewel hij in Hamburg geboren werd, koos Händel al snel de wijde wereld als zijn werkterrein. Händel was op zoek naar eeuwige roem en Duitsland was te klein voor hem. Met een weldoordachte 'marketingstrategie' breidde zijn faam zich dan ook snel uit over heel Europa. In iedere stad van naam heeft hij wel zijn sporen achtergelaten.

Muziekfabriek

Ik, als trotse Haarlemmer, vond een bericht in een boek over Händel's leven: "De heer Händel heeft vandaag het orgel in de grote- of Sint Bavokerk geïnspecteerd. De kwaliteit van het instrument kon zich verheugen in zijn

enthousiasme, waarna de heer Händel zijn rondreis voortzette." En zo liet Händel in alle steden die hij bezocht een soort reclameboodschap achter. Deze door sommigen bekritiseerde 'muziekfabriek' resulteerde wel in het feit dat Händel de laatste decennia van zijn leven doorbracht als hofcomponist in Londen.

Concerti Grossi

De grootste werken van Händel zijn natuurlijk de *Messiah*, die deze eeuw is 'nagesynchroniseerd' door nog zo'n muziekfabriek, Andrew Lloyd Webber, in *The Young Messiah*; de *Concerti Grossi* en *Water Music*. Deze laatste twee zijn door Vanguard op Video CD gezet. De *Concerti Grossi* waren een direct resultaat van Händel's voorliefde voor de Italiaanse Opera. Als hofcomponist en -dirigent was Händel natuurlijk in staat om de programmering geheel naar zijn hand te zetten, en de Italiaanse invloeden waren dan ook groot in het Londen van de vroeg achttiende eeuw.

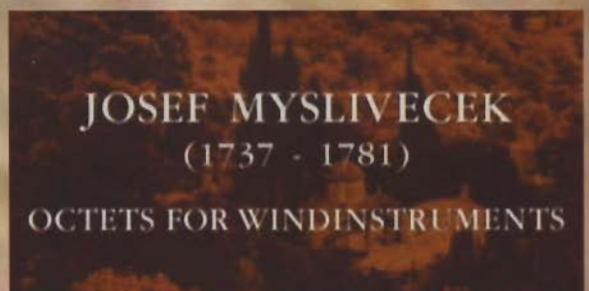
Fireworks Music

Water Music is misschien niet qua titel, dan wel als melodie de bekendste van Händel's werken. Deze stukken waren speciaal geschreven om uitgevoerd te worden tijdens de koninklijke concerten. Er voeren dan platbodems over de Thames met daarop complete orkesten. Toen echter een van deze boten in brand vloog tijdens dit bewuste concert, werden deze stukken voor de gelegenheid omgedoopt in 'The Fireworks Music'.

Myslivicek

Op de laatste CD uit deze serie vinden we twee componisten die beiden een grote rol hebben gespeeld in de Europese kamermuziek. Josef Myslivicek (1737-1781) was een geboren Tsjech, die na studies in Praag, Venetië en Napels dik bevriend raakte met Mozart. In Italië kreeg hij vanwege zijn prachtige muziek de bijnaam 'De Goddelijke Boheem'. De blazers oktetten op deze Video CD zijn daar een goed voorbeeld van. Opnieuw uitgevoerd door het Cracow Wind Ensemble.

Haydn

Joseph Haydn (1732-1809) was met zijn betrekkelijk hoge leeftijd één van de grootste producenten op muziekgebied van zijn tijd. Hoewel hij grote bekendheid genoot over de hele wereld, had hij het goed naar zijn zin als kapelmeester bij de Hongaarse familie Esterhazy. Zelfs toen hij werd uitgenodigd om naar Amerika te komen, bleef hij in Europa. Zijn laatste levensjaren sleet hij, evenals Händel, in Londen, waar zijn ster een plaats kreeg in het firmament van de grote componisten.

Fluittrio's?

Met Haydn's *St. Antonio Koraal* is echter iets vreemds aan de hand. Het doet me denken aan dat raadseltje: "Wat is een fluittrio?" Antwoord: "Dat is het Cracows Blazersorkest na een tournee door West Europa." Hoewel er op de hoes de vermelding fluittrio's staat, zien we het gehele ensemble, zelfs zonder fluit. Maar misschien is het wel zoals mijn oude dirigent vaak zei: "Zo noemden ze dat in die tijd..." vooral wanneer hij even de betekenis niet kende.

Bach-	Brandenburg Concertos 3,4 & 5
Mozart-	Gran Partita, Divertiment 8 & 16
Monteverdi-	Banquet of Senses
Händel-	Water Music Suites 1,2 & 3, Concerto Grosso Op. 6, No. 4
Myslivicek-	Woodwind Octets
Haydn-	Flute Trios

f 39,95 Vanguard Classics

Wat **MTV** nooit liet zien

Blue Note was de naam van een grote Jazzclub in New York. Deze ontleende zijn naam aan de noten die blues van gevestigde muziek onderscheiden. De Video CD *Blue Note, Too Hot For MTV* heeft niets met Jazz te maken - en slechts een beetje met blues -

maar onderscheidt zich wel van het gevestigde beeld dat we tegenwoordig door MTV en TMF krijgen voorgeschoteld. Er is namelijk een groot aantal clips dat wegens hun erotisch geladen inhoud de censuur niet passeert. *Blue Note, Too Hot For MTV*.

Het muziek-televisiestation MTV heeft een grote naam opgebouwd als rebelse organisatie in de muziekwereld. Althans, dat was in het begin het geval. Jonge wilden, wilde jongens, presenterende chicks en schichtige presentatrices. Inmiddels is dit TV station uitgegroeid tot de grootste mogendheid in de clipindustrie. Kom met je clip op MTV, anders doe je niet mee in de internationale muziekwereld. In ieder land is MTV te ontvangen en dat is misschien de reden dat ze een wel erg streng censuurbeleid zijn aangegaan. De internationale advertenties moeten immers wel binnen blijven komen.

RTL ènde

Er zijn, naast het Post Victoriaanse Engeland en de Verenigde Hypocriete Staten, talloze landen waar het tonen van een vrouwenborst of een blote bilpartij nog streng taboe is. Nederland mag zich dan inmiddels verknukelen aan steelse erotiek bij Veronica en SBS 6 (om over de eR Tee eLlende nog maar niet te spreken), er zijn genoeg landen waar dat onmogelijk is. Diezelfde landen laten zonder pardon de ene executie na de andere zien, om vervolgens Jean Claude zich schoppend en slaand een weg te laten banen door de wereld van harde criminaliteit. En dat op tijdstippen net voor kinderbedtijd.

Functioneel bloot?

Door deze censuur blijft er een hoop videoclip-materiaal op de plank liggen. Steeds vaker bedient de muziekindustrie zich immers van vrouwelijk schoon dat op de clippen loopt. Of dat nou terzake doet of niet, het komt de CD verkoop ten goede. Hoewel je je af kunt vragen wat dit zogenaamde 'functionele bloot' nou toevoegt aan de muzikale waarde, blijft er door de censuur een hoop voor onze ogen verborgen. Het bedrijf CD Vision heeft een duik genomen in de verborgen schatkamers van de erotische videoclip en heeft er een aantal op een rijtje gezet.

Plaatjes kijken

Echte muzikale hoogstandjes zoals The Stones, Prince, ZZ Top of Madonna zul je er niet aantreffen, hoewel zij genoeg censureerbaar materiaal hebben nagelaten. Het gaat hier meer om de plaatjes, en inderdaad, dat is voor de liefhebber van mooie vrouwen het bekijken meer dan waard. Echt schokkende scenes? Welnee, gewoon af en toe een frêle damesborst of een prachtig geproportioneerd vrouwenlichaam. De muziek lijkt ten ene male bijzaak en heeft zelfs nauwelijks de Nederlandse hitlijsten gehaald. We herkennen misschien nog Love Train (People All Over The World), of You Better Be Good To Me. Doet me denken aan die moeder die haar zoontje vraagt: "Penthouse? Lees jij dat soort boekjes?", waarop hij antwoordt: "Nee mam, ik kijk alleen maar plaatjes." Niks 'goeie interviews'. (RH)

Too Hot For MTV

Engels
CD Vision

De vlag wordt gehesen, het volkslied klinkt voor de overwinnaar, een traan vindt zijn weg langs de wang van de atleet en een oorverdovend applaus breekt los. Dit beeld kennen we inmiddels o zo goed. De Spelen van Atlanta liggen inmiddels een half jaartje achter ons en dit wereldwijde evenement heeft een grote, blijvende indruk achtergelaten. Wie herinnert zich niet de Holland Acht en de droom van de volleyballers die eindelijk uitkwam? 1996 was het jaar dat het eeuwfeest van de Olympische Spelen werd gevierd. Reden te meer om een overzicht op Video CD uit te brengen: *100 jaar Olympische Spelen*.

Rom Helweg

Homerus schreef ooit "Er bestaat geen grotere eer dan die verkregen door de snelheid van de voeten en de kracht in de handen". De Griekse atleten werden dan ook aanbeden als halfgoden. Het had ook wel wat goddelijks, al die naakte afgetrainde lichamen die door de verschillende stadions hielden, sprongen, gooiden of vochten. Het leek of de kracht van de bewoners van de Olympus was neergedaald in de lichamen van de Olympische sporters.

Geschiedenis

In het jaar 369 werden in Griekenland de laatste Olympische Spelen gehouden, omdat Griekenland steeds meer onder de vroeg Christelijke invloed van het Romeinse Rijk kwam. Keizer Theodosius zag de Spelen als verafgoding van gouden sportkalveren, en verbood de spelen. Wellicht betekende dat het begin van de aftakeling van de Griekse cultuur. Waar ooit de Spartanen tegen de Atheners streden, bleef niets meer over om in te geloven. Ook de filosofen werden schaarser en zie: zestienhonderd jaar later zitten we met een land dat alleen nog in haar ruïnes een herinnering heeft aan de glorieuze tijd van de oude Grieken. Op een paar scheepsmagnaten na is het een land waar alleen Scandinavische blondines nog in de versiertrucs van de mediterrane macho's trappen. Voor een uitgebreid verhaal over dit onderwerp: zie Shirley Valentine.

100

*180 minuten Video,
een Olympisch record*

Na de 80 meter horden had ik meer dan genoeg van hardlopen.

Le Coubertin

Het moest vijftienhonderd jaar later nota bene een Fransman zijn die de oude spelen weer nieuw leven in wilde blazen. Baron Le Coubertin organiseerde in 1896 aan de voet van de legendarische Olympus de eerste Olympische Spelen nieuwe stijl. Veel sporten mochten dan een nieuw tintje hebben gekregen, nog steeds konden de winnaars rekenen op eeuwige roem. Le Coubertin wilde de sport weer nieuw leven inblazen, en voorwaar, dat is hem gelukt.

Sport en politiek

De Olympische Spelen zijn niet alleen een sportevenement gebleken, maar hebben in de loop der jaren ook een steeds groeiende politieke betekenis gekregen. Denk maar terug aan Berlijn, waar de Spelen een verheerlijking van Hitler Duitsland werden; Seoel, vlak na de Koreaanse oorlogen; Moskou, dat geboycot werd door verschillende landen, enzovoort. Brood en Spelen, dat houdt het volk rustig, maar ontnem ze het en de hel breekt los. In principe blijft steeds de verbroedering van alle volkeren door de sport het achterliggende ideaal van de Spelen.

Olympia Mania?

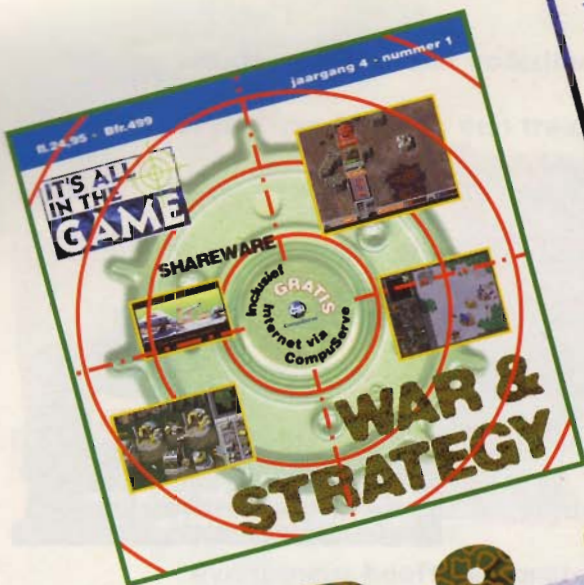
Sport heeft door de eeuwen heen de gemoederen van de verschillende volkeren beheerst. Niet alleen actief, maar vooral in de vorm van de sportidolen. Grote evenementen als de WK voetbal, de NBA Playoffs, of zelfs de Elfstedentocht kunnen het straatbeeld in één klap veranderen. Vreemd genoeg is dat met de Olympische Spelen op een andere manier het geval. Misschien komt dat door het scala aan sporten, waardoor er geen sprake is van een 'hype'. Misschien komt het door het feit dat tot voor kort slechts 'amateurs' mochten deelnemen aan de Spelen. Het is nooit tot een echte Olympia Mania gekomen.

Gastland

Hoewel, misschien is dat dan niet zo tijdens de Spelen, het is het zeker vlak daarvoor. De verschillende landen van de wereld doen de meest absurde dingen om het gastland van de Spelen te mogen zijn. Het Olympische circus schijnt nogal wat financiële voordeeltjes met zich mee te brengen, en de reclamecampagnes voor een land zijn dan ook niet van de lucht. Zo ligt de strijd om de locatie van de afgelopen Spelen nog vers in onze herinnering. Onder leiding van oud Wereld- en Olympisch judokampioen Anton Geesink had het Nederlands Olympisch Comité alles in het

Olympische Spelen jaar

IT'S ALL IN THE GAME
Win 95 autorun

IT'S ALL IN THE GAME NUMMER 1 IS ER!

EEN GREEP UIT DE INHOUD:

CD ROM

- Command & Conquer, één van de bekendste War & Strategy spellen.
- Diablo, het nieuwste spel van Blizzard Entertainment.
- Sim City 2000, in dit simulatie/strategie-spel is het de bedoeling om je eigen stad te bouwen en te onderhouden.
- Z, een War & Strategy-spel van de Bitmap Brothers
- Warcraft I: Orcs and Humans
- Warcraft II: Tides of Darkness
- Dune II: The building of a Dynasty
- Ceasar 2
- Civilization II
- Red Alert

It's all in the game beschikt over een schitterende multimedia-shell. Dit betekent dat je op heel fraaie wijze de inhoud van de CD-ROM kunt bekijken.

Bestel nu de beste shareware games op het gebied van War & Strategy en stuur onderstaande bon, in een enveloppe, naar: Haarlems Uitgeef Bedrijf, Antwoordnummer 1228, 2000 VG Haarlem (postzegel is niet nodig).

Ja, ik maak gebruik van deze éénmalige aanbieding en bestel It's all in the game 1* voor fl. 19,95 / Bfr. 499 (inclusief verzendkosten)

Wijze van betaling:
S.v.p. aankruisen wat gewenst is

Nederland

- Ik heb een giro-/eurocheque bijgesloten.
 Machtiging gehele bedrag Banknummer/Gironummer:

België

- Ik heb het verschuldigde bedrag overgemaakt op rekeningnummer 230-0199950-53, t.n.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout, t.a.v. Haarlems Uitgeef Bedrijf.

Naam: _____ (M/V)

Adres: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

Telefoon: _____

* Zolang de voorraad strekt / Geldig t/m april 97

werk gesteld om het Olympische vuur weer in Amsterdam te laten branden.

Budgetten

Alleen al voor de reclame was een budget vrijgemaakt van enkele tientallen miljoenen. Het zou een investering vergen van honderden miljoenen om Nederland speelklaar te maken. Stadionnetje hier, logeëraccomodatie daar, openingsceremonietje zus en sluitinkje zo. Met dat geld zou Fokker geen enkel probleem hebben gekend. Er zou echter een veelvoud van dit bedrag ten bate komen aan de Nederlandse economie, wanneer de Spelen hiernaartoe zouden zijn gekomen.

Olympisch jointje

Nederlanders zouden geen echte Nederlanders zijn, wanneer dit alles niet op verzet zou stuiten. Nederland had met zijn gedoogbeleid al geen grote voorsprong op andere landen, en ook het gebrek aan ruimte leek een probleem. Toen op de laatste, en beslissende vergadering een jointje werd opgestuurd aan de voorzitter van het IOC, leek dat de druppel te zijn voor een beslissing anderszids. Opnieuw ging de keuze naar een ander land: Amerika. Atlanta werd uitgekozen voor de tweede Spelen in de Verenigde Staten. Dit keer zouden de communistische landen de Spelen niet en masse boycotten.

Nederlands gesproken

Het lijkt onmogelijk om alle saillante verhalen te vertellen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat *100 jaar Olympische spelen* maar liefst drie schijven bevat. Bij elkaar bijna 180 minuten full motion video. Een schier eindeloze aaneenschakeling van sportfragmenten, interviews, achtergronden en nieuwsflitsen. Geheel Nederlands gesproken en ondertiteld is het een schitterend document, waar je ademloos naar kan blijven kijken.

Indeling per onderwerp

Hoewel de drie Video CD's uiteraard beginnen met de geschiedenis van de Olympische Spelen, zijn ze niet chronologisch samengesteld. Het zijn allemaal hoofdstukken die op onderwerpen zijn gerangschikt. Soms zijn dat sportafdelingen, soms zijn dat politiek-culturele onderwerpen. Neem bijvoorbeeld de zegetocht van Soleymanoglu, de Turk van Bulgaarse afkomst, die drie keer zijn gewicht boven zijn hoofd hield tijdens het gewichtheffen.

Hercules II

De Hercules, zoals hij genoemd werd, was niet groot, zoals zijn klassieke voorganger. Deze was 1,85 m. en woog bijna 150 kilo. Toen de kleine Bulgaar voor het eerst het Olympisch podium betrad, was hij 1,50 m. groot en woog hij 65 kilo. Pas toen al zijn tegenstanders het al hadden opgegeven, hij voegde nog eens zeven kilo toe aan het gewicht van de laatste heffer. In de drie keer dat hij aan de Spelen mee zou doen, zou hij drie wereldrecords breken, waarvan twee op zijn eigen naam, en maar liefst negen Olympische Records. Toen de Bulgaren de Spelen boycotten, verdween Soleymanoglu. Een half jaar later bleek hij asiel te hebben aangevraagd in Turkije. Na zijn derde gouden medaille werd direct het Bulgaarse beleid versoepeld tegen de etnische Turken in dat land.

Keerzijde van de medaille

De Spelen hebben ook hun keerzijde gekend. Maar al te vaak werden de Olympische Spelen aangewend als politiek pressiemiddel. Neem de spelen in Berlijn, 1936, waarin Hitler zijn macht wilde laten gelden, maar waar nota bene een zwarte Amerikaan de meeste medailles binnensleepte. Neem de Spelen in Los Angeles in 1984, waar bijna het hele Warschau Pact niet aanwezig was. Zonder hen leek de overwinning niet echt. De grootste tragedie vormde de gijzeling van de Israëlische atleten tijdens de spelen van München in 1972.

Terroristen

Een groep Arabische terroristen was de verblijven van deze spelers binnengedrongen en schoot direct drie atleten dood. Een gijzelingsdrama volgde, waarbij Bondskanselier Willy Brandt hoogstpersoonlijk de onderhandelingen wilde voeren. Tevergeefs, uiteindelijk vonden alle negentien atleten de dood. Hiermee was de zwartste bladzijde in de Olympische geschiedenis een feit. Ook de Spelen van afgelopen jaar werden overschaduw door geweld, in dit geval een terroristische bomaanslag. Sport en verbroedering gaan helaas kennelijk nog niet helemaal samen.

Free Record

Dit zijn maar een paar kleine voorbeelden van de verhalen die op de Video CD *100 jaar Olympische Spelen* te vinden zijn. Denk ook maar eens aan Fanny Blankers Koen of Abebe Bikila, die blootvoets de traditionele marathon won. Of neem dat verhaal van die wereldkampioen hardlopen, die op de Olympische Spelen geen enkele medaille haalde, maar die in het vliegtuig van de toenmalige kampioen zijn gouden plak kreeg. Een betere vertaling van Free Record Shop bestaat er niet. Niet alleen voor sportliefhebbers is dit een toptitel, maar ook sociologen kunnen hun hart ophalen. Een schitterend document, dat je zeker moet toevoegen aan je verzameling.

Earth: Population 9 billion, none human

STAR TREK

In 1966 begonnen het Federation Starship Enterprise en haar bemanning aan een vijfjarige missie om het heelal te verkennen. Niemand kon toen bevroeden hoe succesvol deze 'Star Trek' zou worden.

De volgende drie decennia volgden honderden nieuwe reizen, volgden miljoenen mensen over de hele wereld de ruimte-avonturen en werd Star Trek een wereldwijd begrip. Met *First Contact*

draait momenteel de achtste Star Trek-film in de bioscoop. De kledij is vlotter en de schepen zijn geavanceerder, maar het doel is in dertig jaar niet veranderd: "To boldly go where no man has gone before".

Het fenomeen Star Trek

De populariteit van Star Trek werd overduidelijk bij de doop van de eerste Space Shuttle. Het Amerikaanse NASA kreeg ruim 400.000 verzoeken van Star Trek-fans om het ruimtevaartuig The Enterprise te noemen. Een verzoek dat overigens werd ingewilligd. In Amerika vinden nog steeds elk weekend(!) verscheidene Star Trek conventies plaats, die jaarlijks ruim een miljoen bezoekers van over de hele wereld trekken. De bijnaam van de Star Trek-fans 'Trekkies' (intussen omgedoopt tot 'Trekkers') is zelfs officieel opgenomen in The Oxford English Dictionary. Eén ding maken al deze zaken overduidelijk: Star Trek is veel meer dan een uit de hand gelopen televisieserie, Star Trek is een fenomeen.

Zombie-collectief

Anno 1997 (of moeten we zeggen de 24e eeuw) worden we in *First Contact* aan boord 'gebeamed' van The Enterprise-E (NCC 1701-E om precies te zijn), waar Jean-Luc Picard het commando voert en ook Data, Number One, Dr. Crusher, Geordi en Deana Troi van de partij zijn. Van gezellig herinneringen ophalen is echter geen sprake, want wat Picard al jaren vreesde is gebeurd. De Borg

Foeke Collet

hebben de Federatie aangevallen in een ultieme poging de aarde te veroveren en de mensheid te vernietigen. Deze Borg zijn deels machine, deels mens en door hun razendsnelle aanpassingsvermogen bijna onverslaanbaar. Daar komt bij dat de Borg hun tegenstanders niet doden maar assimileren, oftewel inlijven bij hun eigen troepen. Als ware het een zombieritueel, worden de overwonnen tegenstanders ontdaan van hun hersens, voorzien van technische implantaten om toe te treden tot het Borg-collectief. TV-Trekkers weten intussen dat er aan boord van de Enterprise één persoon is die deze nachtmerrie al eens heeft meegemaakt en overleefd: Jean-Luc Picard.

First Contact

Dat is precies de reden dat de Enterprise-E bij het uitbreken van de oorlog niet aan het front zit, maar naar een neutrale zone wordt gestuurd. Het opperbevel van de Federatie vreest dat Picard's eerdere kennismaking met de Borg zijn objectiviteit en besluitvaardigheid zal beïnvloeden. Wetende dat zijn ervaring met de Borg juist in zijn voordeel zullen werken, negeert Picard de directe order en stort de Enterprise zich in de strijd. Picard weet inderdaad een gigantische Borg-kubus te vernietigen, maar een sonde weet te ontsnappen en vlucht terug in de tijd naar de aarde van de 21e eeuw. De bemanning

Star Trek trademark & copyright by Paramount Pictures. All rights reserved.

boldly go...

van de Enterprise zet de achtervolging in en ontdekt dat de Borg de geschiedenis willen veranderen. Ze willen voorkomen dat de geleerde Zefram Cochrane in 2063 zijn 'warpvlucht' maakt en zo voor het eerst contact legt met buitenaardse wezens.

Ultieme tegenstanders

Dit contact (met wie verklappen we nog niet) stond aan het begin van de ontwikkeling van een eensgezinde en vredelievende samenleving tussen de verschillende levensvormen in het heelal, en is dus van levensbelang voor de mensheid. De bemanning van de Enterprise doet er dan ook alles aan om ervoor te zorgen dat Cochrane zijn vlucht wél maakt. Dan blijkt echter waarom de Borg de gevaarlijkste tegenstanders uit de geschiedenis van Star Trek zijn. De altijd evenwichtige Picard heeft duidelijk een flinke tik gekregen van zijn vroegere assimilatie en ook de met zijn vroegere werkgever herenigde Klingon Worf lijkt niet tegen de kwaadaardige Borg opgewassen. Zelfs bij de onverstoorbare android Data weet de Borg Queen een zwakke plek te vinden. Meer vertellen we niet, maar First Contact is een ouderwets sterke Star Trek-combinatie van een goed verhaal, spectaculaire actiescènes en ijzersterke humor.

De Star Trek-films

The Motion Picture

Voor de eerste Star Trek-film moeten we terug naar 1979. Het is dan 10 jaar geleden dat James T. Kirk in de originele Star Trek-serie op televisie het bevel voerde over de Enterprise en haar bemanning, en er wordt besloten het Sterrenschip weer van stal te halen. Voor het witte doek wel te verstaan. In *The Motion Picture* zien we naast een aantal nieuwe gezichten ook oude TV-bekenden als Kirk, Spock, 'Bones', Sulu Chekov en 'Scotty'. Ze vliegen uit om een enorm buitenaards ruimtetevaartuig te onderscheppen. Het schip koerst recht op de aarde af en vernietigt alles wat het onderweg tegenkomt. Dan blijkt dat het niet om buitenaardse wezens gaat, maar om een machine met onmetelijke intelligentie die zichzelf als het ware 'tot leven heeft gewekt' en zich V'ger noemt. In de race om de klok proberen Kirk en zijn bemanning erachter te komen wat V'ger wil en waarom hij de aarde wil vernietigen. Het antwoord blijkt te liggen aan het begin van V'ger's reis door het heelal: ruim 300 jaar geleden.

The Wrath of Khan

In *The Wrath of Khan* (1982) wordt James T. Kirk geconfronteerd met een geest uit zijn verleden. Het is Kahn, een crimineel die ooit door Kirk is achtergelaten op een verlaten planeet en al sinds jaar en dag op wraak zint. Het vernietigen van het onderzoeksstation waarop Kirk's zoon werkt is slechts het begin. Kahn's allesvernietigende wraakactie heeft

ook desastreuze gevolgen voor een uiterst geheim project genaamd Genesis. Door het versnellen van de 'ontstaanscyclus' van organismen zou hiermee een kale planeet kunnen worden veranderd in een vruchtbare plek als de aarde. Ware het niet dat Kahn voor niets terugdeinst om zijn wraak op Kirk compleet te maken. Het is uiteindelijk Kirk's rechterhand, de Vulcan Spock, die de logische keuze maakt om vele mensenlevens te redden.

The Search for Spock

De bemanning van de U.S.S. Enterprise is door de dood van Spock aangeslagen op weg naar huis. Terug op aarde krijgt Kirk van Spock's vader het verwijt dat hij het lichaam op de planeet Genesis heeft achtergelaten. Als Doc 'Bones' ook nog wartaal over Spock begint uit te slaan, besluiten Kirk en zijn crew de Enterprise stelen en terug te gaan om het lichaam van hun beste vriend een betere rustplaats te geven. Aangekomen vinden ze slechts de lege doods-kist van Spock (tja, je kunt de populairste Vulcan van de wereld natuurlijk niet zomaar uit de serfje schrijven.) Intussen is Genesis door het uit de hand gelopen experiment ten dode opgeschreven en dient er achter de zoektocht naar het lichaam van Spock toch enige haast gezet te worden. De regie van *The Search for Spock* (1984) was in handen van Spock (Leonard Nimoy) zelf.

The Voyage Home

Ook bij de regie van *The Voyage Home* (1986) had Leonard Nimoy de touwtjes in handen en hij maakte er zonder twijfel een van de leukste Star Trek-films van.

Ditmaal wordt de 23e eeuwse aarde bedreigd door een uit de ruimte boven de planeet blijft hangen. De sonde lijkt op iets te wachten maar veroorzaakt door zijn aanwezigheid steeds sterkere stormen op aarde. Kirk en zijn bemanning ontdekken dat de onverstaaanbare signalen die de sonde uitzendt geluiden van de

intussen uitgestorven bultrug walvis zijn. De enige oplossing is te proberen terug te gaan in de tijd en in de 20e eeuw een bultrug walvis te vinden. Naast een hoop spanning bevat *The Voyage Home* zeer humoristische situaties en dialogen.

The Final Frontier

Volgens kenners is het door Kirk (William Shatner) geregisseerde *The Final Frontier* (1989) een van de zwakste Star Trek-films, maar hierover kan iedereen natuurlijk andere ideeën hebben. Kirk en de crew van de U.S.S. Enterprise vertrekken als onderhandelaars naar de planeet Nimbus III, waar de Vulcan Sybok een aantal ambassadeurs heeft gegijzeld. Vanzelfsprekend komen ook de Klingons op dit partijtje kijken. Als The Enterprise wordt gekaapt door Sybok en zijn handlangers blijkt Sybok een halfbroer van Spock te zijn die totaal geobsedeerd is door de planeet Shaka-Ri, waar volgens hem de bron van al het leven te vinden is. Hij dwingt Kirk en de Enterprise op reis te gaan naar deze mysterieuze planeet en het opperwezen van het universum.

The Undiscovered Country

In *The Undiscovered Country* (1991) lijkt het onmogelijke te gaan gebeuren. Door een

explosie op hun planeet hebben de Klingons nog slechts 50 jaar voordat de ozonlaag verdwenen is en zij uitsterven. Hierdoor zijn de aartsvijanden van de Federatie na 70 jaar oorlog bereid om te praten over vrede. Tegen zijn zin in wordt Kirk aangewezen om de Klingon ambassadeur veilig naar de plaats van de vredesbesprekingen te begeleiden. Als de ambassadeur bij een aanslag wordt vermoord, lijkt een nieuwe oorlog onafwendbaar. Bovendien worden Kirk en Doc Bones verantwoordelijk gehouden voor de aanslag en naar een strafplaneet verbannen. De rest van de bemanning weigert hen in de steek te laten en beraamt een reddingspoging.

Generations

Star Trek Generations (1994) is de eerste film waarin we de cast van de recente serie *The Next Generation* zien. Bovendien zijn we door een speling van de natuur getuige van een unieke ontmoeting tussen twee legendarische Starfleet Captains: James Tiberius Kirk en Jean-Luc Picard. Het is de laat 23e eeuw en op de eerste vlucht van de nieuwe Enterprise NCC-1701-B zijn Kirk, Chekov en Scotty de erégasten. Als de Enterprise twee schepen te hulp schiet die vastzitten in een mysterieus energielint, wordt Kirk de ruimte ingeslingerd. Het is 78 jaar later als Jean-Luc Picard te maken krijgt met de gestoorde wetenschapper Soran die geobsedeerd is door de Nexus, een tijdloos vacuüm waarin je onsterfelijk bent. Dat hij hiervoor de koers van het energielint moet wijzigen en miljoenen mensenlevens moet opofferen, is voor Soran een kleine prijs. Picard reist Soran achterna naar de Nexus en vindt tijdens zijn pogingen om het duivelse plan te verijdelen een legendarische bondgenoot.

Star Trek: Deep Space Nine

Star Trek: The original series

De originele Star Trek-serie draaide van 1966 tot 1969 op de Amerikaanse televisie. In totaal werden 79 afleveringen uitgezonden. We leven in de 23e eeuw en op haar vijfjarige missie om het heelal te verkennen maken we kennis met de bemanning van Starship Enterprise. De belangrijkste zijn Captain James T. Kirk (William Shatner), First officer, de 'Vulcan' Spock (Leonard Nimoy), Doctor Leonard 'Bones' McCoy (DeForest Kelley), Chief Engineer Montgomery 'Scotty' Scott (James Doohan), Lieutenant Hikaru Sulu (George Takei) en Pavel Chekov (Walter Koenig).

De derde Star Trek-serie (die in 1992 voor het eerst werd uitgezonden) speelt zich niet af op een Sterrenschip maar op een Ruimtestation in de 24e eeuw. Deep Space Nine heeft net het vierde seizoen afgesloten en nog steeds worden nieuwe afleveringen gemaakt. Commandant van het ruimtestation is Captain Benjamin Sisko (Avery Brooks). Andere belangrijke karakters zijn Science Officer Jadzia Dax (Terry Farrell), Medical Officer Dr. Julian Bashir (Alexander Siddig), Security Officer Odo (Rene Auberjonois), Chief Operations Officer Miles O'Brien (Colm Meaney), de 'Bajoran' First Officer Kira Nerys (Nana Visitor) en de 'Ferengi' barman Quark (Armin Shimerman). In het vierde seizoen van de serie wordt ook de kennismaking met de 'Klingon' Commander Worf van The Next Generation hernieuwd.

Star Trek: The Next Generation

Het vervolg op de originele serie is The Next Generation getiteld en tussen 1987 en 1994 worden 177 afleveringen uitgezonden. Het is de 24e eeuw en het nieuwe en grotere Starship heet de U.S.S. Enterprise. Het hoogst in rang is Captain Jean-Luc Picard (Patrick Stewart), gevolgd door First Officer 'Number One' William Riker (Jonathan Frakes) en de 'Android' Lieutenant Commander Data (Brent Spiner). Bijzonder is dat de 'Klingon' (van oudsher de aartsvijanden van de federatie) Lieutenant Worf (Michael Dorn) hoofd van de beveiliging is. Andere onmisbare bemanningsleden zijn psychologe Deanna Troi (Marina Sirtis) en Chief Engineer Geordi La Forge (LeVar Burton), terwijl in de ziekenboeg Officer Beverly Crusher (Gates McFadden) de scepter zwaait.

Star Trek: Voyager

De meest recente Star Trek-serie is Star Trek Voyager die in 1995 van start ging. Net als The Next Generation en Deep Space Nine gesitueerd in de 24e eeuw, maar wel een heel eind weg. Het Sterrenschip Voyager is in de achtereenvolgende op een rebellerend 'Maquis' schip namelijk 70.000 lichtjaren van huis geraakt. In hun pogingen om terug te komen hebben de Star Fleet officieren en de 'Maquis' rebellen de handen ineen geslagen. Aan het hoofd van de zeer gemengde bemanning staat voor het eerst een vrouw: Captain Kathryn Janeway (Kate Mulgrew), terwijl de ex-rebellenleider Chakotay (Robert Beltran) nu First Officer is. Tactical/Security Officer Tuvok (Tim Russ) is een 'Vulcan', Chief Engineer B'Elanna Torres (Roxann Biggs-Dawson) is een half-bloed 'Vulcan' en de scheepsdokter is een hologram. De net afgestudeerde Communications Officer Harry Kim (Garrett Wang) en de uit dit gedeelte van het heelal afkomstige Neelix (Ethan Phillips) als gids, kok en manusje van alles, completeren de hoofdpersonages.

Vervolg op pagina 66

Engelse releases

Niet ondertitelde

Het is vaak even wennen, zo'n film op de BBC. De eerste minuten praat iedereen volstrekt onverststaanbaar en zoeken je ogen wanhopig naar de

niet aanwezige ondertiteling. "Dit wordt helemaal niets", denk je nog, maar dan word je volledig in het verhaal opgezogen. Twee uur later merk je dat je alles prima hebt kunnen volgen en je de ondertiteling helemaal niet hebt gemist. De beelden, muziek en emoties van een film maken zoveel duidelijk dat af en toe een zinnetje missen niets uitmaakt.

The Lawnmower Man

The Lawnmower Man uit 1992 wordt vaak onterecht in verband gebracht met horrorauteur Stephen King. Het korte verhaal 'The Lawnmower Man' dat King in 1975 schreef is

namelijk compleet anders dan de film. King klaagde de filmmakers aan voor het onrechtmatig gebruik van zijn naam en kreeg zijn gelijk.

Dit neemt niet weg dat het beangstigend (virtueel) realistische verhaal van *The Lawnmower Man* niet zou mistaan onder de naam King. Pierce Brosnan (toen nog 000) speelt een computergenie die experimenteert met driedimensionaliteit. Als zijn opdrachtgevers zijn ontwerpen alleen willen gebruiken in de wapenindustrie, begint hij zelf te experimenteren om zijn simpele tuinhulpje Jobe (Jeff Fahey). Aanvankelijk lijkt alles uiterst succesvol als blijkt dat Jobe daadwerkelijk kan worden getransporteerd naar een virtuele wereld, waar zijn intelligentie met sprongen vooruit vliegt. Vanzelfsprekend loopt alles echter gigantisch uit de hand. *The Lawnmower Man* staat garant voor veel spanning, prachtige special effects en indrukwekkende computeranimaties. Zonder twijfel spectaculair genoeg om de niet altijd even beste acteerprestaties te doen vergeten.

Blue Steel

In *Blue Steel* uit 1990 vertolkt Jamie Lee Curtis op imposante wijze de rol van Megan Turner, een eenzame jonge vrouw wier enige droom het is om politie-agente te worden. Als dit lukt blijkt de droom een nachtmerrie. Zij krijgt te maken met een psychopatische seriemoordenaar die door haar geobsedeerd raakt. In het kat en muis spelletje komt het zelfs zover dat Megan zelf verdacht wordt van de gruwelijk moorden en er (vers van de politieschool) helemaal alleen voorstaat. *Blue*

Zo verging het ons in ieder geval bij het bekijken *The Lawnmower Man*, *Blue Steel*, *Buster*, *The Princess Bride*, *Young Guns* en het zeer indrukwekkende *Mississippi Burning*. Elders in dit nummer bespreken we ook nog de verfilmde Stephen King thriller *Misery*, waarbij het ontbreken van ondertiteling ook niets afdeed aan de koude rillingen en opstaande nekharen.

Onze Engelse burens lopen nog altijd wat voor met het uitbrengen van speelfilms op Video CD. Voor diegenen die geen problemen hebben met het ontbreken van ondertiteling, bekeken wij een aantal Engelse releases. Het

toppers

Steel valt onder het kopje spannende actiefilm en Curtis weet het niet ijzersterke verhaal naar een hoger niveau te tillen door knap en geloofwaardig acteerwerk.

Buster

Drummer en zanger Phil Collins maakte in 1988 zijn speelfilmdebuut met de film *Buster* en vestigde hiermee zijn status als alleskunner. *Buster* vertelt het verhaal van de beroemde Grote Treinroof uit 1963, of beter het verhaal van één van de overvallers: Buster Edwards. Kruideldief Collins maakt de klapper van zijn leven, maar merkt dat het nadeel is dat de politie dit soort grote zaken nooit sluit. Hij duikt onder en heeft het plan om met zijn vrouw en kind in Mexico een nieuw leven beginnen. Dan blijkt echter dat hij een keus moet maken tussen zijn gezin en zijn vrijheid. *Buster* is een goede film die de genres komedie, thriller en familiefilm bij elkaar brengt en tot één geheel smeedt. Collins verzorgde ook de muziek.

The Princess Bride

The Princess Bride is een volwassen, komisch, avontuurlijk en ijzersterk sprookjesverhaal uit 1987, dat vol zit met ijzersterke dialogen en dubbele bodems. De muziek van Mark Knopfler en Willy De Ville maken het geheel af. Het begint met een door griep geveld jongetje dat door zijn grootvader wordt voorgelezen. Er lopen twee verhalen door elkaar heen. In het ene wacht prinses Buttercup met smart op haar lang verloren liefde Westley om haar te redden uit haar aanstaande huwelijk. Dan wordt ze ontvoerd door drie misdadigers. Het andere avontuur betreft Inigo Montaya, die al zijn leven lang op zoek is naar de zes-vingerige man die zijn vader heeft vermoord. Het gevolg is een avonturenverhaal vol liefde, helden, piraten, monsters en gevechten. En niet te vergeten humor: Vizzini: "I can't compete with you physically, and you're no match for my brains." Westley: You're that smart? "Let me put it this way. Have you ever heard of Plato, Aristotle and Socrates?" "Yes." "Morons."

Young Guns

Young Guns is een lekkere 'kijkwestern' uit 1988. Ook in het New Mexico van 1878 zijn er al kansarme jongeren die in het criminele circuit belanden als ze niet geholpen worden. Dus geeft een rancher deze jongens een kans om bij hem te werken. Als hij echter wordt vermoord door de concurrerende rancher Murphy nemen zijn pupillen het recht in eigen hand. Onder leiding van William Bunny, ofwel Billie The Kid door zijn kinderlijke smoeltje, nemen ze bloedig wraak. Op hun vlucht voor Murphy's mannen en het leger worden de vijf *Young Guns* bij het volk beroemd als vechters voor gerechtigheid. In *Young Guns* zien we onder andere de nu overbekende acteurs Emilio Estevez, Kiefer Sutherland, Lou Diamond Phillips en Charlie Sheen. Op eigen verzoek (omdat hij nog nooit een schietscène had gespeeld) maakt ook Tom Cruise even zijn opwachting als bebaarde en besnorde 'bad guy'.

Mississippi Burning

'When America was at war with itself' is de ondertitel van de indrukwekkende speelfilm *Mississippi Burning* uit 1988 over de rassenproblemen in het Amerika van 1964. In een zuidelijk dorpje aan de Mississippi worden drie strijders voor de Civil Rights vermoord. Twee FBI agenten onderzoeken de zaak, maar de bevolking van het dorpje hult zich in zwijgen. De jonge Willem Dafoe is een Noorderling en jaagt met zijn diepgravende onderzoeksmethoden iedereen tegen zich in het harnas. Zijn partner Gene Hackman lijkt als Zuiderling geen overdreven prenties te hebben om de zaak op te lossen. Dit tot grote ergenis van Dafoe. De represailles van de Ku Klux Klan richten zich niet alleen tegen de zwarte bevolking maar ook tegen de beide agenten. *Mississippi Burning* is gebaseerd op waar gebeurde feiten en brengt de gruwelijke gevolgen van het rascisme in het Zuiden van de VS haarscherp in beeld. Het knappe camerawerk van Peter Biziou werd beloond met een Oscar.

Misery

The King of horror

Tot en met de zeventiger jaren had de thriller maar één naam: Alfred Hitchcock. Met zijn films als *Psycho* en *The Birds* wist hij welhaast iedere kijker de stuipen op het lijf te jagen. Met het groeiend incasservermogen van het publiek werd het echter tijd voor een nieuwe naam. En die kwam er: Stephen King. Oorspronkelijk waren zijn verhalen alleen in boekvorm te verkrijgen, maar inmiddels vormen zijn verfilmde verhalen een uitgebreide verzameling. Eén daarvan is de film *Misery*, die in het Engels op Video CD is verschenen.

Misery vertelt het verhaal van schrijver Paul Sheldon die tijdens een sneeuwstorm in een bijna verlaten bos een ongeluk krijgt met zijn auto. Er is niet erg veel aan de hand, maar hij kan niet verder rijden. gelukkig ontdekt hij in de buurt een huis, waar hij om hulp kan vragen. De schrijver is niet onbekend en ook de enige bewoonster van het huis is een grote fan van hem. Nou is de schrijver best een beetje gewend aan de aandacht van de liefhebbers van zijn boeken, sterker nog, het hagelt af en toe grote korrels fans.

Een Miseryeuze vrouw

In dit geval blijft het echter niet bij bewondering van het werk van de schrijver. Zijn gastvrouw Annie is niet alleen idolaat van de auteur, maar vereenzelvigd zich helemaal aan zijn personages. Vooral het personage Misery is een soort alter ego van haar geworden. Als zij hoort dat Sheldon heeft besloten een einde te maken aan de lijdensweg van dit personage, wekt dit bij haar een satanische woede op. Onder het mom van zogenaamde liefdevolle verzorging neemt

zij de schrijver in huis en dwingt hem het boek daar af te schrijven, met de door haar gewenste wending. Vluchten kan niet meer en helemaal niet wanneer de vleesgeworden Misery haar wanpraktijken gaat uitoefenen.

De man van de thrillers

Stephen King is verantwoordelijk voor een groot aantal films, zoals *The Shining* met Jack Nicholson en het zes uur durende meesterwerk *The Stand*, naar het boek *De Beproeving*, *The Langoliers*, met een geheel nieuwe visie op de dimensie tijd. Cathy Bates kreeg voor haar uitstekende rol in dit verhaal een welverdiende Oscar. James Caan kennen we nog uit *The Godfather* en laat hier nog eens zijn internationale faam als A-acteur gelden.

De schoonzoon van Archie

Het zal de meeste mensen verbazen om te weten dat de regie van dit huiveringwekkende verhaal in handen lag van Rob Reiner. Reiner kennen we van de serie *All in the Family*, waar hij de schoonzoon van Archie Bunker vertolkte. Inmiddels heeft hij zijn naam gevestigd met films van een geheel ander kaliber. Zo regisseerde hij de films *When Harry Met Sally* en *North*, die beide een aardig stukje zoetsappiger waren. Zelf was hij te zien in de film *Sleepless in Seattle*. Van *Misery* maakte hij een topfilm die in menig Top 10 vermeld staat. Hoewel sommigen veel waarde hechten aan ondertiteling, ben ik blij, dat deze ontbreekt. De spanning die op meesterlijke wijze wordt opgevoerd, heeft je volle aandacht nodig. Toegegeven, je moet wel van het genre houden. Mensen met een slaapprobleem wordt deze film ten strengste afgeraden. (RH)

Onrecht in Studentenland

Wie wil weten hoe het Vlaamse studentenleven er uitziet, misschien omdat hij of zij in België wil gaan studeren of de kinderen erheen wil sturen om de numerus fixus van de Nederlandse universiteiten te omzeilen, doet er goed aan *Ad Fundum* te bekijken. We hebben het hier namelijk niet over een naamgenoot van Ad Visser, maar over een recente Video CD van Belgische makelij die de ontgroening van eerstejaars studenten in Vlaanderen aan de kaak stelt.

Ad Fundum is de studentikoze manier van proosten die aangeeft dat het glas in één teug tot op de bodem geleegd dient te worden en die in de Nederlandse studenten turbo-taal tegenwoordig ook wel met 'Adje F' wordt aangeduid. In het geval van de Vlaamse speelfilm met deze naam kan het echter ook betrekking hebben op een vaak gehoord ontgroeningsprincipe. Alvorens toegelaten te worden tot een studentenvereniging wordt de verse eerstejaars, of 'schacht' zoals het Vlaams equivalent van een Nederlandse 'foet' heet, namelijk geacht in een andere zin tot de bodem te gaan. Hij wordt verplicht zóveel rare, ongebruikelijke en absurde dingen te doen dat er van zijn oorspronkelijke remmingen, vooroordelen en fatsoensnormen niets meer overblijft. Pas als alle burgerlijkheid er naar de zin van de ouderejaars echt is uitgeramd mag zo'n jongen of meisje zich een waar

stu-

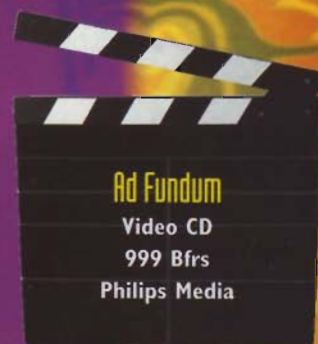
dent noemen. In Nederland duurt dit ontgroeningsproces doorgaans wat langer dan de drie dagen waarvan in de film sprake is, maar is dan ook niet voor alle studenten min of meer verplicht zoals aan Vlaamse universiteiten.

Doop

Wat de film laat zien is een aantal best aardige en niet echt vernederende grappen die met de groene eerstejaars worden uitgehaald. Zoals de twee jongens die geblinddoekt met een brandspuit voor het open raam van een politiebureau worden opgesteld, waarna de ouderejaars de kraan opendraaien en er vandoor gaan. Natuurlijk is er echter ook een schuchtere schacht waar de gemene præses van de vereniging de pik op heeft. Hij krijgt het zwaar te verduren en wordt publiekelijk vernederd met de buitengewoon onwelvoegelijke opdracht die hij krijgt uit te voeren om zijn 'doop', ofwel zijn initiatie in de studentenvereniging te verdienen.

Pijnlijk

Onnodig te vermelden dat hij in gebreke blijft, waarna de præses gelast hem met een kleed, aan de randen vastgehouden door ouderejaars studenten, hoog de lucht in te gooien. Op zich nog niet echt verschrikkelijk traumatisch, wat echter verandert als plots het kleed wordt weggetrokken zodat de arme jongen zijn ontijdige dood op het bierovergoten parket tegemoet stort. De pijnlijk actueel-Belgische doofpotpogingen die door verschillende overheidsinstanties worden ondernomen om een schandaal voor de præses -die ook nog eens de zoon van een politie-inspecteur blijkt- te voorkomen, kunnen jammer genoeg niet meer ongeloofwaardig genoemd worden. En, zoals gebelgde Belgen betaamt, wordt op gepaste wijze eigen recht toegepast; soms is de wraak zoter dan het recht. (JH)

Je eigen homepage maken

Elke maand is Internet weer uitgebreid met nog meer verschillende sites. Een woud van informatie en entertainment waar Léan Seuren zich een weg door baant. De resultaten van haar speurtochten zijn terug te vinden op deze pagina's, en, natúúrlijk, op het Net. Juist omdat Internet dag-in-dag-uit verandert, kan het soms zijn dat een site niet meer die informatie geeft die wij hier presenteren.

Léan Seuren (lean@worldonline.nl)

Legenda bij de adressen

Heeft een adres een groene kleur, dan betekent dit dat de pagina's alleen te bekijken zijn met de browser uit het CDi Internet-pakket. Is een adres een gele kleur, dan is de inhoud van een site alleen te bekijken met behulp van Internet-software die op een computer draait. Een blauwe kleur geeft aan dat zowel gebruikers van het CDi Internet-pakket, als ook computer-gebruikers de pagina's kunnen bekijken.

Alle links in dit artikel staan op het Net. Surf naar <http://www.hub.nl/kiosk/cdi/cdi9703/links703.html> en let wel een beetje op je telefoonrekening. ;-)

Omdat er veel vragen kwamen over HTML, gaan we deze keer wat meer uitleggen over deze codeertaal die op Internet gebruikt wordt om Web-pagina's op te maken. Bovendien kun je de basiskennis over HTML weer gebruiken om de chatpagina van CD Online een beetje op te fleuren. Hoe? Gewoon rustig doorlezen, de clou komt wel! Verder hebben we weer de rubriek 'Nieuwe sites' met adressen van sites die de afgelopen tijd geopend zijn. Tot slot nog een hele berg sites waar je online, al dan niet tegen of met andere Internetters, games kunt spelen.

HTML

Op de redactie kwamen veel vragen binnen over HTML. De meestgestelde vraag was: "Wat is HTML eigenlijk?". HTML is een codeertaal waarmee je de Web-pagina's die op je beeldscherm verschijnen kunt opmaken. De browser waarmee je de pagina's bekijkt kan de HTML-codes lezen en omzetten in lay out. Overigens zit het verschil tussen Internet via de CD-i-speler en Internet via de computer 'm gedeeltelijk in de browser: de browser van het CD-i pakket 'leest' en interpreteert soms andere codes dan de browsers die op de computer staan.

Codes

De codes worden weergegeven met het <-teken en het >-teken. Tussen deze tekens staat beschreven wat de browser moet gaan uitvoeren. Zo zal de code de tekst die na deze code wordt ingetikt vetgedrukt op het scherm afbeelden. Wil je dat je tekst weer op een normale manier getoond moet worden, dan gebruik je een afsluiter. De afsluiter geef je aan met het /-teken, dat tussen het <-teken en de 'opdracht' geplaatst wordt. Wil je dus een code die vetgedrukte tekst aan geeft weer ongedaan maken, dan sluit je die af met .

Zo zal de code:

```
<B>Vetgedrukte tekst</B>
```

het volgende op het scherm laten zien:

Vetgedrukte tekst

Op die manier kun je ook tekst schuingedrukt laten afbeelden (<I> en afsluiter </I>) of onderstrepen (<U> en afsluiter </U>).

Pagina-definitie

Om aan te geven dat de browser te maken heeft met een Web-pagina, begin je elke pagina met de code <HTML> en eindig je de pagina met </HTML>. Bovendien is elke HTML-pagina onder te verdelen in twee delen: de hoofdkop en

de inhoud van de pagina. In de hoofdkop geef je de titel aan van de pagina. De hoofdkop start met de code <HEAD> en eindigt met </HEAD>. Daartussen geef je de titel van je pagina op, die tussen de codes <TITLE> en </TITLE> wordt geplaatst. Daarna begint de inhoud van de pagina, waarvan je het begin aangeeft met de code <BODY> en het eind met </BODY>. Deze codes zijn de basis voor elke Web-pagina en het ziet er uiteindelijk als volgt uit:

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>De titel van de pagina</TITLE>
</HEAD>
<BODY>
De inhoud van de pagina, die achtergrondkleuren, tekst,
afbeeldingen en filmpjes kan bevatten.
</BODY>
</HTML>
```

Hexadecimale achtergrondkleuren

Tot zover alles begrepen? Dan wordt het nu menens. Standaard is de achtergrondkleur van je pagina grijs. Dat is wel erg saai. Daarom gaan we de achtergrondkleur van je pagina veranderen door deze te definiëren in de <BODY>-code (in de afsluiter hoef je het niet meer aan te geven!) door hier BGCOLOR= (met achter het =-teken de kleurnaam) aan toe te voegen. Een dergelijke definitie die je aan een code toevoegt wordt een attribuut genoemd. Zo zal <BODY BGCOLOR="White"> een witte achtergrond genereren en <BODY BGCOLOR="Black"> een zwarte. De kleurnamen zijn beperkt, maar er is een andere manier om zelf exact de juiste kleur te krijgen. Je kunt namelijk de kleurnamen ook oproepen door de RGB-waardes op te geven. In het kort komt het erop neer dat elke kleur uit de drie basiskleuren rood (R), groen (G) en blauw (B) is samengesteld. Je kunt je dat voorstellen alsof je zelf verf kan mengen op basis van een zwarte grondverf. Op Internet wordt de hoeveelheid van elke kleur aangegeven met hexadecimale codes. Dat leggen we even uit: ons getallenstelsel is decimaal, en dat houdt in dat er met tientallen wordt gewerkt. Je telt van 1 tot 10 en dan begint er in feite een nieuwe 'cyclus'. Zo werkt een computer met het binaire stelsel en kent alleen de getallen 0 en 1, en begint daarna weer met een nieuwe cyclus. Een hexadecimaal stelsel heeft een 'cyclus' van 16, die als volgt loopt: 00 (decimaal = 0), 11 (decimaal = 17), 22 (decimaal = 34), 33 (decimaal = 51), 44 (decimaal = 68), 55 (decimaal = 85), 66 (decimaal = 102), 77 (decimaal = 119), 88 (decimaal = 136), 99 (decimaal = 153), AA (decimaal = 170), BB (decimaal = 187), CC (decimaal = 204), DD (decimaal = 221), EE (decimaal = 238) en FF (decimaal = 255). Wil je een pagina met witte achtergrond, dan moe-

ten alledrie de kleuren (rood, groen en blauw) de maximale waarde (namelijk FF) krijgen: FF voor de rood-component, FF voor de groen-component en FF voor de blauw-component. Uiteindelijk resulteert dit in de volgende code: <BODY BGCOLOR="#FFFFFF">.

Wil je een blauwe achtergrond, dan heb je geen rood- en groen-component nodig (R=00, G=00), maar wel blauw (B=FF). De code <BODY BGCOLOR="#0000FF"> geeft dus een blauwe achtergrond weer. Vergeet het hekje # niet, dat geeft aan dat de waarde hexadecimaal is.

Fonts

Dezelfde kleurtruc kun je uithalen met de kleur van de tekst. Zo kun je een tekstkleur voor de hele pagina opgeven door het attribuut TEXT aan de BODY-code toe te voegen. Wil je een zwarte achtergrond met witte tekst, dan ziet de code er als volgt uit: <BODY BGCOLOR="#000000" TEXT="#FFFFFF">.

Ook tekstgedeelten kun je een kleur geven. Hiervoor gebruik je het attribuut COLOR voor de FONT-code:

```
<FONT COLOR="#FF0000">Een regel tekst in rode
kleur</FONT>
```

Naast het attribuut COLOR kent de FONT-code nog een aantal andere. De meestgebruikte zijn SIZE, waarmee je de fontgrootte kunt opgeven, en FACE, waarmee je het fonttype kunt definiëren.

Een paar voorbeelden:

```
<FONT SIZE=3>Fontgrootte 3, de standaard fontgrootte</FONT>
```

```
<FONT SIZE=4>Fontgrootte 4, waarmee je een iets groter
font krijgt dan de standaardgrootte</FONT>
```

```
<FONT FACE="Times">Times, het standaard fonttype van
Web-pagina's</FONT>
```

```
<FONT FACE="Arial">Font van het type Arial</FONT>
```

Voor de SIZE kun je een waarde tussen 0 en 7 kiezen; de namen van de meestgebruikte fonts zijn Arial, Times en Verdana.

Chatpagina opleuken

Waarom het bovenstaande verhaal over HTML? Omdat je met de codes grappen op de chatpagina van CD Online kunt uithalen! De chatpagina werkt als volgt: om de zoveel seconden wordt de Web-pagina van de chatpagina automatisch ververs. Alles wat de chatters intikken aan tekst wordt naar een speciaal gedeelte op de server van CD Online gestuurd. Daar wordt de tekst 'on the fly' omgezet naar HTML-code, waarbij de ingevoerde tekst van de chatters gewoon tussen de <BODY>- en </BODY>-code geplaatst wordt. Als je als chatter in plaats van alleen maar tekst ook codes meestuurt, dan

Lezers op het Net

Als er lezers zijn die iets leuk hebben gezien, zelf een interessante Web-pagina hebben gemaakt of gewoon een nuttige tip hebben, laat het ons even weten. Een mailtje naar cdi@hub.nl met het adres van de pagina is voldoende. De leukste inzendingen plaatsen wij in deze rubriek. Geef even aan of we je email-adres mogen plaatsen.

worden de codes automatisch meegenomen in de nieuw gegenereerde chatpagina! Op die manier kun je dus elke code die je tussen de <BODY>- en </BODY>-code kan plaatsen gebruiken om je eigen uitingen te verlevendigen door de tekst een andere kleur en een ander fonttype te geven, de fontgrootte aan te passen of je tekst vet- of schuingedrukt te laten afbeelden.

Frames en plug ins

In het begin van dit verhaal over HTML werd al kort opgemerkt dat de browser van CD Online andere codes kent en leest dan die op de computer. Zo herkent de CD Online browser bepaalde filmformaten wel en de browser op de computer niet. Hetzelfde geldt ook andersom: op de PC gelden andere film- en geluidsformaten dan via de CD-i-speler. Zo kunnen er bestanden in AU- en WAV-formaat afgespeeld worden. Hetzelfde geldt voor filmpjes, die opgenomen zijn in AVI- of MOV-formaat. Overigens heb je voor die formaten allerlei hulpsoftware nodig, die je zelf op de computer moet installeren. Deze hulpstukken worden ook wel plug ins genoemd.

De browser op de computer herkent daarnaast bijvoorbeeld frames en tabellen, die weer niet worden ondersteund door de CD Online browser. Dat de browser van CD Online geen frames aankan, heeft een speciale reden: frames worden wel aangegeven met een HTML-code, maar eigenlijk wordt het browservenster opnieuw opgebouwd en verdeeld in meerdere vensters, en wel met code waarin de browser zélf is gemaakt. In veel gevallen is dit een volwassen object georiënteerde programmeertaal, zoals C en C++. Een nieuwe variant op C en C++ is Java, waarmee op Internet steeds meer geprogrammeerd wordt. Maar dan hebben het over echt programmeren.

Meer over HTML

Meer informatie over de HTML-codes kun je vinden op de volgende sites:

HTML kort en krachtig
http://wrbach.com/barebones/nl_bareb.html

Webgrrls HTML praktijkhoek
<http://www.webgrrls.nl/htmlprak.htm>

HTML Bouw, Digitale Regio Alkmaar
<http://www.dra.nl/htmlbouw/htmlmenu.htm>

Helpdesk Digitale Stad, HTML
<http://www.dds.nl/~helpdesk/bouwen/html/inhoud.html>

HTML pagina's maken
<http://www.flnet.nl/flevonet/html.htm>

Verder zijn er talloze goede boeken over HTML op de markt. Een greep uit het aanbod:

10 Minutengids voor HTML 3.2 Academic Service. ca. f 24,50 (wordt verwacht in februari)

HTML voor Dummies Addison Wesley. f 49,95

Werken met HTML – van homepage tot complexe documenten Sybex. f 69,-

Nieuwe sites

Alida de Jongschool Utrecht
<http://www.xs4all.nl/~alida/>

Buteijns Bloemen en Planten service
<http://www.bbbs.nl/>

Digitale Brandweer
<http://www.dibraned.nl/>

Douwe Egberts, thuis op 't Net
<http://www.de.nl/>

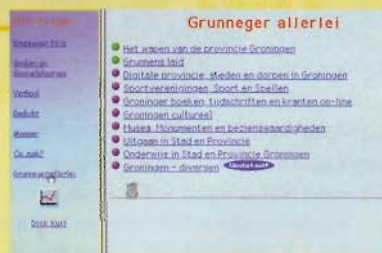
Informatie Beheer (studiefinanciering)
<http://www.ib-groep.nl/>

Evenementen databank Nederland
<http://www.evenementen.com/>

Gegevensbestanden universiteit Utrecht
<http://www.ubu.ruu.nl/ubuhome/gegeven.htm>

Grunneger Bladziede
<http://home.worldonline.nl/~futuraum/grunnen/grunnen.html>

Het Complete Handboek HTML voor Internet (900 pagina's & CD-ROM!) Academic Service. f 109,-

Nieuwe sites

De site <http://www.nijmegen.nl/> bestond al een tijd, maar sinds kort is er een tweede Nijmegen-site: <http://www.nijmegen.com/>. Het verschil tussen de sites is dat <http://www.nijmegen.nl/> vooral informatie heeft over gemeentelijke zaken, terwijl de andere zich richt op het uitgaans- en bedrijfsleven in Nijmegen. Naast bedrijfsinfo en informatie over de diverse uitgaansgelegenheden kun je een chatbox bezoeken en gebruik maken van een dating service.

Een opvallende site is die van Douwe Egberts. De site is opgezet als een huis. Je kunt jezelf als bewoner aanmel-

Hieronymus van Alphen
<http://www.dds.nl/~ljcoester/alphen/index.html>

Hondensportvereniging Almelo
<http://home.pi.net/~murph/home.htm>

The House of House
<http://www.cybercomm.nl/~hebo/>

Pensioenland
<http://www.pensioen.com/>

PolitieNet
<http://www.politie.net/>

Rijksarchiefdienst
<http://www.archief.nl/>

Vereniging 'De Friesche Elf Steden'
 (officieel)

M.V.A.
<http://www.cs.vu.nl/~rvegtng/MYA.html>

<http://dru.knoware.nl/friesland/sport/I1steden/index.htm>

Vereniging De Friesche Elf Steden
 Elfstedentocht is in Leeuwarden !!
 Elfstedentocht Winst!!! (209 km) 12:19 CET

Nijmegen
<http://www.nijmegen.com/>

OB IJsselstein
<http://www.nblc.nl/homepages/ijsselstein/>

Verhuur van Nederlandse vakantiehuizen in Europa
<http://www.xs4all.nl/~devriesm/begin.htm>

Parfuminfo de Neus
<http://www.vin.nl/parfum info/index-nl.html>

den en je wordt dan rondgeleid door een van de bewoners, die bedacht zijn door DE. Meld je je niet aan, dan kun je door de achterdeur en alsnog een rondleiding krijgen van Steven, een HAVO-scholier. In de diverse kamers kun je informatie krijgen over de producten van DE. Af en toe wordt er een link gelegd naar een andere site op het Net, zoals bijvoorbeeld in de huiskamer. Klik je daar op de TV, dan krijg je de bioscoopagenda. Het voordeel van aanmelden als lid ontgaat me een beetje. Of ik nu door Steven of door iemand anders (iemand van mijn leeftijdsgroep) rondgeleid wordt, uiteindelijk krijg ik dezelfde producten van DE te zien. Als er nu nog gratis spaarpunten te verdienen waren... ("Print deze pagina en stuur hem op naar DE. Maximaal 30 punten per persoon.")

Zeg het met HTML!

Een andere nieuwe site is die van Buteijns Bloemen en Planten service. Bij deze site komt de koffie van DE goed van pas, want de site staat vol met grote afbeeldingen waarop je lang moet wachten. Zet ondertussen een kop koffie en ga er lekker voor zitten. Een van de betere sites met een overzicht van evene-

menten is Holland Evenementen, een evenementendatabank. Op de site staan weinig afbeeldingen, maar des te meer informatie. De agenda is actueel en zeer uitgebreid. De moeite waard om eens te bezoeken als je op een zondag niet weet wat je moet gaan doen.

Meer Blauw op het Net

Een uitgebreide site is die van de brandweer. Op de site vind je foto's, verzamelingen, geschiedenis van de brandweer, korpsinformatie, vakliteratuur en informatie over brandpreventie. Soortgelijke informatie, alhoewel wat mooier gepresenteerd, vind je op de site van de politie, waar je naast informatie over preventie ook politieberichten en vacatures kunt nalezen. Er is zelfs een speciale jeugdpagina, die je niet bekijken mag als je ouder dan 15 jaar bent en die op het moment van dit schrijven nog in aanbouw was. Geïnteresseerd in geschiedenis? Bezoek dan de nieuwe

opgelet!

Het Mega Game Pack bevat in totaal 5 CD-ROM's met ruim 1,7 gigabyte met allerhande games. De inhoud is geheel gerubriceerd. Door middel van een zoekstelsel met ruim 16.000 trefwoorden kun je snel en doeltreffend het gewenste spel op één van de vijf CD-ROM's vinden.

Game freaks

Een greep uit de inhoud:

- Aktie-games •
- Adventures •
- Bordspellen •
- Kaartspellen •
- Schaakspellen •
- Denkspellen •
- Educatieve spellen •
- Vliegspellen •
- Kinderspellen •

Verder tientallen nieuwe levels (add-on's) voor o.a.

- Command & Conquer •
- Doom & Doom II •
- Heretic •
- Hexen •
- Rise of the Triad •
- WarCraft 2 •

MEER DAN
10%
korting

U kunt nu het Mega Game Pack via onderstaande bon bestellen. Vul de bon in en stuur hem, in een enveloppe, naar: Haarlems Uitgeef Bedrijf, Antwoordnummer 1228, 2000 VG Haarlem (postzegel is niet nodig).

Ja, ik maak gebruik van deze eenmalige aanbieding en bestel nu het Mega Game Pack* (winkelwaarde fl. 49,95 / BFR. 999,-)

Ik betaal slechts fl. 44,95 / Bfr. 899
(inclusief verzendkosten)

Betaalwijze

Nederland

- Ik heb een giro/eurocheque bijgesloten
 Eenmalige machtiging
banknummer / gironummer

België

- Ik heb het verschuldigde bedrag overgemaakt op rekeningnummer 230-0199950-53, t.n.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout, t.a.v. Haarlems Uitgeef Bedrijf, o.v.v. Mega Game Pack

Naam

Adres

Postcode

Plaats

Telefoon

Handtekening

*geldig t/m april 1997; Zolang de voorraad strekt

cdi 9703

Games en fun

Carlos' Coloring Book
<http://www.ravenna.com/coloring/>

Exodus Colony
<http://netaccess.on.ca/~bnelson/colony/index.html>

Peg game
<http://www.bu.edu/htbin/pegs/>

Pinnacle Fun & Games
<http://www.pinncomp.com/new/games.html>

Caspar, the friendly ghost
http://www.mca.com/universal_pictures/casper/index.html

Ferret Frenzy
<http://www.delphi.co.uk/cgi-bin/delphi/interactive/ferrets/index/45>

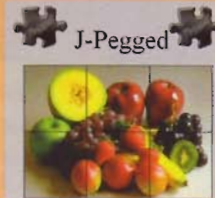
Hunt the Wumpus
<http://www.bu.edu/cgi-bin/wcl/>

WebAmerica
<http://www.webamerica.com/>

Cat like stuff...
<http://bakmes.colorado.edu/~bicanic/nph-coolest.cgi?339,12>

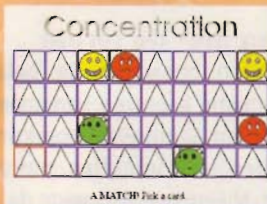
J-Pegged

<http://www.tne.com/~janus/puzzle/puzzle.htm>

chatting.com
<http://www.chatting.com/>

Concentration
<http://zippy.sonoma.edu/kendrick/concentration/>

Mr. Edible Starchy
<http://winnie.acsu.buffalo.edu/cgi-bin/potatoecgi/>
 Eye=1&Ear=2&Nose=1&Mouth=2
 &Hair=2&Chin=2&Feet=3

Cyberchat City
<http://www.metrogate.com/chatcity.html>

Pachaz Adventure
<http://www.bastad.se/~tomo/pachaz.shtml>

site van het Rijksarchief. Zo worden een paar stukjes uit de Nederlandse geschiedenis toegelicht, zoals de VOC en de mijnbouw in Limburg. Helaas is de informatie (nog?) beperkt, maar het is te hopen dat het Rijksarchief deze informatiedienst gaat uitbreiden.

Hondenliefhebbers die het Net al eens hebben afgezocht naar Nederlandse sites over honden en hondensport zullen niet veel tegen gekomen zijn. Een nieuwe site van de hondensportvereniging Almelo is daar een uitzondering op. Naast alleen maar beknopte informatie over de cursussen die ze bieden wordt er namelijk ook uitgelegd hoe de cursussen zijn opgebouwd, is er een online versie van het clubblad Kwispelnieuws en de activiteitenkalender van de club. De lay out ziet er bovendien nog professioneel en verzorgd uit. Voor hondenliefhebbers de moeite waard om te bezoeken!

Games en fun

Op een interactief medium zoals Internet zijn diverse spelletjes te spelen, zowel tegen de computer als ook tegen andere Internetters. De spellen variëren van het simpele boter, kaas en eieren tot het wat ingewikkeldere werk zoals Tetris (op Internet WebTris genoemd) en Memory (Concentration; zie adressen) in verschillende moeilijkheidsgradaties. Daarnaast zien er nog diverse pagina's waar je online tekeningen kunt inkleuren of invullen.

WebTris, de online variant van Tetris (het spel met de valende blokjes), heeft een extra moeilijkheid op deze interactieve manier: er kunnen namelijk meerdere spelers tegelijk met het spel bezig zijn. Het gevolg is, dat handelingen die jij uitvoert, weer door een andere speler

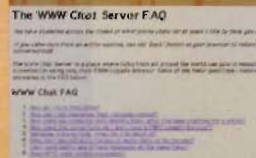
teniet kunnen worden gedaan. Het levert wel een extra dimensie op het spel, zeker als je er al een beetje op uitgekeken was.

Hunt the Wumpus, Exodus Colony, Caspar en Pachaz Adventure zijn adventure games, waarin je in allerlei richtingen door het spel kunt lopen en onderweg opdrachten moet vervullen. Zo moet je bij Hunt the Wumpus door een grot lopen, de wumpus zoeken en hem doodschieten. Je krijgt vijf pijlen mee. Lukt het je niet om hem af te schieten, dan pakt de wumpus je en moet je het spel opnieuw beginnen. Caspar is duidelijk gemaakt door professionals, en wel het design team van Universal Pictures. Een leuk spel om te spelen, maar door de wat grotere grafische afbeeldingen wat trager dan de andere.

Een site waar meerdere spellen aangeboden worden is die van Pinnacle. Je vind er onder andere boter, kaas en eieren, Othello, black jack en 4-op-een-rij.

Chatten over de hele wereld

Naast de spelletjes heb je ook elders op de wereld chatboxen die lijken op die van CD Online. De meesten hebben meerdere kamers (met in elke kamer discussies over specifieke onderwerpen), de voertaal is over het algemeen Engels, en de chatters komen uit allerlei uithoeken van de wereld. Wil je mensen uit andere werelddelen ontmoeten en je Engels opfrissen, bezoek dan ook eens de wat meer internationaal georiënteerde chatboxen, zoals Cyberchat City, chatting.com, WebAmerica (vooral America en dan in het bijzonder Los Angeles en New York) en WWW Chat Forums.

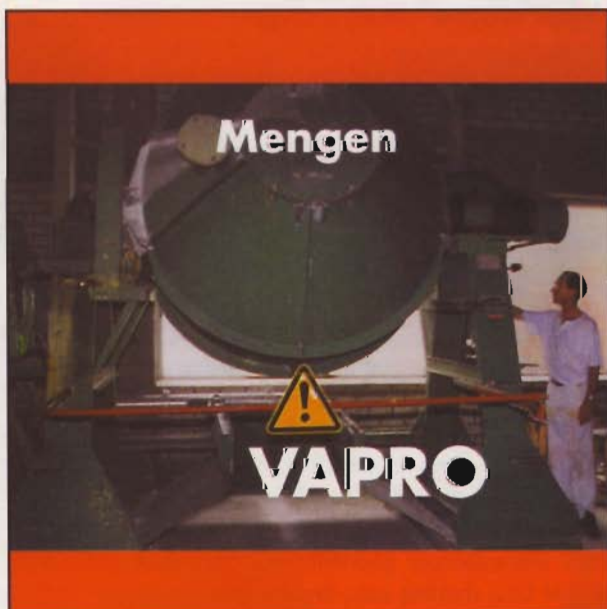
CD-i PROF

Het bedrijfsleven maakt steeds meer gebruik van CD-i. Dit medium leent zich daar uitstekend voor. De professionele toepassingen zijn zeer divers in allerlei verschillende branches. Maandelijks berichten wij in deze rubriek over de nieuwste professionele toepassingen.

Rob Smit

Mengen

De CD-i *Mengen* wordt uitgegeven door de Vapro (Vakopleiding Procesindustrie), een landelijk orgaan voor het beroepsonderwijs voor de proces-, milieu-, laboratoriumtechniek en fotonica. De Vapro is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van opleidingsprogramma's op primair en voortgezet niveau, bedoeld voor medewerkers in de procesindustrie en in de laboratoria; tevens brengt men die programma's in de praktijk op scholen en bedrijven. De Vapro geeft boeken, readers, PC-software en CD-i-software uit, terwijl een netwerk van rayonconsulenten de uitvoering van de praktijkopleidingen in de bedrijven begeleidt. Ook is men verantwoordelijk voor de landelijke examinering en certificering van haar opleidingen. De Vapro heeft zich ten doel gesteld om in enkele jaren de belangrijkste onderdelen van de procesindustrie middels CD-i-programma's en gedrukt lesmateriaal voor cursisten toegankelijk te maken.

Weg met de leraar

Mengen behandelt de belangrijkste theoretische en praktische aspecten van mengen in de procesindustrie plus een aantal veel voorkomende mengers voor vaste stoffen en vloeistoffen, pasta's en gassen. De leerstof is niet alleen bedoeld voor de opleiding van beginnende operators, maar ook voor de nascholing van ervaren operators. Door de interactieve mogelijkheden van CD-i en de opzet van het bijbehorende schriftelijke materiaal kan de cursist de stof in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier in zich opnemen. De compleetheid van het materiaal en de aanwezigheid van toetsen (gewone toetsen over de hoofdonderwerpen en een eindtoets over het hele CD-i-programma) maakt de aanwezigheid van een docent niet langer noodzakelijk.

Open leersysteem

Maar als het lesgeven in klassikaal verband vervalt, hoe blijft er dan nog structuur aanwezig in de opleidingen? Dat vroegen we aan Hans Risseeuw, ontwikkelingsconsulent en projectleider CD-i bij de Vapro.

"De bindende factor," aldus Risseeuw, "is de inhoud van de cursus, want die wordt aan het eind van de opleiding door middel van een landelijk examen getoetst."

"De omstandigheden waaronder de cursisten een opleiding volgen zijn dus niet identiek, zoals op de middelbare school of de universiteit."

"Nee. Wat wij ontwikkeld hebben is een zogenaamd open leersysteem. De hoofdvakken daarvan worden gepresenteerd door middel van een aantal CD-i's, de ondersteunende vakken - zoals de bijbehorende wis- en natuurkunde - door middel van gedrukt lesmateriaal. Het is aan de cursist, of het bedrijf waar hij werkt, om te bepalen wanneer en waar het cursusmateriaal gebruikt wordt. Dat kan thuis zijn of op het bedrijf, maar ook - als men daar toch behoefte aan heeft - in klassikaal verband. In de praktijk blijkt een CD-i cursus echter het best te functioneren in een één-op-één relatie tussen cursist en programma."

"Wat betreft de cursussen heb je het gehad over de Vapro, bedrijven en scholen. Wie doet er nou eigenlijk wat?"

"De opleidingen tot proces-operator en mechanisch operator worden gegeven in het kader van het leerlingwezen. De cursist werkt en volgt daarnaast één dag in de

Eén-op-één relatie tussen cursist en programma

week een opleiding. Alleen dan kan hij de relevante praktijkopdrachten namelijk uitvoeren. Hoe die wekelijkse opleidingsdag in het vat gegoten wordt kunnen bedrijf en werknemer echter zelf bepalen. Een cursist in het bezit van een CD-i-speler zal zijn opleiding misschien thuis willen volgen, terwijl in een andere situatie het bedrijf CD-i-spelers, TV's en een lesruimte ter beschikking zal stellen zodat de cursus in bedrijfsverband gevolgd kan worden. Een derde mogelijkheid is dat bedrijven en cursisten gebruikmaken van een zogenaamd open leercentrum in een school.

Het lesmateriaal, niet de docent

De Vapro zelf geeft dus geen opleidingen, wij ontwikkelen alleen het lesmateriaal. Ook de eventuele docenten leveren wij niet. Is er een groep cursisten die de voorkeur geeft aan onderricht in klassikaal verband dan is het vinden van een docent een zaak van de betreffende bedrijven en een school. In alle gevallen is het einddoel hetzelfde: het halen van het landelijke examen."

"Er bestaan dus alleen maar opleidingen tot procesoperator of mechanisch operator in het kader van het leerlingwezen?"

"Ja en nee. Weliswaar is het lesmateriaal voor die situatie ontwikkeld, maar omdat het vrij te koop is kunnen ook andere geïnteresseerden het gebruiken om zich op het examen voor te bereiden. De Vapro moet je in dat geval zien als producent en uitgever."

"Welke opleidingen zijn er als CD-i-programma verschenen?"

"Het zijn niet zozeer opleidingen als wel bepaalde onderdelen van opleidingen die op CD-i worden uitge-

geven. Op dit moment zijn er drie series in ontwikkeling. De eerste heet *Processtechniek* en zal uiteindelijk uit tien discs bestaan; zes daarvan zijn er al klaar. De tweede heet *Procesbeheersing* en zal uit zes discs bestaan, waarvan er drie gereed zijn. De derde serie tenslotte heet *Natuurkunde & Techniek* en gaat uit vier delen bestaan waarvan er twee gereed zijn. De opleiding maakt naast deze CD-i-series nog gebruik van het al genoemde gedrukte lesmateriaal plus drie CD-i's die in België ontwikkeld zijn."

"Hoe lang duurt een volledige opleiding?"

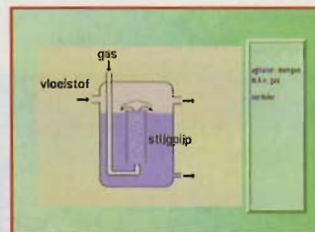
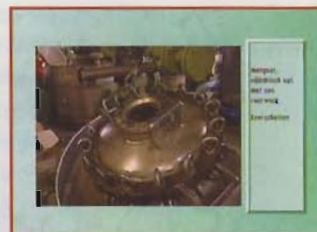
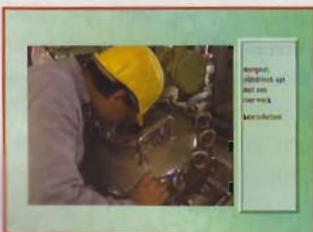
"De opleidingen procesoperator en mechanisch operator duren met één cursusdag in de week twee jaar. Het landelijk examen wordt twee keer per jaar afgenomen."

"Steeds meer bedrijven en instellingen gebruiken naast CD-i of CD-ROM de mogelijkheden van Internet om informatie aan te bieden. Geldt dat ook voor de Vapro?"

"We hebben intussen onze eigen website op <http://www.vapro.nl>, maar het hele Internetgebeuren verkeert bij ons nog in een experimenteel stadium. Wat we op dit moment doen is onze website aanbieden als platform voor cursisten die met elkaar van gedachten willen wisselen over het cursusmateriaal. In de toekomst willen we echter ook toetsen via het World Wide Web gaan afnemen."

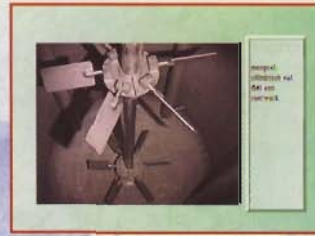
"Waarom heeft de Vapro voor CD-i gekozen, en bijvoorbeeld niet voor CD-ROM?"

"Omdat we bij onze cursussen veel praktijksituaties moeten weergeven, en dat lukt eigenlijk alleen maar goed

Bedrijf op Schijf

Philipscdi.com

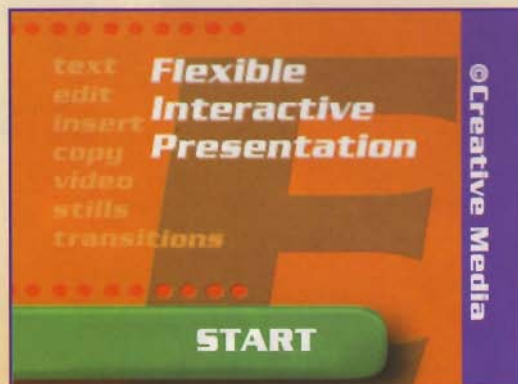
met videobeelden. Voor ons is het feit dat de CD-i-speler full-screen, full-colour videobeelden kan weergeven dan ook doorslaggevend geweest. Voor de cursisten, bedrijven en scholen speelt dan nog mee dat de CD-i-hardware goedkoop is en eenvoudig te bedienen."

De CD-i-cursussen zijn ontwikkeld en ontworpen door de Vapro uit Leidschendam, tel. 070-3209388.

De technische realisatie was in handen van Codim Interactive Media uit Eindhoven, tel. 040-2129777.

Flexible Interactive Presentation

Eind februari introduceerde Creative Media uit Rotterdam het CD-i presentatieprogramma *Flexible Interactive Presentation*. Hiermee kan een gebruiker, op basis van een eenmalig op CD-i vastgelegde presentatie, hetzij die presentatie zelf hetzij allerlei varianten daarop aan zijn toehoorders tonen. Zo'n presentatie kan bestaan uit een combinatie van videobeelden, stilstandbeelden, menu's en tekst, met elkaar verbonden door verschillende typen beeldovergangen. Het afspelen van de presentatie kan zowel stap voor stap als automatisch plaatsvinden. Bij de videobeelden kan er door een druk op knop twee van de afstandsbediening een menubalk opgeroepen worden die over de functies *Fast Reverse*, *Fast Forward*, *Slow Motion*, *Play*, *Pause* en *Stop* beschikt. *Fast Reverse*, *Fast Forward* en *Slow Motion* kennen daarbij drie afspeelsnelheden.

Hot spot

Het programma start met een introductiescherm, dat gevolgd wordt door een startscherm. Hier bevindt zich een verborgen *hot spot* waarmee de gebruiker in het edit-gedeelte kan komen. Dit onderdeel begint met een selectiemenu waarin de naam van de te maken presentatie alsmede de wijze van presentatie (stap voor stap of automatisch) aangegeven moet worden. Indien nodig kan met behulp van de *Delete* toets een reeds gemaakte variatie gewist worden. Daarna transporteert de *Edit* toets de gebruiker naar het feitelijke *Edit* menu. Hier bevinden zich de gegevens voor de basispresentatie in één venster, terwijl een naastliggend venster nog leeg is. Wie nu een variant op de basispresentatie wil maken moet de onderdelen van de basispresentatie die hij wil gebruiken in de juiste volgorde naar het lege venster kopiëren. Bij de daartoe geschikte onderdelen kan bovendien de bestaande tekst gewijzigd of een nieuwe tekst toegevoegd worden. Voor die tekstfunctie is een aantal lettertypes en -groottes beschikbaar, plus de mogelijkheid om de tekst links- of rechtslijnend te maken dan wel te centreren. Heel handig is dat er ook de interactieve verwijzingen mogelijk zijn: bevat de basispresentatie een menu dan kan dit, inclusief de pagina's waarnaar de hot spots verwijzen, al dan niet in een variatie opgenomen worden. Verwijzen de hot spots naar variabele tekstpagina's dan kan zelfs de inhoud van de schermen waarnaar verwezen wordt gewijzigd worden.

Eén ding, zonder reservelamp

Alles bij elkaar een boel nuttige functies, maar de vraag dringt zich op of er wel behoefte is aan een dergelijk programma. Voor het CD-i platform heeft Explainer onder de naam *CD-Visuals* al een vergelijkbaar programma op de markt gebracht terwijl er voor het PC-platform al meer dan genoeg presentatieprogramma's bestaan. En worden de meeste presentaties niet nog steeds gewoon met behulp van diaprojector, overheadprojector of videorecorder gegeven?

Herman van Oldenmark, directeur van Creative Media, ziet ondanks het bovenstaande wel degelijk een markt voor zijn product: "Als ons programma voor één ding een goed alternatief biedt dan is het wel voor diaprojectors, overheadprojectors en videorecorders. Een over-

Wat doe je als je in een presentatie zowel teksten, grafieken, kleurenfoto's als bewegende beelden wilt gebruiken?

headprojector is alleen geschikt voor het presenteren van tekst en grafieken, een diaprojector voor stilstaande beelden en een videorecorder voor bewegende beelden. Maar wat als je in een presentatie zowel teksten, grafieken, kleurenfoto's als bewegende beelden wilt gebruiken? Dan moet je jezelf omgeven met allemaal verschillende apparaten die niet met elkaar kunnen samenwerken. Bovendien hebben dia's de neiging om op het meest ongelegen moment door elkaar te raken, terwijl videobanden slijten of breken en je de reserve-lamp voor de dia- of overheadprojector altijd thuis hebt liggen op het moment dat je hem nodig hebt."

Wijzigingen op het laatste moment

"Ons product zorgt ervoor dat je met één CD-i-speler en één TV, of met een gecombineerde TV/CD-i-speler, alle typen beeldmateriaal binnen één presentatie kunt gebruiken. Niet alleen dat, je kunt er tot op het laatste moment wijzigingen in aanbrengen, en dat zonder dat je de kans loopt om per ongeluk je oorspronkelijke presentatie te wissen. Die is immers op de CD-i vastgelegd en kun je altijd weer oproepen door het programma te herstarten. En mocht het nodig zijn om toch nog informatie aan de basispresentatie toe te voegen dan bieden we hiervoor een 24-uurs service. Het zijn al deze eigenschappen die ons systeem een meerwaarde geven ten opzichte van CD-Visuals of willekeurig welk presentatieprogramma voor de PC."

Zwoegen en zweeten

"Mensen zijn heel vaak nerveus bij presentaties, en het ergste wat hen onder die omstandigheden kan overkomen is dat de presentatie waar ze zo op hebben zitten zwoegen plotseling verdwenen is omdat ze vlak van te voren geprobeerd hebben om nog iets te wijzigen. Noch CD-Visuals, noch een presentatieprogramma voor de PC is tegen die calamiteit beveiligd."

"Zijn er al bedrijven die werken met het programma?"

"Ja. We hebben bijvoorbeeld een klant die kantoorruimte verhuurt en ons programma gebruikt om de beschikbare locaties, panden en units aan potentiële huurders te tonen. Daarbij kunnen zaken als het beschikbare aantal vierkante meters of de vierkante-meterprijs vóór iedere presentatie aangepast worden. Ook Philips Engeland gebruikt het programma, en wel om zijn producten te presenteren. Maar gezien zijn gebruiksvrien-

delijkheid is het *Flexible Interactive Presentation* programma bruikbaar voor iederéén die veel presentaties moet geven, zoals bijvoorbeeld reclamebureaus. Nog een voordeel is dat het programma goedkoop is: voor 5000 gulden heb je al een hele behoorlijke presentatie."

"Creative Media werkt sinds enige tijd samen met een Engelse partner. Vanwaar die samenwerking?"

"Hoewel we hier in huis heel veel kunnen realiseren hebben we voor het echte high-end videowerk, zoals het maken van videoclips voor reclamedoeleinden of popgroepen, een gespecialiseerd bedrijf nodig. De reden dat we zo'n partner gezocht hebben is dat we onze klanten een totaalpakket willen kunnen aanbieden. Het zou niet goed zijn als ze voor het ene deel van hun productie bij ons moesten zijn maar voor het andere deel op zoek moesten naar iemand anders."

"Maar waarom in Engeland?"

"Waarom niet? Men hanteert daar scherpe prijzen terwijl het direct al klikte tussen ons."

"Staan er naast FIP nog andere programma's voor de zakelijke markt op stapel?"

"Voor Metzeler/Pirelli werken we aan een CD-i met een gecombineerde product- en bedrijfspresentatie. Daarnaast hebben we voor Sony een informatiezuil over hun nieuwe Digital Video camera, het bijbehorende Video Capture Board en DVD gemaakt. Dit programma is overigens niet op CD-i maar op CD-ROM vastgelegd. Tenslotte is er een serie managementcursussen voor het Midden- en Kleinbedrijf in voorbereiding die op CD-i of op CD-ROM zal verschijnen. En natuurlijk komt de nieuwe Yamaha catalogus er weer aan."

Creative Media, Rotterdam, tel. 010-4562899.

Bedrijf op Schijf

Philipscdi.com

Klassieke citaten

Kirk: (Na de landing in Golden Gate Park, 20e eeuw):
Everybody remember where we parked. (IV)

Dr. Soran: *You'll have to excuse me captain,
I have an appointment with eternity, and I
don't want to be late.* (VII)

Gillian: *So you're from outer space? Kirk: No,
I'm from Iowa. I only work in outer space.* (IV)

Kirk: *Sorry about your ship, but as
we say on Earth, c'est la vie.* (III)

Spock: *The needs of the many
outweigh the needs of the one.* (II)

Lily Sloane: *Borg?
Sounds Swedish.* (VIII)

Picard: *After all Number One, we're only mortal.*
Riker: *Speak for yourself sir, I plan to live forever.* (VII)

Dr. Crusher: *So much for the Enterprise-E. Do you
think they'll make another one? Picard: There are
still plenty of letters in the alphabet.* (VIII)

Spock: *Logic is the beginning of wisdom,
Valeris, not the end.* (VI)

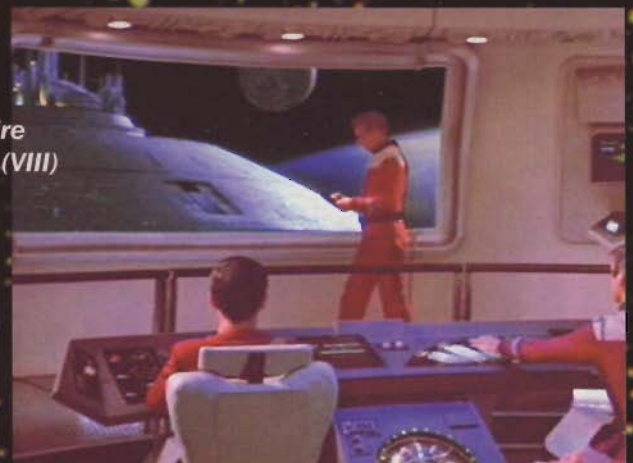
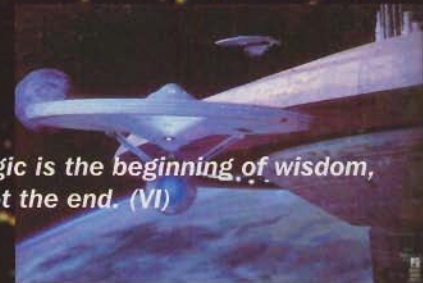
Klingon-generaal: *We need breedingroom.*
Kirk: *Earth, Hitler, 1938.* (VI)

Spock: *If I were human I believe my response would
be 'go to hell'...If I were human... (VI)*

Gillian: *Are you sure you won't change your mind?*
Spock: *Is there something wrong with the one I have?* (IV)

Data: *I think I speak on behalf of the entire
crew when I say 'To hell with our orders.'* (VIII)

Data: (About the offer made by the Borg) *And for
a time, I was tempted. Picard: How long a time?*
Data: *0.68 seconds sir. For an android, that is
nearly an eternity.* (VIII)

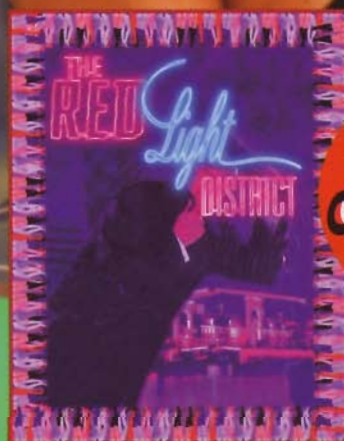

THE RED Light DISTRICT

Gaat Martin Vandoren vreemd?

WINDOWS
CD-ROM

EEN NEDERLANDSTALIG ADVENTURE

MET ECHTE ACTEURS

ONDEUGEND MAAR BESCHAAFD

REAL-TIME VIDEO

EEN IBM PC OF 100% COMPATIBEL
MINIMAAL 4MB RAM
WINDOWS 3.11 OF WINDOWS 95
VIDEOKAART 640 X 480,
MINIMAAL 32.768 KLEUREN
WINDOWS COMPATIBEL GELUIDSKAART
MUIS
2X CD-ROM-SPELER AANBEVOLEN

Vul de bon in en beleef een zwoel voorjaar!

Stuur de bon in een envelop op naar: Haarlems Uitgeef Bedrijf, Antwoordnummer 1228, 2000 VG Haarlem (postbus 1228)

JA, IK BESTEL DE CD-ROM THE RED LIGHT DISTRICT*.
IK BETAAL DAN GEEN f 79,95 (BFR. 1599),
MAAR SLECHTS f 59,95 (BFR. 1199), INCLUSIEF VERZENDKOSTEN.

Betaalwijze: Varken-
Nederland in schriftspijen

- Ik heb een giro/eurocheque bijgesloten.
- Ik machtig HUB nieuwe Media BV eenmalig het verschuldigde bedrag van m'n rekening af te boeken. banknummer /gironummer

België

- Ik heb het verschuldigde bedrag overgemaakt op rekeningnummer 230-0199950-53, t.a.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout, t.a.v. Haarlems Uitgeef Bedrijf, o.v.v. The Red Light District

Naam M/V

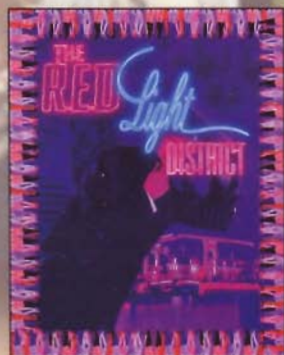
Adres

Postcode

Woonplaats

Telefoon

Handtekening

*geldig t/m 15 april 1997
Zolang de voorraad strekt:
Na het ontvangen van de betaling ontvangt u The Red Light District binnen drie weken thuis

BRAIN DEAD 13

In een kasteel ontmoet whizzkid Lance Galahad, het computermonster 'Brain' dat de wereld wil veroveren. Help Lance naar de 'Brainchamber' te komen om het computernetwerk van Brain uit te schakelen. Kies de juiste weg, want een foute keuze betaal je met je leven! Het is maar goed dat je in deze interactieve tekenfilm-game oneindig veel levens hebt.

Bereid je voor op een aaneenschakeling van absurde en dolkomische situaties!

Met hoogwaardige animatietechnieken, zoals ook gebruikt door de Disney Studio's. Met veel griezelige kamers en een oneindig aantal levens.

Urenlang spelplezier...
je lacht je dood!

fl. 99,95

<http://www.cd-online.nl/>
Wilt u meer weten, bel dan de Philips Consumentenlijn 0900-8406 (20 cent per minuut).

Let's make things better.

PHILIPS

Philipscdi.com